

312467

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ నం 1 ఫి బ్ర వరి నెల 20-వ తేది గురువారము  
Vol. 17 } MADRAS, THURSDAY, 20th FEBRUARY 1930.  
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర మాఖమాస బహుళ అష్టమి

సంచిక ౨౭౧  
No. 271

### ఆమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు  
నంజీనివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్లు  
జొపును. పాఝపునొప్పుల బారదోలును.  
పోట్ల జోగొట్టును. దెబ్బకుల భేదించును.  
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును  
జురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట వట్టుట  
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ  
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము  
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

AMRUTANJAN



BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే

కలకుకలు యోగ్యత

వత్తములు పొందియున్నది

వలచుభాష చిత్ర మూలము కొనిన

జెకానన- గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో పాక నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బన్ 1-కి రూ 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

ఆమృతాంజనం డిపో

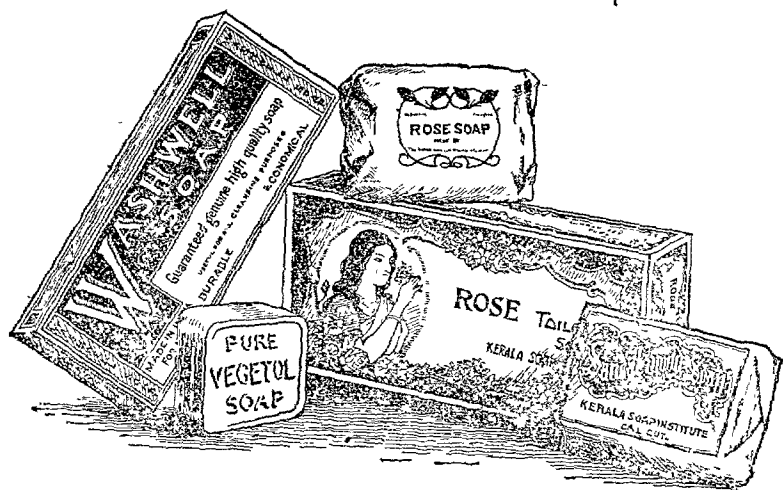
6, 7 తంబు కెట్టవీధి, మున్నాడు  
తూ

109, ఫ్రేరికోడ్డు, భాద్ర, బొంబాయి.

### కే ర ల స బ్బు లు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అసమానమైనది. వెలు—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.



కేరళ సోప్ ఇన్స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

### ఆశ్చర్యము సీమెలుకే

పట్టు వంటి మజిలీను

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతట అన్ని కాలములలోన వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు దోర్నాలు,  
దట్టమగు నేత, యెక్కువైన వ్యయకరమగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజాలు, భారతీయులకువలన రకంవారిగా  
మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రాలు బడసియున్నాము. స్త్రీలకు  
ముద్దుగుల్మెడు చీరలను పురుషులకు నాజుకుగావుండునట్లు మిక్కిలి తక్కువధరలకు కొద్దిరోజులుమాత్రమే అంపనెంచి  
రివి, ఈసమయము పొగొట్టుకొనకుడు. అక్కరలేనిచో డబ్బు వాడనీకుము. 45 అంగుళముల వెడల్పు 12 గజముల తాను  
గల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమిజాల పెట్టె రూ 10-0-0.  
పోస్తేజీ వేరు. మజిలీను కమిజాలు 6 పెట్టి రూ 9, 1930-వ సం 1 డైరీక్వాలండగు 3 అణాలు.

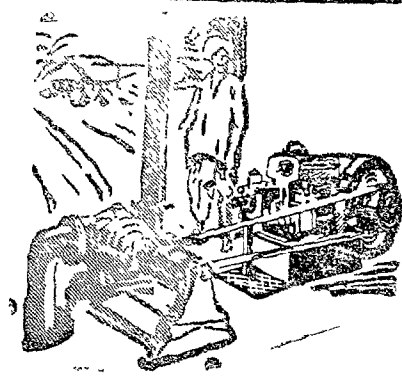
గుప్తా అండు కో, చికాకోట్ సిటీ, గంజంజిల్లా.

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు

డీజెల్



హరిజాంటల్, 4 స్టోక్సుల కోల్డు ప్లాస్టింగు  
భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది.  
చమురు ఖర్చు తక్కువ, అద్వైతికమున నమ్మిక గలది. పంపిం  
గకు అన్ని పరిశ్రమలకు ఆదర్శనీయమైన ఇంజను.  
7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక  
రైజులలో తయారుచేయబడినవి. మిగత వివరములకు ఈ  
దిగవలిసానునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్.

అశ్వనియు వీధి, మద్రాస్.

ప్రదర్శనము గల స్థానములు.

చెంగుళూరు

మధుర

తెజవాడ

కోయంబూరు

### శ్రీకృష్ణభారతము

అదిపర్యవసాని ప్రవీణమునకు 5 సంపు  
టములు. సంపుటము 1-కి రూ 3-0-0. ఆయిదు సంపుటము  
లను ఒకేసారి కొనుగోరు. 18-0-0. పోస్తేజీచేటు. 85  
పయనాడు:— లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

# గుంటూరుమండల దళమ సహకారసభ

తెనాలిలో సమావేశమగుట

(స్వీయవిలేఖరి)

మకాం, తెనాలి. ఫిబ్రవరి 16:—గుంటూరుమండల దళమ సహకారసభ నిన్న సాయంకాలమున 8½ గంటలకు తెనాలిలో తాలూకా మైన్స్ లునందు సమావేశమయ్యెను. గుంటూరు మండలములోని పలు తావులనుండి సహకారసంఘములకు జేరిన ప్రతినిధులు 200 వరకు సభకు హాజరైరి. ఇచ్చి నవారిలో శ్రీయుతులు, పి. ఆంజనేయులు యం. యల్. సి. ఎల్. వి. యల్. నరసింహారావు పంతులు, జె. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. బి. యల్. ఏ. చండయ్యపంతులు, సి. వెంకట్రావు పంతులు, కే. రాఘవయ్యచౌదరి, గుంటూరు రామచంద్రరావు, గుంటూరు డెప్యూటీ కలెక్టర్, సబ్ డెప్యూటీ కలెక్టర్లుగారు గలరు.

సభాప్రారంభము ప్రార్థనతో జరిగెను. తరుపరి గుంటూరుమండల సహకారసంఘమున కన్యకులును, ఆహ్వానసంఘాగ్యకులును అగు శ్రీయుత కొండముడి శ్రీరాములు పంతులు గారు తమ యాహ్వానాధ్యక్షతో సన్యాసమును జదివిరి. సిమ్మట అధ్యక్షులును, మద్రాసు శాసనసభాసభ్యులును అగు టి. ఆది నారాయణచెట్టిగారిని అధ్యక్షస్థానమున శ్రీ ఆంజనేయులు గారు ప్రోత్సహించి నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు ఆహ్వానించి నేక గ్రీవముగా నెన్నుకొనిరి. శ్రీ అధ్యక్షులు పుష్పమాలాలంకృతులుగ జేయుట నీ సందర్భ కుర్చీసంఘములు చెలరేగుచుండ వారి అధ్యక్షతో సన్యాసమును ఆంగ్ల భాషలో జదివిరి. ఇది పత్రికాముఖమున ప్రచురింపబడెను.

తరుపరి సభ్యులంతయు విషయనిర్ధారణ సంఘము పరిగణించబడి చిత్తతీర్మానములు జేయబడెను. రాత్రి 8 గంటలకు సభ పూర్తియయ్యెను.

16-2-30

తిరిగి ఈ ఉదయమున విషయనిర్ధారణ సభ జరిగెను. అధ్యక్షులగు శ్రీ ఆది నారాయణచెట్టిగారు దేశములో సహకార సంఘములు జేయవలసిన పనులు గ్రామముల మధ్యస్థికి వారి కన్యకులలోను విద్యావిషయమునను ఆధిభివృద్ధిని జేయవలసిన కృషినికూర్చి చాలకాల ముపన్యసింపిరి.

మహాసభ మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. డెప్యూటీ కలెక్టరు ఆఫ్ ఆగ్రికల్చర్ శ్రీ బాలకృష్ణమూర్తిగారును సి. రామస్వామిగారును గూడూరి రామచంద్రరావుగారును హాజరైరి.

ప్రథమమున ఫెడరేషన్ తీసివేయుటకు పి. చంద్రశేఖర శర్మగారిచే ఉపహరింపబడెను.

వారు తీర్మానమును ప్రకటించి ఫెడరేషన్ యొక్క ఆర్థిక స్థితి విచారకరముగా యున్నదాయు పరిపాలన యంతయు సెంట్రల్ బ్యాంకింగ్ జేయుననియు చెప్పిరి.

దానికి వ్యతిరేకముగా శ్రీ కొ. వెంకట్రావుగారును రాఘవయ్యగారును మాట్లాడిరి. శ్రీమంతెన వెంకట్రాజుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఫెడరేషన్ ఎన్నికకలదానిని నిలుపుమనదనియు, పరిపాలనకు ఎంతమాత్రము సహకారిగా లేదనియు చెప్పి ఫెడరేషన్ తీసివేయవలయునని, అధ్యక్షులు ఫెడరేషన్ కార్యదర్శిగారిని యీ 4 సంవత్సరములలో ఫెడరేషన్ తీసివేసిన పనినికూర్చి చెప్పమనవారు యొక్క స్పెక్టరుగారిని జెప్పమని గోరిరి.

వారు కొన్ని సంఘములు లేకుల నుంచుటలో వెనుకబడియున్నవనియు, వాటికి యిచ్చినద్రవ్యము అపహరింపబడినదనియు, అందుకు తాను ప్రసిద్ధులగు ప్రతి సంఘమును దర్శించి వాటి పరిస్థితులు విచారించితిమనియు చెప్పిరి.

శ్రీయుత సూర్యదేవర రాఘవయ్యచౌదరిగారు బహుగాయకత్వ ముండుట మంచిదిగాదనియు అందుచే ఫెడరేషన్ తీసివేయుటయే మంచిదనియు చెప్పిరి. శ్రీయుత జింకా సుబ్బారావుగారు (పల్నాడు) ఫెడరేషన్ ఉండుట మంచిదని చెప్పి తన సమ్మతిని గోరినయెడల తాను తాటధ్యమును వహించెదనని చెప్పిరి.

అమృత జి హనుమంతరావుగారు విషయములన్నియు చెప్పి ఫెడరేషన్ అనవసరమని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానముపై పెక్కుమంది మాట్లాడినపిమ్మట శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావుగారు లేచి ఈ విషయము రాసిన దలచితినియు, కేంద్రబ్యాంకింగ్, ఫెడరేషన్ కు భేదమున్నదని బ్యాంకింగ్ ద్రవ్యమున్నదని ఫెడరేషన్ లో లేదనియు, మన మందరము అసహకారులకు సర్వ హక్కులు రావలయుననియు కోరుచున్నామనియు, అట్టి హక్కు యిచ్చుటకు ఫెడరేషన్ సహాయభూత మగుననియు, ఏలనన అది జిల్లాకలెక్టరు ప్రాతినిధ్యమున్న సంస్థయనియు, దక్షిణాదిన జిల్లా సంఘ బాగుగా పనిజేయుచుండుట కి ఫెడరేషన్ నేర్పాటుజేయుట ప్రభుత్వము వారి పత్రిని యభిప్రాయము ప్రబలియున్నదనియు, కొన్ని ప్రభుత్వాధికారులచే ఫెడరేషన్ లో ఎక్కువగా ప్రభుత్వముగా నియమించుచున్నారనియు, తెలుగు జిల్లాలో ప్రభుత్వాధికారులనుండి డెప్యూటీ కలెక్టరుగా పనిజేసిన వారిని నియమించిన జరుగవలసినంత పని జరుగదనియు అందుచేతనే ప్రజామిత్రముగనుక ప్రతి సంవత్సరమున డిప్యూటీ కలెక్టరుగా పనిజేసిన వారిని నియమించిన జరుగవలసినంత పని జరుగదనియు చెప్పిరి. సభ్యులు గ్రామ సంఘములు చక్కగ పనిజేసిన పై సంఘముల యనవసరము లేదనియు, కాని అటుల లేకపోవుచేత ప్రభుత్వముగా పనిజరుగుచున్నదనియు చెప్పిరి. యూనియన్ లు పని జరుగుట లేదని నూటికి 75 మంది సాక్ష్యము జెప్పిననూడ చెప్పిరి. దీనికి కారణము యూనియన్ నూపరు వైజుల సమగ్రతతో పనిజేయుటలేదనిరి. సెంట్రల్ బ్యాంకింగ్ చాలపని గలదనియు ద్రవ్యము అస్థువులు, దానిని వనూలుచేసికొనుటకే దానికి చాలకష్టమైన పని యున్నపుడు దానికి పరిపాలకసంఘమును ఏర్పాటు జేయుట కంటే ప్రత్యేక సంఘము నేర్పించి, పనిని భాగించుకొనుటయే యుక్తమనిరి. చివరకు ఫెడరేషన్ తీసివేయుట మంచిదికాదని చెప్పి వారు దీనిని సన్యాసమును ముగించిరి.

తరుపరి శ్రీయుత కే. శ్రీరాములుపంతులుగారు మాట్లాడుచు, రామచంద్రరావుగారికి వ్యతిరేకముగా మాట్లాడవలసినవిషయముల వగచుచున్నామనియు, గవర్నమెంటు యిది చెప్పినారు గనుక దానికి వ్యతిరేకముగా మాట్లాడినారు అని మాత్రము అనుకొన గూరగు.

స్థానిక భేదములచే నేను ఫెడరేషన్ అక్కర లేదని జెప్పలేదు. రామచంద్రరావుగారు ఆదర్శులు. అందుచే నగరమున్న విషయమును జూపలేదు. ఆదర్శమును త్రోసివేయవలయునని జెప్పవచ్చునని అనుభవమును త్రోసివేయవలసిన జెప్పెదను. ఫెడరేషన్, కేంద్రబ్యాంకింగ్ అన్యాయముగ కలసిమెలసి పని జేసినట్లయితే బాగుగానే యుండును. కాని మన యనుభవములో అది యటుల లేదు. పరిపాలన పెక్కు అనవసరమని ఎవరు అనులదనియు ఫెడరేషన్ విషయమై అభిప్రాయభేదము గలదనియు, మీ యిష్టమైన మార్పుతో జేయుట సమంజసము.

తరుపరి తీర్మానము ఓటుకు బెట్టుబడి 80 అనుకులుగను, 80 మంది వ్యతిరేకములగు నుండుటచే ఫెడరేషన్ తీసివేయవలసిన తీర్మానింపబడెను.

తరుపరి మొదటి తీర్మానము వోటుకు బెట్టుబడి తీర్మానింపబడెను.

ఫలహారానంతరమున మువారు 80 తీర్మానములు జేయ

బడెను. అందులో 8 లేక 4 తప్ప తక్కినవాటికి దీర్ఘమైన చర్చలు లేకయే తీర్మానములు గావించబడెను.

సభ్యులంతయు నతియుత్సాహముగను, సతిజయప్రదముగను పూర్తియయ్యెను. ఆహ్వానసంఘాగ్యకులగు శ్రీయుత కొండముడి శ్రీరాములుగారు, మహాసభ జయప్రదముగా పూర్తియగుటకు శ్రీబలభద్రపాత్రుని హనుమంతరావుగారే కారణమని చెప్పిరి. మహాసభను పూర్తి జేయుచు అధ్యక్షులగు శ్రీ టి. ఆ. నారాయణ చెట్టిగారి రీతీరున నుపన్యసింపిరి.

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము

మహాజనులారా! నేటికి సభ పూర్తియైనది. మిమ్ముల విడిపోవుటకు నాకు చాలా విచారమగుచున్నది. విశ్వాభివృద్ధి మునుండి కన్యాకుమారి వరకు అనేక సభల కన్యకులతో వహించితిగాని ఏ నాడును వెళ్లినపుడింత విచారమునుబొందలేదు. దానికి కారణము గుంటూరు మండల మహిమయే. చారిత్రాత్మకముగ గుంటూరును మించినదిలేదు. ప్రతి నాలుగు గజములకు ఏవో చారిత్రాత్మిక హత శేషములు గాన్పించుచునే యుండును. విద్యావిషయముననూడ గుంటూరు ఎన్నెగాంచినది. ఇప్పటి శ్రీ పురుషులు తలెత్తుకొని తిరుగువారే గాని అధోవదనమై మెలంగడు వారుగారు. సహకారపుపని భగవానుని సేవగా దలచి అధ్యక్షుని డైరెక్టరులను ఆ విషయమున నెక్కువశ్రద్ధ వహింపమని నా రుద్రోద్ధించిమహాకులలవారి మాటలతో శ్రీ అధ్యక్షులు సభను కరతాళధ్వనులధ్వని పూర్తిగావించెను. వచ్చినవారికి ఆహ్వానసంఘమువారు చక్కని యాధిత్యము నిచ్చి సభను జయప్రదము గావించిరి.

వందశతములతో సభ పూర్తియయ్యెను.

రాజోవుసభ సమావేశ కాహ్వానింపబడెను.

ఈదిగవ తీర్మానములు సభ్యులు బెట్టుబడి తీర్మానింపబడెను.

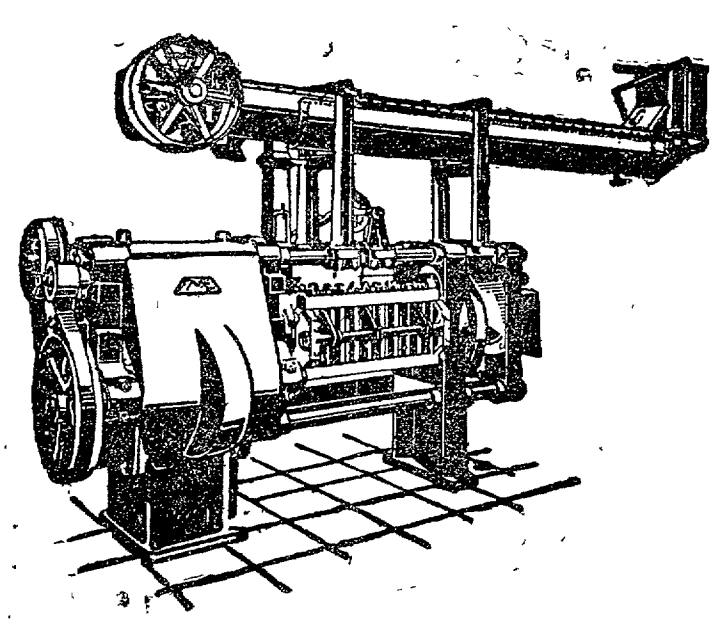
తీర్మానములు

1. మద్రాసు రాష్ట్రపు బ్యాంకును రెండుగా విభజించి ఆంధ్రకాశీ ఆంధ్రదేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రీయపు బ్యాంకుగా నేర్పాటుచేయవలెనను నైదవంధ్ర రాష్ట్రీయసహకార మహాసభాత్రిమ్మము ఈ మండలసభవారు ఏకగ్రీవముగా నామోదించుచు నది సాఫల్యము నొందుటకు ఆ బ్యాంకు కార్యనిర్వాహకసంఘమునందుగల ఆంధ్రప్రతినిధులు తగుప్రయత్నము చేయవలెనని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. మద్రాసు రాష్ట్రపు బ్యాంకు విభాగము నెలవేరువరకు ప్రస్తుతము మద్రాసునందున్న జాయంటు రిజిస్ట్రారుగారి ప్రధాన కార్యస్థానము ఆంధ్రదేశమునకు మార్చుచేయాలెనని లేదా ఆంధ్రదేశమునకు మరియొకజాయంటు రిజిస్ట్రారుపదవి కల్పించవలెననియు ఆ పదవికి ఆంధ్రుని నియమింపవలెననియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. ఆర్థిక సైర్యమును కలిగినట్టియు, కలిగియుండవలయు, భూసంఘములు అనేకము రయితు నిలువచేసికొనకలిగిన స్వల్ప

చ ము టు తీ యు మె ప్పి న రి



రోల్ యంత్రములు, నూనె ఎక్సువెల్లరులు,  
ఫిల్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు.  
పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు మధుర **VOLKART BROS ENGINEERS** బెంగళూరు బెజవాడ

ఆర్చీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

భవమును పొందుచుండుట నిష్కర్మము గనునని సహకార సంఘ శాసనమును పురస్కరించుకొని రాష్ట్రమునంతటను గాని జిల్లా కొకటినుకొనుగాని, భీమాసంఘముల స్థాపించుట ఆత్మసంకల్పమునైనను నాలస్యము చేయుటకు వీలైనవి కాదనియును యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. సహకార సంఘముల దిద్దుబాటుగాని యభివృద్ధిపరచు గాని పెంపులకు బ్యాంకింగు అడ్మినిస్ట్రేటివు సెక్షన్ ఒక్కటే తగినయవకాశము కలిగియున్నదనియు జిల్లా ఫెడరేషనుకు తగిన యవకాశములు లేవనియు ఆ కారణమున జిల్లా ఫెడరేషను అసభను నియమింప సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

89 మంది అనుమతము, 8 మంది వ్యతిరేకము, ఒకరు నిమిత్తము లేని తీర్మానము గల పాఠము.

5. ప్రయిమరీ సంఘములు జిల్లా బ్యాంకు పంపు అస్తి అప్పుల స్టేటుమెంట్లు డింబెండ్ల న మూడు చేసినచేగాని అప్పులు యివ్వబడనేరవన్న నిబంధనవల్ల ప్రయిమరీ సంఘములు అట్టి స్టేటుమెంట్లను తయారు చేయుట చాలా కష్టముగా నున్నందుననున్న, అట్లు తయారు చేయుటలో కలిగిన ఫలిత మేమియు లేనందువల్లనున్న, అట్టి నిబంధన తొలగించుటకు శ్రీ ప్రెసిడెన్సీ రిజిస్ట్రార్ వారిని కోరుటకు యీ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. యీ జిల్లాలో, రెవెన్యూ సెక్షన్ అండ్ కన్సల్టేషన్ సరిఅయిన పద్ధతిపై కొనసాగింప యీ శ్రీ. డి. కార్మికమునును ఆచరణలోనికి తేలెనని యీ మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (ఎ) జిల్లా బ్యాంకు తానిప్పుడు ఫెడరేషనుకిచ్చు తన లాభముల భాగమును జిల్లా బ్యాంకులోనే నిలవచేయవలెను. (బి) సంఘములు యిప్పుడు యిచ్చు నూపరువిజ్జా ఫండునుకూడా వై విధముగానే నిలవచేయవలెను. (సి) జిల్లా బ్యాంకువారు తామిచ్చులాభ భాగములోగాక నాలుగవ తమ లాభముల కనుగుణముగ తగినంత ద్రవ్యమును యీ పనికై వినియోగింపవలెను. (డి) వై మొత్తములను అడ్మినిస్ట్రేషన్ సెక్షనుకు బ్రాన్సుఫర్ చేసి వారియాజనాస్యము క్రింద యూనియన్ నూపరుపై జర్జనుంచవలెను.

7. జిల్లాలో సహకార సంఘముల దిద్దుబాటు చేయ అభివృద్ధి పరుప, విద్యా ప్రబోధము అవసరమనియు యీపనిని కొనసాగింప జిల్లాబ్యాంకింగు తమ సామర్థ్యముక ప్రయోజనకరమనియు నిబంధనను సవరించవలెనని యీ మహాసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

8. రయితులకు ఆనేక విధమైన ఖర్చులందుట ల్లను, అప్పులు తెచ్చుటలో యెక్కువ యిబ్బందులుండుటల వల్ల యెక్కువలు యివ్వబడలే దాద్రవ్యము సంభవించుచున్నదిగాన మన జిల్లాలో ప్రతితాలూకాలోని అవసరముల గ్రామాదులు, గ్రామములుగా విభజించి త్వరలో ఒక్కొక్క గ్రామము ఒక్కొక్క భూమి రహిత బ్యాంకు శీఘ్రకాలములో స్థాపించివారికి తోడ్పడ ప్రభుత్వమువారిని కోర తీర్మానించుచున్నారు.

9. పేరుకు పదిరూపాయలు అప్పువుచ్చుకొను అధికారమున్న రిజిస్ట్రార్లకు పేరుకు యిరువదిరూపాయలు అప్పువుచ్చుకొనవచ్చునని మార్పుల అవసరమని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

10. సంఘములయిచ్చు నూపరువిజ్జా ఫండు ప్రతిసంవత్సరము వచ్చునట్టిలో ఎనిమిది అక్షరాలు చొప్పున మొత్తము రు 150/ లకు మించునట్లు లాగున పూర్వమున్న మాదిరిగానే ప్రాసవరణ ఆగత్యముని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

11. సహకార సంఘముల డిక్రీ అమలుపనులు సెరవేర్చు అధికారము మనఅసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ వారి కిచ్చులాగున గాని, లేక ప్రత్యేకము య్జిక్యూషన్ పనులు సెరవేర్చు ఒక ఉద్యోగినియోమకము అవసరముగాన యిట్టినిర్మాటు చేయుటకు శ్రీ గవర్నరు మెంటువారిని కోరుచూ తీర్మానించడమైనది. ఇందువలన యిప్పుడు రివిన్యూ వారివల్ల నున్న శిబిలు కోర్టులవల్లను జరుగు అలస్యములవల్ల కలుగుచున్న యిబ్బందులు నష్టములతో బాకీలుత్వరగా వసూలు అగు అవకాశము కలుగగలదు.

12. సహకార సంఘముల పంచాయితీ ఎన్నిక రెండు సంవత్సరముల కొకసారియము జరుగలాగన వైలామార్పులు ముఖ్యపరమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఇందువలన పంచాయితీదార్లు తమ అనుభవములను కొంతవరకైనను సహజాభివృద్ధికి వీలగుటకు పునయోగింపగలుగుదురు.

13. సంఘములకు డిస్ట్రిక్టు బ్యాంకువారు యిచ్చు నడ్డి రేటు రు. 7-8-0 లకుండి 7 లకు తగ్గించుటకు తీర్మానించడము యినది. వీలులేకున్న స్వల్పవాయిదా అప్పుకైన రు. 7 లకు తగ్గించుటకును దీనితోపాటు సంఘములు మెంబర్స్ కిచ్చు వడ్డీరేటు స్వల్పవాయిదాకు రు. 9-6-0 నుండి రు. 9 లకు తగ్గించు లాగును తీర్మానించడమయినది. దీనివలన సంఘములో దీర్ఘ వాయిదాలు కోరువారి మొర తగ్గి స్వల్పవాయిదా అప్పులు జాప్తి అగును.

14. నూపరు పై జర్జను ప్రావిడెంట్లు ఫండుకూడా తప్పక ఏర్పాటు చేయవలెనని యీ సభవారు ఫెడరేషన్ వారిని కోరుచున్నారు.

15. సహకార సంఘములలో నూతనముగా మార్పులకా బడి 42 సెంటరు వైలా ప్రకారం వ్యక్తి బుజార్ డివీజన్ గము మొత్తము దీర్ఘ వాయిదాగాన నున్న సగము మొత్తము స్వల్ప వాయిదాగాన నున్న ఉపయోగించవలసినదను నిబంధన మార్పు చేయించి దీర్ఘ వాయిదాగాని, స్వల్ప వాయిదాగాని ఏ మొదలగు కట్టి అవసరమో అట్లు వ్యక్తి బుజార్ డివీజన్ గము ఉపయోగించుకొనవచ్చు మార్పు చేయించవలసినదిగా ప్రభుత్వము వారిని యీమహాసభవారు కోరుచున్నారు.

16. మెట్టల లాకాలలోని సంఘములు మెంబర్స్ కు అప్పుల పేరుకొనవలయుచున్న యెక్కువకు తగ్గింపు, జిల్లా బ్యాంకువారు వైలా మార్పు చేయవలెననియు అట్టి మార్పులను డివర్టు మెంటువారు ఆంగీకరింపవలయుననియు యీ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

17. మన రాష్ట్రమున ప్రవేశపెట్టిన నూతన మద్రాసు రాష్ట్ర సహకార చట్టమును వివిధ సహకారాలయొక్కయు సహకార సంఘాలయొక్కయు ఆంగీకారము సొందవీడే ఆచరణలోనికి తే ప్రయత్నించుట అనుచితమని ఎంచుటయేగాక యి దివర్టులనున్న శాసనసభా అంశ్యులలో ప్రజలకు అంత్యతాప శక్యమయిన యిట్టి చట్టమును ప్రవేశపెట్టమారుట ప్రజలకు చాల భగవంతునిగాన యీ చట్టమును వెంటనే ప్రవరించి అందరి ఆమోదమును తీసికొని మరల నూతనశాసనసభ ఎన్నికలు జరిగి ఆ సభా నిర్మానులగుట ఆపునల చేయుట ఉచితమని ప్రభుత్వమువారికి సూచి యిచ్చుచున్నారు.

18. జిల్లా బ్యాంకునుండి తీయు అప్పుల వ్రాసియిచ్చేడు పత్రములు రిజిస్ట్రార్ చేయుటలో సంఘములకు కల్లకష్టములు తగ్గించుటకుగాను రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో దాఖలుకాబడిన పత్రము లన్నిటిలో ముందు సంఘముల పత్రములు రిజిస్ట్రార్ చేసి రిజిస్ట్రార్ యన కాపీలు వెంటనే తిరిగి యిచ్చుయేర్పాట్లు చేయుటకు గవర్నరు మెంటువారిని యీ సభ వారు కోరుచున్నారు.

19. సహకార పరపతి సంఘములలో జరుగవలసినది లోటుబాట్లు సర్దుబాటుచేయుటకును, సదరు సంఘముల సరిహద్దులలోగల జనులందరికిని, యీ సహకారతత్వమును బాగుగా ప్రబోధించి విద్యమొదల ప అవసరమయిన సహాయమును చేయుటకుగాను నూపరుపై జరు గ్రేడుకు తక్కువగాని ఒక ఉద్యోగిని ప్రతి పదిసంఘముల కొకచో పూననున్న యిక్ స్పెక్టర్ గ్రేడుకు తక్కువగాని ఒక ఉద్యోగిని ప్రయోగించుటలోను ఒక మానేజరుగానున్న, జిల్లా బ్యాంకువారు తమకులాభములో మిగిలేడి (పంచిపెట్టబడిన లాభములు) ఖర్చుపెట్టు సురు ఉద్యోగుల యేర్పాటుచేసినవారిని జిల్లాబ్యాంకు యొక్క అడ్మినిస్ట్రేషన్ సెక్షను అధిపత్యము క్రిందనుంచుట : యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

20. సహకార పరపతిసంఘములను, బ్యాంకుల ను, ఉంచునట్లునట్టి రికార్డులు, అంకెలతో కూడునవియు ను, విలువగలిగినవియును, అయియున్నవి. సదరు రికార్డులు గ్రాయుటలో ఉత్తమమయిన శిరాలను వాడుట అవసరమయి యున్నవి. గుంటూరుమండల జాతీయవిద్యాపరిషత్తు వారు తయారుచేసి సప్లయచేయుచున్న శిరాలు ఉత్తమమయినవియు ను, మోసమునకలవిగానివియున్న అని ఋజువు అయినది గనక గుంటూరు మండలమునందలి సంఘ సహకారపరపతిసంఘములు పరిషత్తు సీరాలను వాడేయు దేశీయపరిశ్రమలను పోషించవలసినదిగా యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

21. సము ప్రెజిడెంట్స్ వారి పంపు మొత్తములు రు 150 లకు బరులు రు 50 లకు తక్కువగాని మొత్తములు అన్ని నియామకములు ఉంచవలెననియు మద్రాసు క్రిష్టియన్ బ్యాంకుకు పంపు సంఘములకుగూడా యీసభాపాయములు చేయవలెననియు గవర్నరు మెంటువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

22. అనేకసభలలో హైందవ రిజిస్ట్రార్ వారిని నియమింపవలెనని తీర్మానించినప్పటికిని వాక్ మోడు కమిటీవారు ఆరు మాసములైనను నియామకమునకు పూర్వము తరిగియగుచుండిన అనుభవము కలిగిన హైందవ రిజిస్ట్రార్ వారిని నియమింపవలెనని ఆభిప్రాయము వ్యక్తీకరించినప్పటికిని ప్రభుత్వమువారు గమనింక ఉద్యమ అనుభవములేని హైందవేతనుని రిజిస్ట్రార్ గా నియమించుట విచిత్రమని యీసభవారు వర్ణించుచుండు నియామకముపైదైనను అనుభవముగల హైందవ రిజిస్ట్రార్ లేని నియమింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

20. మనదేశములోని రయితుల దైన్యమునకు ఆనేక కారణములు వుండివున్నవి. వాటిలోన అతనికన్న కొద్దిగా ఎక్కువన ఒకచోట యిండక బహు ప్రదేశములలో మక్కలు మక్కలుగా నుండుట ఒకటి అయియున్నది గాన రయితును యీ దుస్థితియందు తొలగించుటకు పంజాబురాజధానిలో అట్టి చీలికలను ఒక ఖండముగా చేయుటకు అమలులోనున్న చట్టమునందలి ఒక చట్టము నిచ్చుట నిర్మాణముచేయవలెనని యీ సభ వారు మన రాజధాని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

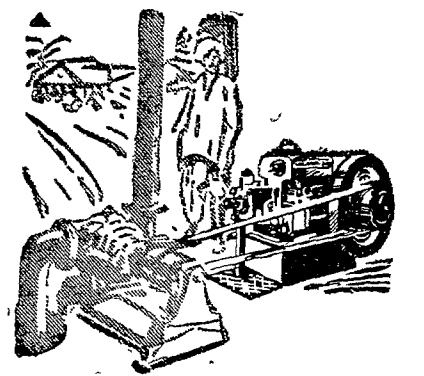
21. గత ఆంగ్లో ప్రెస్ సహకార సభలో ఆమోదించబడినటుల సహకారపద్ధతిపై ఒక సహకార భూమి కంపెనీ స్థాపించవలెననియు సహకారులందరు తప్పక యీ భూమి కంపెనీలోనే భీమాచేసి ప్రాప్తమింపవలెననియు కోరుచున్నారు.

22. ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు ఒక కో అపరేటివు బ్యాంకునుంచి యింకొక కో అపరేటివు బ్యాంకుకు ఎట్టి కమిషను వుచ్చుకొనకొండా వైకము రవాణాచేయవలసియుండగా ది 18-1-20 లేడనాడు యమ్. సి. లు. బి. నుంచి గుంటూరు బ్యాంకింగ్ మైకము పంపినందుకు వసూలుచేసిన కమిషను రు 9-1-2 లు మదరాసు యొక్క రెవెన్యూ ఇంపీరియల్ బ్యాంకింగ్ వారిని కోరుచు యిరు విషయమై యమ్. సి. లు. బి. వారును డివర్టు మెంటు తగినచర్య నడిపి యెప్పటివలె కో అపరేటివు బ్యాంకులో ఒకటి నుంచి యొకటికి వైకము రవాణా చేయుటకు కమిషను చార్జీ చేయకండ గట్టి ఏర్పాట్లు చేయవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

23. ఇంపీరియల్ బ్యాంకుయొక్క తెనాలి ఆఫీస్ స్టేషనులో రు 5, 10 ల కరెన్సీ నోట్లు నిచ్చినపుడు చిన్నవని యు రు 1,000 ల నోట్లు యిచ్చినపుడు పెద్దవనియును వుచ్చుకొనక వాపసు చేయుటవల్ల తెనాలి పెంపుట బ్యాంకుకు చాలా యిబ్బందిన్ని నష్టమున్ను సంభవించుచున్నందున అట్లు వాపసుచేయక తీసుకొనులాగున తెనాలి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫీస్ స్టేషనుకు తగిన వుత్తర్య లివ్వవలెనని యీ సభవారు ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారిని కోరుచున్నారు.

24. పై రెండు విషయములు గవర్నరు మెంటువారు జోక్యము కలగజేసుకొని ఆ యక్రములను సవరణచేయించవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు జిల్లా బ్యాంకుల కిచ్చుచున్న ద్రవ్యపరపతికి ఇంతవరకు హామీ యిచ్చుచున్న గ్రామసంఘముల పత్రములపైనే గవర్నరు మెంటుపత్రముల నిర్వహణన దని ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు జిల్లా బ్యాంకులను నిర్వహించుచున్నారు. దీనివలన గ్రామసంఘముల పత్రములు యందు వారికి విశ్వాసము లేనట్లు నూచింపబడుచున్నదనియు అట్టి విశ్వాసము అక్రమమనియు యీ సభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. ఇంపీరియలు బ్యాంకింగ్ వారిచే యీ విషయమును పునర్వీచారింపజేసి ఎప్పటివలెనే గ్రామసంఘముల పత్రములను హామీగా ఆంగీకరింపజేయవలయునని యీ సభవారు డివర్టు మెంటు వారిని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.



మా ప్రత్యేక స్టేషనరీ, పోస్టలు పంపింగు పెట్టు కరాసిన్ క్రాడాయిత్ ఎంజినలతో గలవు.

పూర్తివివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:-

**VOLKART BROS ENGINEERS**

ఆర్మినియన్ వీధి, మద్రాసు.

ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:

కొత్తతరగుపేట, బెంగళూరు.

వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.

అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.

వాలేకార్డు బ్రదర్సు, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

WANTED Inspectors on Rs. 100/- plus Rs. 50 per month as T. A. to organise the Easy Deposit scheme (small premium with high outturn) and to give loan to the local men on co-operative credit lines. Candidates must qualify themselves by purchasing 10 shares of Rs. 25/- if they are not registered as share-holders. For terms and particulars apply to:- The METROPOLITAN INDUSTRIAL BANK, Ltd. 172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

జి.వి.పి. రైల్వే సమ్మెతుగూర్చి పండిత జవహర్‌లాలు  
నెహ్రూగారు యిట్లు చెప్పిరి. సమ్మెదారులు న్యాయమునే  
కోరుచున్నారు. వారు అసాధ్యముగు మరతులను కోరుటలేదు.  
జీవనోపాధికి తగు కనీసతేతనము, ఉద్యోగ స్థిరత్వము, కోరు  
చున్నారు. మానవున కవశ్యమునుగనవే కోరుచున్నారు. సమ్మె  
యెడల కాంగ్రెసువారు సానుభూతి గలిగియున్నారు. కాంగ్రె  
సు సభ్యులందరును సమ్మెదారులకు సహాయము జేయవలెను.  
సమ్మెదారులు సమ్మె కొనసాగించవలె నని నెహ్రూగారు  
సాక్షునించిరి. ఈ సమ్మె లీచిపోయినచో కార్మికోద్యమ  
మంతయు విఫలమయిననులే యిది. "జి.వి.పి. రైల్వే సమ్మె  
దారల కోర్కెలు న్యాయమయినవనియు, వారు సమ్మె నడి  
పించురీతి ప్రశంసనీయముగ నున్నదనియు, యీ సభవారు అభి  
ప్రాయపడుచు ప్రజలెల్లరు సహాయము జేయవలె నని కోరు  
చున్నారు. (ఫ్రీ ప్రె.)

EDWARD COOK & CO., LTD., LONDON



## గుంటూరు జిల్లా యొక్క నీటిపారుదల అవసరములు

ప్రాధానము ఎన్. జి. రంగా, (వి. లింక్. ఆర్జిస్ట్) గారు

### 1. మురుగునీటి పారుదల

జిల్లా రయతులకు సంబంధించినంతవరకు యీ జిల్లా యొక్క ముఖ్యవసరము మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యముల నభివృద్ధి గావించుట యయియున్నది. గత యేనిమిది సంవత్సరములలో 3,05,000 ఎకరములనుండి, 3,30,000 ఎకరములవరకు నీటిపారుదల యభివృద్ధి చేయబడినప్పటికిని మురుగునీటి పారుదలకు సౌకర్యములు తగినంతయభివృద్ధి చేయబడలేదు. ఇంకను 5000 ఎకరముల దీర్ఘకాలపు పంటకును 30,000 ఎకరముల కొద్దికాలపు పంటకును నీటిపారుదల నభివృద్ధిచేయు నూచన గావించబడినందున యీ సమస్యను నూతన ప్రాముఖ్యము చ్చినది. తుంగభద్ర కాలవనుండియు దాని కాళిలనుండియు ఉన్నత ప్రదేశములనుండి మురుగునీరు వచ్చుట బట్టి యీ సమస్యకు చిక్కులు అధికమయినవి. ఈ జిల్లా యావత్తుకును సంబంధించిన మురుగునీటిపారుదల సమస్యను మొత్తముగా పరిష్కరించు కింతవరకును ప్రయత్న మేమియు జరుగలేదు. ఇందుకొరకొక ప్రత్యేక సబ్ డివిజను నియమింపబడి, రాబోవు పదిసంవత్సరములకు తగిన మురుగునీటి పారుదల యేర్పాట్లుచేయబడిననగాని, ప్రస్తుతస్థితి బాగుపడజాలదు అన్నిటికంటె నుముఖ్యముగా తెనాలికోలువ, కేపల్లె ముఖ్యకాలువ, తుంగభద్రకాలువ, యివివ్రాదిగా బాగుచేయబడవలెను.

### 2. ముఖ్యకాలువలో చేరియున్న బురద

దేవేంద్రపాడు లాకువరకును కాలువయడుగున చేరి యున్న బురద కాలువనీరు ధారాళముగా పారుట కంటకము గానున్నది. ఈ బురద నాలుగడుగుల లోతువరకు నిలిచియున్నందున, నదీ ప్రవాహము తగ్గియున్నప్పుడు, మొత్తముమీద నీటి స్థాయి తగ్గిపోవుటయేగాక, పడవల రాకపోకలకుగూడ కష్టము గలుగుచున్నది. ఈ బురద తీసివేయబడుచో, నీటి పారుదలకెక్కువ సౌకర్యము లేర్పడగలవు.

### 3. కొత్తతూములను నెలకొల్పుట

అనేక ముఖ్యకాలువలలో కొత్తతూములను నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమువారు వాగ్దాన మొసగియుండిన ప్రత్యేక డివిజను యింకను నియమింపబడలేదు. ఈ డివిజను నియమింపబడిననగాని, ఆరడుగుల వట్టర్ల యొక్క లాభమును రయతులు సొందజాలరు.

### 4. నీటి పన్ను రేట్లు

ప్రస్తుత ఆయకట్టుయొక్క నీటి సప్లయి కెట్టి యాటంకముండకుండ నీటి సుపయోగింప నీలగనటి భూములయొక్క రయతులపై విధింపబడియున్న నీటిపన్ను రేట్లు అత్యధికముగా నున్నది. ఈ రేట్లు తగు విధమున తగ్గింపబడవలెను.

### 5. కొద్దికాలపు పంట

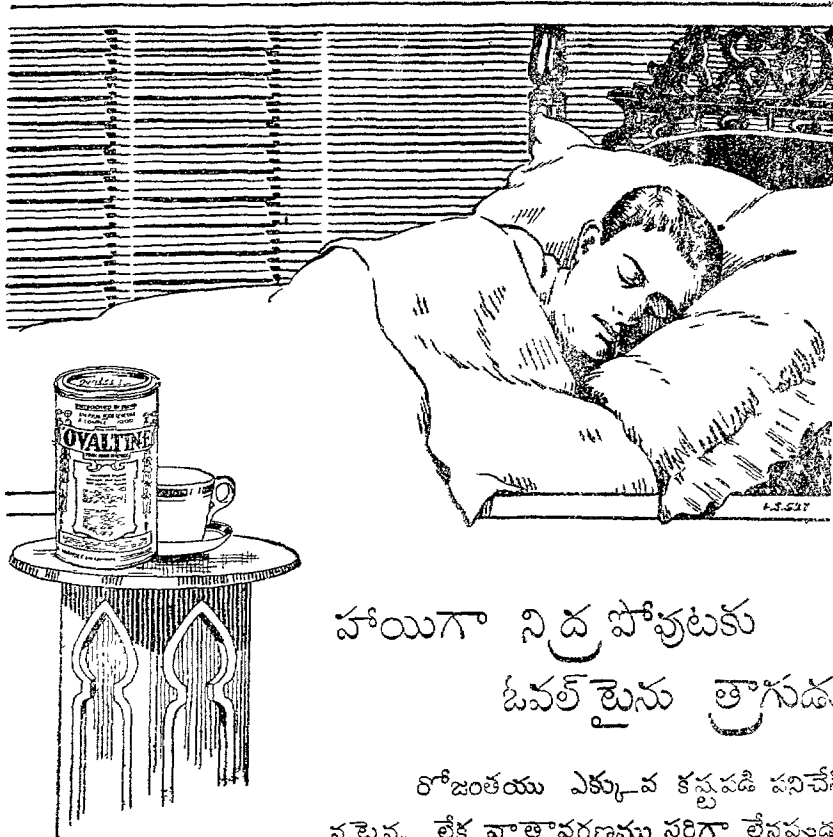
ఇట్టి పంటకు నీటి పారుదలను గోరుచున్న రయతులనే కలు గలరు. అప్పాపురం గ్రామప్రకీంద చేర్చుపడు గ్రామముల యొక్క రయతులును, స్వేషలు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీయరు చే ప్రస్తుతము పరిశీలించబడుచున్న భూములయొక్క రయతులును, గూడి కొద్దికాలపు పంటకు నీటిపారుదలను గోరుచున్నారు. కొద్దికాలపు పంటకు కొంత సమయము అనగా అక్టోబరు 15 తేదీ సమయమువరకును నదిలో నీరు అధికముగా నుండుననియు కాబట్టి కొద్దికాలపు పంటకు నీటి పారుదల సేర్పాటు చేయుట సాధ్యపడగలదనియు కన్పట్టెను యింజనీయర్లు రూఢిగా చెబుచున్నారు. కాబట్టి, కొద్దికాలపు పంటకు నీటి పారుదల నభివృద్ధి చేయుటకు నియమింపబడిన ప్రత్యేక డివిజను 10,000 ఎకరములతో గూడియున్న నెం. 4 బ్లాక్కున కయిన 1980 సం॥ పంటసమయము సరికి నీటిపారుదల సేర్పాటు జేయుటకు ఎస్టి మేట్లను తయారు చేయగలదని నమ్ముబడుచున్నది. ఈ కార్యమును ప్రభుత్వము వారు త్వరలోనే పూర్తిజేయుదురుగాక.

### 6. కాలువలను వేగముగా తరచుట

తూర్పు జిల్లాలో గత సంవత్సరమువలెనే యీ సంవత్సరము మే నెల 15 వ తేదీ సరికి కాలువలు తెరువబడవలెను. ఈ పని సాధ్యపడుటకు సీతానగరం హెడ్డుస్టానునుండి దేవేంద్రపాడు లాక్కువరకును కాలువ యడుగున చేరియున్న బురద తీసివేయబడవలెనని కన్పట్టెను యింజనీయర్లు చెప్పుచున్నారు.

### 7. గుంటూరు తాలూకా రయతుసంఘమువారి సూచనలు

పైన చెప్పబడిన నెం. 4 బ్లాక్కులో 10,000 ఎకరములమాత్రమే గాక 20,000 కంటె నెక్కువభూమి చేర్చబడవచ్చునని నీటిమట్టపు కొలతలనుబట్టి తెలియుచున్నది. పశ్చిమ



## హాయిగా నిద్రపోవుటకు ఓవల్ టైను త్రాగుడు

రోజంతయు ఎక్కువ కష్టపడి పనిచేసి నట్లైన, లేక వాతావరణము సరిగా లేనప్పుడు రాత్రిళ్లు హాయిగా నిద్రపోవుటకు, పడుకునే ముందు ఓవల్ టైనును త్రాగుట మంచిది.

ఇంతకంటె ఆరోగ్యమైనది, బలమును గలిగించునది మరేది లేదు. నరములకు శక్తి నిచ్చును. జీర్ణశక్తికి తోడ్పడి శరీరమునకు మంచి బలమును చేకూర్చును.

సహజమైన పదార్థములు అనగా మంచి మీగడపాలు, కోకో నాన బోసిన బార్లీ యీమూడు చేరుటవల్ల ఆరోగ్యమును, బలమును పెంపొందించును. ద్రవాహారము లన్నిటిలోకి యిది మంచి టానిక్ గా పనిచేయును. త్రాగుటకు బహు దుచిగా నుండును. మంచిపుష్టిని చేకూర్చును.

ఓవల్ టైనును తయారుచేయుట నిమిషం. కాగినపాలు లేకపోతే కన్ డెన్ స్ట్రేషాలు చాలును. తయారగునప్పుడు చేతులతో తాకబడదు. నిత్యము త్రాగుడు. ఆరోగ్యము బాగా నుండును.



# OVALTINE

మంచి నిద్రనుపట్టించును

కెమిస్ట్ లందరివద్దను దొరకును

జిల్లా ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీయరుయొక్క ఆదేశానుసారము ఆజ్ఞామీదనే గట్టబడెను. కాబట్టి, 20,000 ఎకరములను చేర్చుటకు స్వేషలు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీయరు నూచింపవచ్చును. రయతుసంఘమువారు ఉండవల్లి హైలెవల్ కానలుగూర్చి తమ స్వంత మానవలను తెల్పియున్నారు. కాని, ప్రస్తుతము యీ సమస్యను యింజనీయర్ల కే విడిచిపెట్టుటకు సిద్ధపడియున్నారు. ఎట్లయినప్పటికిని, 20,000 ఎకరములకు మాత్రమే నీటిపారుదలను గోరుచున్నారు. నాయొక్క స్వంత యభిప్రాయ మేమనగా, దేవేంద్రపాడువరకును ముఖ్యకాలువయడుగున చేరియున్న బురదతీసివేయబడి కాలువలు వేగముగా తెరువబడుచో ప్రస్తుత హెడ్డుస్టానుకుద్వారా నీరుఅధికముగా రాగలదు. కాబట్టి దీనిమూలముననే పైనచెప్పబడిన 20,000 ఎకరముల బ్లాక్కునకును నీటిపారుదల గావించుట ప్రభుత్వమువారికిని రయతులకునుగూడ లాభకరముగానుండును.

### 8. ప్రాతూరు ప్రాజెక్టు

చెరుకుపంటకొరకు యీ ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు విచారించి యుండిరి. కాని, లాభకరము కాగని విడిచిపెట్టిరి. కాని, డీనిఖర్చులను రయతులు భరించుచో, తమ కెట్టియ భృంతరము లేదని ప్రభుత్వమువారు తేల్చి వొసగి యుండిరి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు షేపుచో, రయతులు యీ ప్రాజెక్టును భరించుటకు సిద్ధపడుచున్నారు.

### 9. ఇతర ప్రాజెక్టులు

నాన్ జిల్లా రయతులకొరకు కొంకేరు, నాగులేరు,

కొండేరు, ప్రాజెక్టులు కొనసాగించబడుచున్నవి. ఏర్పాదలలో నన్ను విశకొండరయతులు యీ ప్రాజెక్టులలో లాభము పొందగలుగుదురు. మరియు, గుంటూరు తాలూకాలో వైకుంఠపురం ప్రాజెక్టుగూడ విచారించబడవలెనని నేను నూచించుచున్నాను.

### 10. తుంగభద్ర, సంగమేశ్వరం ప్రాజెక్టులు

దత్తకుండలము నీటి పారుదల కమిటీచే నూచింపబడిన విధముగా యీరెండు ప్రాజెక్టులు కలిసి ఒక్కసారేగా నిర్వహింపబడిననగాని ప్రయోజన ముండజాల నని యీ జిల్లా యొక్క యు. ఎగ్జి. జిల్లాలయొక్కయు, రయతుల డ్విజనుగా అభిప్రాయపడుచున్నాడు. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తన ప్రయత్నములను గావించెదరు గాక.

### 14-వ కృష్ణామండల సహకార చురకీసంఘము

ప్రతినిధులతోగూడిన ఫోటోలు పెట్టెపైనున్న కృష్ణా కాబడి సిగ్గుగానున్నవి. ఎలయువారు 2-0-0 రెండు రూపాయిలు నావేర మనిషుగగ చేసినచో రిజర్వ్ ట్రాక్టులో పంపబడును. ఫోటో కియ్యుతురు 2-8-0. ఫోటో ప్యాకింగు వగైరాలు 0-8-0 అగును. కావలసినవాడు వెంటనే తెలుక ప్రార్థన.

కొడాలి నరసింహారావు, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.

(వి. యస్. రావు)

పిమ్మట నాకును మరికొందరికిని నాటకమునే వృత్తిగా నవలంబింపవలె ననుకోరిక క ల్పి గినది. దీని కి సూ డ పూ నా కం పె నీ ల వా కే ప్రో త్సా హ కు లు. ఒకసారి రెండేండ్లలో మూడేండ్లలో సంఘ రముచేసి స్వస్థలము ను చేరినపిమ్మట ఖర్చులన్నియును పోగా మిగిలిన మొత్తము లో కొంత మూలధనముగా నుంచి మిగిలినదానిని సమముగా పంచుకొన వలెను. ఈలోగా నెవరియైన నావలసిన కానికానిచ్చుచుండ వలెను గాని శీతముల పద్ధతి యుండగూడదని మేము నిశ్చయించితిమి. ఇందులకు పెట్టుబడికి ధనము కావలసి వచ్చినది. పితాపురములో శ్రీ మహారాజావారి కోటలో మా కొరకు నాటకశాలను నిర్మింపజేసి అందు మేము ప్రదర్శించిన నాటకములను తిలకించి కోరింక వీరవరం ఎన్టేటు జమిందా రిణి శ్రీ రాజా చల్లయమ్మా రావుబహదరవారు మమ్మాదరించి యుండుటచే వారిని మే మాశ్రయింపగా వారు కావలసిన పరి కరముల నన్నిటిని మాకొరకు తయారుచేయించి యిచ్చిరి. వానిని నైకొని 1908 మొదలు 1906 వరకును కాకినాడ రాజ మహేంద్రవరము మండలపేట, తిలగురు, ఏలూరు, బెజవాడ జగ్గయ్యపేట, బందరు, గుంటూరు, కంభంమెట్టు, వరంగలు మున్నగుచోట మేము నాటకములను

ప్రదర్శించితిమి. మంచి ఆదాయము పుచ్చుచుండెను. గాని ఖర్చు చాల పెంచుకొనుచుండెడిది. ఆదాయవ్యయములకు సరిపోవుచుండెడిదిగాని మధ్య వర్గాలకును ఉద్యోగుల నిరోధము మున్నగు కారణములవలన నాటక ప్రదర్శనముల కభ్యంతరము కలుగుచుండెడిది. ప్రతివార్షికము నాటకకాలము నిర్మించుట కధికమగు వ్యయమగుచుండెడిది. ఇందువలన చివరకు నష్టముతోనే 1906 లో దానిని విరమింపవలసి వచ్చినది. ప్రారంభమునందున్నవారిలో 10 మంది మాత్రమే ఒక వత్సరము పాటైననుండిరి. పిమ్మట నెందరో ఎప్పుడు పోవుచు నుండిరి. తీత ములపద్ధతిగూడ నవలంబించవలసి వచ్చినది. వరంగల్లులో సం గీతవిద్యార్థి శ్రీయుతపాపల్లె లక్ష్మీకాంతయ్యగారు మాకు లభించిరి. వారు పార్శ్వపుట్టు చేయుటలో నగ్రగణ్యులు. ఆముట్టతో నాటకములను ప్రదర్శింప నారంభించితిమి. ద్రవ్యము హెచ్చుగా రా సాగినదిగాని అంతలో నైజాము పోలీసువారు మాకు నైంధాపాడుగా నడ్డపడి మాకు ప్రబలమగు నష్టమును కలిగించిరి. అటు నుండి బెజవాడ చేరితిమి గాని సంతతధారగా వర్షములు కురియుచుండెను. నాకు ప్రబలమగు వ్యాధి జనించెను. మూలధనములేదు. బదులు పుట్టుదు. నాటకములు ప్రదర్శింప వీలులేక పోవుటచే ఆదాయము లేదు. నిత్యకృత్యము జూగుటకు గూడ వీలులేని పీతి కలిగినది. 'అందువలన చావుబతుకులలో నున్న నేను పాత్రధారుల కోరిక వలనను బంధుమిత్రుల ప్రోద్బలములవలనను ఆనాటక సమాజము సంతితితో విరమింప వలసినవాడ నైతిని.

పిమ్మట మరల నాగోగ్యమును బడసి ఎటులనో మరల 1907 లో తిరుగుచేరుకొంటిని. అటు నే నుద్యోగములో నుండగా నవటి యువకులు నాటక ప్రదర్శనములను ప్రారంభించిరి. 'సమాజమునందు నేను ప్రధాన నాయక పాత్రధారిని నేపథ్యాధికారిని గూడనైతిని. 1914 వరకు నవటినే యుంటిని. పిమ్మట దేశోద్ధారక విశ్వనాథ శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అవతరముననే ఆంధ్రప్రతికను బొంబాయినుండి చెన్నపురికి గొనివచ్చి దినపత్రిక నొనర్చిరి. వారు దయతో నన్నొకసహా సహపాదకునిగా నీయమింటి నేను 1914 నెప్టెంబరునెల మొదటి తేదీన చెన్నపురిలో నా నూతనోద్యోగమున ప్రవేశించితిని.

నగరవాసము

మొదట పల్లెటూరివాడను. పిమ్మట కాకినాడచేరి పట్టణవానుడనైతిని. తుదకు చెన్నపురి చేరి నగరవాసుడనైతిని. అచట నుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులుగా నుండిన శ్రీయుత పేరి నారాయణమూర్తిగారు నన్ను కాకినాడలో బాసుగా నెరిగి యుండిరి గాన వారును వారి బామాతి శ్రీయుత వర్మ సుబ్బారావు గారును విఖ్యాత మగు నుగూవిలాసపథిలో ప్రవేశింపజేసిరిగాని నేను కేవలమపరిచితుడ నగుటచే వారి నాటక ప్రదర్శనములలో పాలుగొనుటకు నాకు మొదట వీలు కలుగలేదు. ఆంధ్ర విద్యార్థులగారి ప్రోత్సాహ వినోదములలో నారి కోరిక ప్రసాదించి పాదర్శనం పుచ్చుకొని మున్నగుపాత్రభాగముల నభినయించుచుంటిని. నుగూవిలాసలోని ప్రముఖులకొందరపుడు నన్నొక నటునిగా గుర్తించి ఆంధ్రకాళిలో వాత్రధారగా నొనరింప గొరిరి. అంతగా పెక్కునాటకములలో ముఖ్యపాత్రములను ధరింప గలిగితిని. పిమ్మట చెన్నపురిలోని ఆంధ్రమహాశయులందరు కలిసి ఆంధ్రసభ నేర్పాటు జేసిరి. ఆసభలోగూడ నేను నేపథ్యాధికారిగా నుండి పాత్రలను ధరించితిని. పిమ్మట కేవలము నాటకకళాభివృద్ధిచే ఆదర్శముగా నిడుకొని కొందరు ఆంధ్రనాటకసభ నేర్పరచిరి అందుగూడనేను నేపథ్యాధికారిగా నుండి పాత్రలను ధరించుచుంటిని. భగవదనుగ్రహమున నిపు డీరెండుసభలను యోధించి ఆంధ్రమహాసభగా నేర్పడెను. సభవారి అనుగ్రహమున డీనియందుగూడ నే నిపు డొక గౌరవ సభ్యుడనుగా మాత్రమే యున్నాను. జగన్నాటక సూత్రధారుడు హృదయంగమన నూతనపరివర్తనమున కలిగించుటచే నిపుడే నాటకకృషి నామమాత్రముగనే యున్నది. చెన్నపురికి వచ్చిన నేను 1915-16 వత్సరములలో నుగూవిలాస సభవారి పద్ధతులను కట్టుబాటులను పాత్రధారులశ్రద్ధను అద్భుతములను యేర్పాటులను చూచునరికి తిత్కొంగ్వను నాటక కళాభిజ్ఞులను గూర్చి నాకుండెడి అపాంభావము పూర్తిగా నంతరించినది. నేను మరల 'ఓన్నమః శివాయ సిద్ధం నమః' అని మొదలు పెట్టవలసిన పీతిలోనే యుంటినిని గ్రహింప గలిగితిని. అందరును విద్యార్థులు, నియమబద్ధులు, శ్రద్ధాతులు, ఇదివరకాత్ర మిదిమనవాత్రమును తారతమ్యము నొక్కరును పాటించరు. ఏ వాత్రమైనను ఆసక్తితో నేర్చుకొని నటించెదరు. సంగీతసహాయ మవారము ఎన్నియో ఒడ్డికలు జరిగినగాని ప్రదర్శనము జరుగ వీలులేదు అభినయదులను నేర్చుగారు రంగులను నేయువారు పాత్రోచితప్రస్థానికారముల నొసగువారు తమ తమ పనులను శ్రద్ధగా నొనర్చుచుండిరి. ప్రోత్సాహము మొదలు, ధనమా పుష్కలము, ఇవియన్నియును చూడ నాకిది యొక నూతనప్రపంచము. గనే కనబడినది. ఇచట సాధారణముగా సాయంకాలముననే నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. రాత్రి 9 గంటలలోగానే నాట

కము ముగియునుగాననిద్రాభంగ ముండదు. పాత్రధారులకు ఉపాహారములు విందులు సరిగా జరుగుచుండును. వైగా మంచి సం గీత జ్ఞానముగలవారును, నాట్యకళాగుణలను చాలమందికలరు. వారికిగల గొప్పలోపము ఆంధ్రభాషలో వారికి తగిన పరిశ్రమ లేకపోవుటయొక్కటే గాని మరేదీయునులేదు. ఎటులైన నెమి ఆంధ్రదేశమునందలి నాటకకళాభిమానులు వీరినిచూచి నేర్చుకొనవలసిన చెన్నియో కలవనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. ఇటకు వచ్చినపిమ్మట శ్రీయుత బల్లారి రాఘవాచార్యులు, నెల్లూరు నాగరాజరావు, ఎ.కృష్ణస్వామయ్య, కామాక్షి సుందర శాస్త్రి, స్వర్ణయ్య కందాడ శ్రీనివాసం బి. పి. నెల్లూరి నాగరాజరావు గార్లు మున్నగు పెక్కుమంది నుప్రసిద్ధులను నాట్యకళా కాళిలమును చూచుటకునువారితో కలిసి నాటకరంగమున పాల్గొనుటకునుగూడ నా కవికాశము లభించినందులకు నేను చాలా ధన్యుడనయి భావించుచున్నాను.

మొకటి బాణీకిని యిప్పటి బాణీలకును యెంతయో వ్యత్యాసమున్నది. చిరకాలమునుండి అలవాటుపడిన యీ బాణీలు మారుటకష్టము. అందులన శ్రీయుత ముప్పిడి జగ్గరాజగారు మున్నగు మా బోల్ల రాగ వైఖరి కిప్పుడు మున్నూమాగ్గలే లభించుచున్నవి. ఇప్పుడు సంగీతము భద్రపీఠమునందుండి అభినయదులను పంచలపాలు చేయుటచే వీని కాదరము చాలతక్కువయినది. అందులో చెన్నపురిలోని సంగీతము నవలంబింపగోరు యగు వెలవెలందరితోక తీరా మాత్రముననే సభ్యులను తనవలలో వేసుకొనగలగు చుండుటచే ఆన్యామోహమున చిక్కిన రసజ్ఞులు గూడ రసాభినయదులకు తగిన గౌరవమును చూపుటకు తగిన చిత్తస్పృహయును బడచు జాలకున్నారు. అందువలన రానురాను నిజమైన నాటకకళ నామావిజ్ఞముగనే యున్నదని చెప్పవలసినదని నందులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. దానిని మరల నుద్దీపిత మొనర్చుటకు రాఘవాచారి, నాగరాజరావుగార్లు మున్నగువారు కొందరిప్పటి కిని ప్రయత్నించుచునే యున్నారనిగని వీరి సంకల్ప మిక్కిలి తక్కువగనే యున్నది. అదిగాకవీరి ప్రయత్నము పెనువరద కెదురితయనిగూడ చెప్పవచ్చును. "నాయనా! నీకుగల సంగీతజ్ఞానము నకు తోడు నీవు భావప్రకటనమును గూడ నలవరచుకొనిన నింకను విఖ్యాతుడవౌదువోయి" అని చెప్పినవో "అయ్యా! మీ కొకనమస్కారము. అది నాకలవిగానివని. నన్ను తమింపుడని" చెప్పెడువారే ఇప్పటి కలుకేరలలో మిక్కిలి హెచ్చుచుండి కనబడుచున్నారనటయం దెట్టి ఆతిథియోక్తి యును లేదు.

రాగాలాపనలో పద్యములను మ్రింగివేయుట, శృతిసమ్యేళనమునందు రాగమే గాని పదజాలము వినబడకుండ ఎదువుట, గవనమువచ్చిన మొములుబుడి పగులక సణుగులతో ముగించుట, వనబడనను అర్థములను గ్రహింప వీలులేకుండ రామునితోక-పిదగం దనునట్లు రాగాలాపనకొరకు విచ్చలవిడి విభజించుట, మున్నగునవి యిప్పటి నాట్యకళకు లభించిన నూతన శోభలు కన్యదాతయును ప్రతిగ్రహితియునుగూడ నిష్ప్రవేశింపబడు మూఢశాస్త్రాతిహాసం తారాబల పండ్లబలములకు పరదలేవలల యెటుల అరగిపోవడమో అటులే రంగస్థలము నధిరోపించి ప్రదర్శింపవలసినటులను ప్రదర్శనమును తిరికించి అనందింపవలసిన సమస్యలను గూడ నీపద్ధతిచే ఆమోదించి 'బల్లెబల్లె' మొదలగు మొదలగు మునుచున్నపుడు నాబోటి నాటక కళాభిమానులవలె నాటకకళ మరుగుపడుచున్నదని ప్రపించుటగూడ అటులే అరగిపోవడమని నేను బాసుగా గ్రహింప గలిగియుంటినిగాని నా నిజాభిప్రాయమును వెల్లడింప వలెనని మీరు నన్ను కొరకుచే యీవిషయములను స్పష్టముగా నెరించుటయే నాకర్తవ్యమని భావించినందులకు తుంతిపుష్టమును.

విదేశములలో జరుగు నాటకములలో భావప్రదర్శనమే ప్రధానమని చాలమంది తెలివయున్నారు వారు సంగీతాటకములను తదితర నాటకములను వేరువేరుగ ప్రదర్శించుటగాని రెంటిని మిశ్రము చేయరు. సంగీతముతో కూడిన నాటకములనే కలకత్తా, బొంబాయి నగరములలో ప్రదర్శించుచుండినను వారు భావప్రదర్శనమునకే అధికమగు ప్రాముఖ్యత నొసగుచున్నారని గాన యీ రెండు పద్ధతులను గూడ ఆంధ్రనాటక కళాభివృద్ధి కధికముగా తోడ్పడగలవని నేను నమ్మెదను. సంగీతప్రాధాన్యములను నాటకములను ధన మధికముగా లభింపదు. వానిని ప్రేక్షకులు మెచ్చుకొనరను భీతి వలననే నాటకకళయం దభిమానముగల సమాజములవారుగూడ ఆదర్శప్రాయములను నాటకములను ప్రదర్శింప జాలకపోవుచుండుటకు నటులకంటే ప్రేక్షకులే అధికమగు బాధ్యతను పూనవలసియున్నది. ఎన్నికలలో నియోజకు శ్రద్ధబూనినచో ప్రజాప్రతినిధి సభలో ప్రతినిధు లెటుల అవి విధులను సక్రమముగ నెరవేర్చవలసిననా రగుదురో అటులే ప్రేక్షకులు ప్రదర్శనముల విషయమున శ్రద్ధబూనినచో నటులుగూడ సరియైన పద్ధతి నవలంబింపవలసినవారగుదురు.

ఫా పి త ము 1898 (52-3)

# సీమకమలములు

## మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

### నాయమైన ధర

#### వీకంసి చబిల్ దాన్ అండు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండిగల వస్త్రములు  
ఉత్తరమును ప్రాసిన మా చిత్రమైన కట్టలలను పంపబడును.  
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, ముద్రాసు.

ఈ నిషయమున రాజమహేంద్రవరమున శ్రీయుతము శ్రీపాద కామేశ్వరరావు శ్రీయుత భమిడిపాటి కామేశ్వర రావుగార్లు మున్నగువారు చాలకృషిసలుపుచుండుట ప్రశంసీయము.

వారు కొన్ని వచననాటకములనుగూడ ప్రాసించినవల ప్రదర్శింపజేసిరిగాని యిట్టిప్రయత్నము సర్వత్ర జరిగినచో గాని లాభము కలుగజాలదు. ఇప్పుడు సాంఘిక నాటకములందభిమాన మధికమగుచున్నది గానవీనివ్యవహారికభావలోపద్యములను, పాటలను లేకుండ ప్రాయ సారంభించినచో గొప్ప లోటు లీరగలదని బిన్నవించుచున్నాను.

ఎవడీ పల్లెటూరివాడు? అను ప్రశ్న కీసరికే ప్రత్యుత్తరము లభించియుండునగాన వీని పాఠకమహాశయులు కులభముగానే గుర్తింపగలరను నమ్మకమున

వరజగన్నాటకము సూత్రధరుడుకొరి  
సకలనటసార్యభౌముడు సర్వయ్యుడు  
ధూరిసంపత్కళాపరిపూర్ణుడెలమి  
నాట్యకళ నెడగించుటల సరసఖుండు

అను మంగళాంతగీతముతో నీ వెరిమొర్రినాతను విరమించుచున్నాను.

# ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

## సంఘ సమావేశము

23 తేదీని బెజవాడ గుర్గావిలాసమున జరుగును  
కార్యదర్శి ప్రకటన

నిరంకుశాధికారులతో తీవ్రమగు పోటీ

బెజవాడ, ఫిబ్ర 20 :—ఇదివరకు ప్రకటించినట్లుగ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము 23 వ తేదీన 2 గంటలకే సమావేశమగును. కాని కాంగ్రెసు మందిరమున గాక "గుర్గావిలాసు" నందు జరుగును. సభలో చాల ముఖ్యమగు విషయములు చర్చింపబడ నున్నందున సభ్యులెల్లరు కచ్చిత విశ్చయవలెనని అభ్యక్షులు ప్రకటించుచున్నారు. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గము గూడ ఆచాతే 12 గంటలకు అచ్చటనే సమావేశమగును.

(స్వగీయవిలేఖరి)

\* \* \* \*

కార్యదర్శి హెచ్చరిక

రాజమహేంద్రవరము, ఫిబ్ర 20 :—డా॥ బ్ర. శ్రీ బ్రహ్మయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసభ్యుల నుద్దేశించి యాదిగను ప్రకటన గావించుచున్నారు :—దేశమునందు చాల క్లిష్ట పరిస్థితులు ఆసన్నమయినవి. మహాశక్తిని నాయకత్వమున మనము స్వాతంత్ర్యమును బడయుకొని ఆరంగకాగ్నిగలతో తీవ్రముగ పోటీజేయవలసివచ్చెను. సమర్థులందరు "31 వ తేదీన" తప్పకుండ బెజవాడకు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

(స్వగీయవిలేఖరి)

శాసనసభల ఎన్నికలు

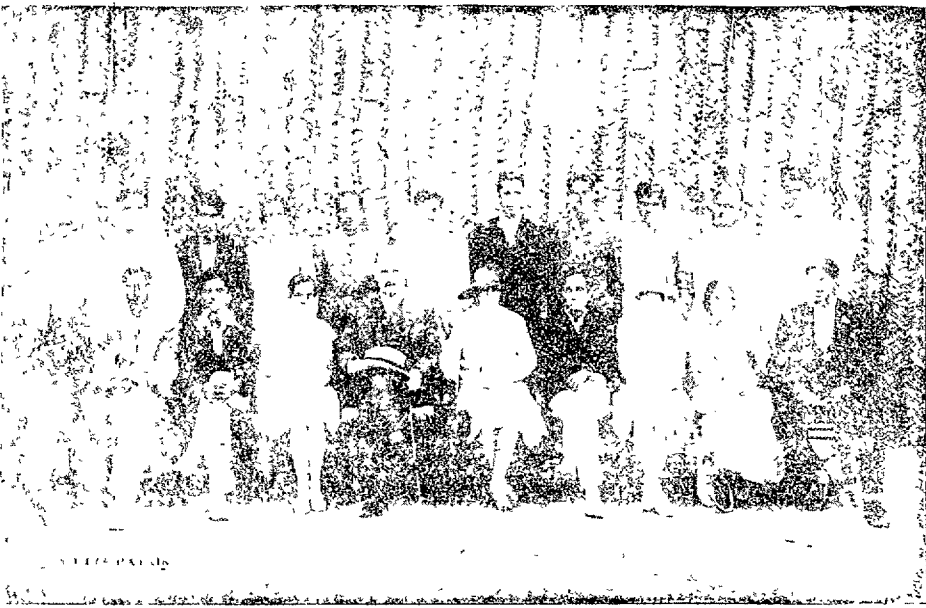
మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభలలో డా॥ ఫ్రేడుగర్, థా॥ చేసిన సానమునకు ఫలకేంసరావు బాప్టే లు ఎక్కువవలెరి. వీరికి 2911 ఓట్లు వచ్చినవి ప్రస్తుతీయం లాభ జయ రా యనగారికి 691 ఓట్లువచ్చినవి. 40 వో ఓట్లలో 6 వో ఓట్లుజేసిరి.

తామరు నుండితెలిసిన రాధోరంగ (డేరాహాసు) రామేశ్వరమునుండి అనోసిద్దే లెటు ప్రేమనారీట్లు రెంటివొస్తనంటిరి :—1924 సం॥ నుండి నేను డేరాహాసు ప్రతినిధి సంయుక్తరాష్ట్రముల కాసనసభయందు పురాజ్వలకొక శిర్డంగ నుంటిని. శాసనసభల బహిష్కారము శాశ్వతములేమన్నన కాంగ్రెసు ఆజ్ఞననుసరించి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను.

(అ. త్రి.)

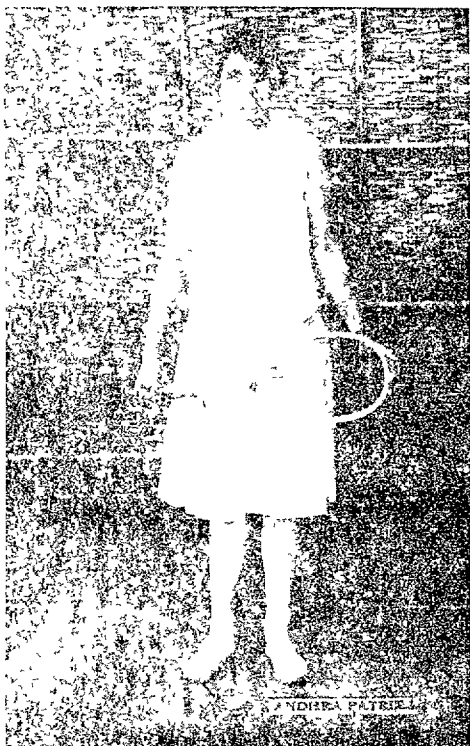


## ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పోటీలందు పాల్గొనివారు



గవర్నరు దంపతులు మధ్య కూర్చోనియున్నారు. వారి ఎడమవైపున బాలగోపాలు, పుడు చిట్టెకన్య, సత్యనాథను కన్యగార్లు, వారి కుడివైపున కెనికునతి, రామకృష్ణ పిల్లై, కె. ఆర్ ప్రసాదు గార్లు కూర్చోనియున్నారు. గవర్నరునతి వెనుకను కెప్టను లక్ష్మణను, వెంకట్రావు, కృష్ణస్వామి, పి. ఎఫ్. వెంకట్రావుగార్లు నిలిచియున్నారు.

(ప్రె. ఫో. బీ.)



ఎస్. పుడుబిడ్డికన్య

ఎం. యు. సి. పందెములలో స్త్రీల సింగిల్సు పోటీలందు విజయము గాంచెను.



ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పందెములందు డబుల్సు పోటీలో విజయ మొందినవారు టి. బాలగోపాలన్, ఎఫ్. వెంకట్రావుగార్లు.



మిస్ పుడ్ బిడ్డి, పి. సత్యనాథను కన్యగార్లు స్త్రీల డబుల్సుపోటీలందు విజయము గాంచెరి.



రామకృష్ణ పిల్లైగారు ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పందెములందు సింగిల్సు ప్రథమ బహుమతిని బడసిరి.



ఎఫ్. కృష్ణస్వామి, సాంబశివరావుగార్లు, మద రాసు కాలేజీలందు విజయముగాంచిన లాకాలేజీ విద్యార్థులు. కృష్ణస్వామిగారు ఎస్. ఐ. ఎ. ఎ. పోటీలందు సింగిల్సు ప్రధానబహుమతిని బడసిరి. ఎం. యు. సి. పోటీలో ఆఖరువరకు వచ్చి ఓడి పోయిరి.

(ఫోటోలు ప్రె. ఫో. బీ.)

## ముప్పదియిద్దలు మంత్రుల చరిత్రము

గ్రంథకర్త: శ్రీయుత కనువర్తి మార్కండేయశర్మ గారు, బృందావనం కీల్సాకు, మదరాసు.

శ్రీయుత శర్మగారిచే వ్రాయబడి పండిత పురాణం నూ ర్యవారాయణ తీర్థలవారిచే పరిష్కరింపబడిన యీ చరిత్రను కృత్తిజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. 32 నియోగిశిఖామణులు “నుగు జాగ్రగఃఖ్యులు” అని చాచాపు 200 వత్సరములక్రిందట జన్మించిన అడిదము సూరకవి యొకపద్యమునందు వ్రాసెను వీరిలో ప్రథముడగు రాయని భాస్కరుని కాలనిర్ణయమును 31 పేజీలుగల పీఠికలో శర్మగారు సుపమాణముగ స్థిరపరచిరి. ఇదివరకు శ్రీయుత పెద్దాడ చిట్టిరామయ్యపంతులుగారు గూడ 32 మంత్రుల చరిత్రను వ్రాసియుండిరి. రాయని భాస్కరుడు కొండన్న రామలింగభాస్కరుడు గోపరాజు రామన్న కరణము మల్లన్న బండారు కేతన్న సీదయ్యాచన్న నాదెండ్ల అయ్యలయ్య రణతిక్కన కొటసింగరాజు నిట్టల వారి కొట్ట చెట్టన్న గుండయ్య సింగనమాచన్న సాహిజీ మారన్న మామిడి సింగన్న కొఱవి యన్నయ్య పెన్నయ్య సింగరాజు నందూరి భీమన గుండప్ప వైడిఘంటము విస్సన్న తిమ్మరుసు బెండపూడి అన్నయ్య చేమూర అప్పరాజు విట్టల చెగ్రన్న గుంటవల్లి ముత్తరాజు గుంటపల్లి నరసింహం నంది తిమ్మన్న కూరగాయల రామన్న వాకిటు తిమ్మన్న కటికి కామన్న మోటువల్లి శరభన్న బందా పరదేశి అను పేర్లుగల 32 మంత్రుల చరిత్ర లీగ్రంథమున వ్రాయబడెను. ఇది గద్యపద్యాత్మిక మగు సలక్షణాంధ్ర గ్రంథము. 120 పేజీలు కలవు. దీని నెల 12 అణాలు.



సత్యాగ్రహ సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారు.

వీరిపైన రైలుబండ్లలో గోలుసు లాగిన కేసులు చాల విచారింపబడుచున్నవి.



## వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 20-వ తేది గురువారము

మాఖ్యజ్వరాలు	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షాధ్యక్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షాధ్యక్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జననం 1-వ తేదినండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాల్ పూర్	84	63	...	8.8	+ 8.1
విశాఖపట్టణము	83	66	...	1.7	+ 0.6
కాకినాడ	83	67	...	0.1	- 0.3
మచిలీపట్టణము	84	67	...	0.3	- 0.2
కర్నూలు	92	62	...	0.1	- 0.2
బళ్లారి	89	65	...	0	- 0.2
అనంతపురం	...	...	...	0.1	- 0.3
కడప	89	65	...	0.4	- 0.1
నెల్లూరు	87	67	...	0.7	- 1.1
మద్రాసు	85	69	...	3.4	+ 1.7
కడపూరు	88	70	...	17.4	+ 15.1
నెల్లూరు	84	62	...	1.7	0
నీలము	91	68	...	0.3	- 0.2
కోయంబతూరు	86	64	...	0.3	- 0.5
తిరుచనాపల్లి	88	66	...	2.1	+ 0.8
నాగపట్టణము	84	70	...	17.4	+ 15.1
గుధుర	83	68	...	3.0	X 2.1
పొంబక్	85	77	...	4.4	+ 1.6
పొలంకోట	...	...	...	5.4	X 3.1
తిరువేండూరు	86	70	...	0.8	- 0.3
కొచ్చికో	87	71	...	1.1	- 0.2
కాళికట్టు	89	69	...	0.2	- 0.3
మంగళూరు	89	70	...	0.1	0
తెంగళూరు	85	56	...	0.8	+ 0.5
మెర్కూర	80	56	...	0.1	- 0.1
కొడైకనాల్	65	43	...	3.4	- 0.1
మామూర్	70	41	...	4.1	

సర్వార్థములు:— అకసము నిర్మలముగ నున్నది. రాత్రి వేడివి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కణ:— శీతోష్ణస్థితి 2 మొదలు 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:— శీతోష్ణస్థితి మామూలుగానున్నది.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్య,

సహాయ వాతావరణప్రజ్ఞాపక.

## రేవల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

బందరు సబ్ కోర్టు ఫయల్

S. C. 305/1916 E. P. 44/29.

వాది:— జమ్మలమడక వెంకటసుబ్బయ్య.

And

ప్రతివాదు:— చల్లా వీరాస్వామి వగైరా.

## నోటీసు

ఈ నెంబరు 1, 2 ప్రతివాదులు తాలూకు స్థిరాస్తిని జప్తుచేయించి వేలం వాయిదా వేయుటకై శేలునోటీసు టైటల్ డిప్యూ నోటీసులున్న వేలం పాటకాలమందు ధరావతుసామ్ముతో నిమిత్తంలేకుండా, వాదిగాని వాదితరపు వకీలుగారు గాని వేలంపాట పాడుకొనుటకు పర్మిషన్ దయచేయించవలసినదిగా కోరుచూ వాది పిటిషన్లు దాఖలుచేయగా ప్రతివాదులు ఆక్షేపణనిమిత్తం కోర్టువారు 13-3-30 తేదికి వాయిదా వేసినారు గనుక సదరు వాయిదాలో 10 ఘంటలకు కోర్టు వారియెడట హాజరయి ఆక్షేపణలు యేమయినాయన్నయెడల తెలియపర్చుకోవలసినది.

బందరు, } జి. రామనాథన్,  
20-2-30. } వాదితరపు వకీలు.

భారత శాసనసభా  
ధ్యక్షుని విజయము

—(:::)—

పటేల్ ప్రభుత్వతగాదా  
పరిష్కారము

శాసనసభలో రేపు ప్రకటన కావించబడవచ్చును

ఆర్థర్ మూరుగారు విరోధీయ పార్టీ సభ్యత్వమును వదులుకొనుట

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 20:—భారత శాసనసభా రక్షణము విషయమై అధ్యక్షుడు ప్రకటన గావించు నని సభ్యులు కుమారహాలయ తలచిత్తులై యుండిరి. గ్యాలరీల రక్షణము విషయమై యేర్పాటులను గూర్చి రాజప్రతినిధి అధ్యక్షునికి పంపిన సందేశమును పటేల్ గారు చదువుదురని స్పష్టమయ్యెను. లోపలి ఆవరణమును రక్షించుటకుగాను అధ్యక్షునికి ఉత్తరవాదిగానుండగల ఒక పోలీసు ఉద్యోగీయుడు నియమించబడును. ఈ పోలీసు ఉద్యోగీయునికి కొంత సిబ్బందియుండును. వారుగూడ అధ్యక్షుని ఆజ్ఞాప్రకారము లోబడియు దుగు. ఇట్టి పోలీసులు అధ్యక్షుని యిష్టానుసారము ప్రత్యేక చిహ్నములను ధరింతురు. గ్యాలరీలు ప్రేక్షకులకు సోపానమునుండియు తెరువబడునని యూహించబడుచున్నది. (అ. వెస్.)

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 19:—శాసనసభ గ్యాలరీల విషయమై పటేల్ గారికిని ప్రభుత్వమున కికిని వచ్చిన తగాదా పరిష్కారమయ్యెనని ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారి లాల్ బిశ్మిల్ తెలిపుచున్నాడు. శాసనసభలో రేపు ప్రకటన గావించబడవచ్చును.

శాసనసభాధ్యక్షునికి రాజప్రతినిధి సందేశము

ఢిల్లీ, ఫిబ్ర 19:—శాసనసభ జరుగుచుండగా రాజప్రతినిధి యింటినుండి అధ్యక్షుడగు పటేలుగారికి ఒక ముఖ్యమైన సందేశము వచ్చెను. సోపానమునుండి గ్యాలరీలు తెరువబడునని ఒక కొందరనుచున్నారు. ఈ విషయము నిర్ధారణగా తెలియ లేదు (అ. వెస్.)

## ఆర్థర్ మూరుగారి రాజీనామా

తనకును విరోధీయ పార్టీ వారికిని వచ్చిన తగాదావిషయమై ఆర్థర్ మూరుగారు లిండ్సేగారికి రాజీనామా లేఖ పంపినారు. ఆ లేఖలో పార్టీ నాయకునికిని, యితరసభ్యులకును తనకును ముఖ్యములగు భేదాభిప్రాయము లుండయించినవి గనుక రాజీనామా నివ్వవలసివచ్చెననియు, నిన్న తాను సర్ దార్సే లిండ్సే గారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు వ్రాసిన కొన్ని విషయములను ఉపసంహరించుకొన నవసరమైతదనియు మూరుగారు తెలిపుచున్నారు. రాండుచేబిల్ సమావేశము యెడల గాఢాభిమానము కలవాడై ఢిల్లీకి తా సేవచెను గాని రాండుచేబిల్ సమావేశ కర్తల రాజీనామార్పవద్దని యెట్లుండునో అంగ దేశమునందలి సభాప్రతిపాలవాదులు తనకంటె చాల బాగుగ నెరిగియుండుటవలన తాను అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసివచ్చినదని మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు. తనకు పటేల్ గారియెడల చాల గౌరవముకలదనియు, ప్రభుత్వమువారికంటె పటేల్ రాజనీతి క్లాసునియవైనదనియు వారు తెలుపుచున్నారు. మరియు రాండుచేబిల్ సమావేశము జయప్రదము కావలసియు న్నచో భారత శాసనసభాధ్యక్షునిమున తా సేయుండవలెనని పటేలుగారు ప్రభుత్వము వారికి నచ్చజెప్పినారు.

## ప్రభుత్వమువారి కడటవర్తన

ప్రభుత్వమువారి ఐర్లనము కపటముతో మాడుకొనియున్నదని ఆర్థర్ మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి అధ్యక్షునియందు నమ్మకములేదు. ఐనను, ప్రభుత్వమువారికి అధ్యక్షునియందు విశ్వాసము లేకపోయినప్పుడు ప్రభుత్వము వారి విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదమని రాజప్రతినిధి పోయిన సారి సమావేశములో చెప్పిన మాటలను అనాదరించుచున్నారని వారు వ్రాయుచున్నారు. ఈ సందర్భములలో శాసనసభలోని ఐరోపీయ పార్టీవారి అభిప్రాయ మెట్లున్నను దేశములోని ఐరోపీయులు అధ్యక్షునియెడలగాని, ప్రభుత్వమువారియెడల గాని

## కారాగృహనిబంధనలలో మార్పు

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయము

మూడు తరగతుల నిర్బంధితులు

నూతనధిల్లీ, ఫిబ్ర 19:—కారాగృహ నిబంధనలలో గావించబడిన మార్పులను గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి నిర్ణయమునకు వచ్చియున్నాడు. వివరములను వారిప్పుడే ప్రకటింపబడును.

మూడుతరగతులు

శిక్షింపబడిన కైదలను మూడుతరగతులందు విభజింపవలయును.

ఒకటవతరగతి.—కారాగృహ ప్రవేశమునకు పూర్వము కొప్పుగా బ్రదుకుచున్నట్టియు, నెట్టి దౌర్జన్యమును గావించి యుండనట్టియు నిర్బంధితులు 'ఏ' క్లాసు (మొదటితరగతి) నిర్బంధితులుగా పరిగణింపబడుదురు.

రెండవతరగతి.—ఈ తరగతికింద శిక్షబడువారునూ సాఖ్యులను కలవాటుపడిన వారలగు నే యుండురు. కాని, నేరములను తమయెడల వారుకూడా యీ తరగతి యందుండుట కర్హులే.

మూడవతరగతి.—పై రెండవతరగతులకును జేరనివారు, యీ తరగతికి జేరవారు.

జాతిభేదములు పాటించబడవు

భిన్న జాతులకు జేరిన నిర్బంధితుల కొకరికి మించి వేరొకరికి వారి జాతిని యాధారముగా గొనియెట్టి యెక్కుడు హక్కులను ఒసంగబడ జాలవు. మొదటి రెండు తరగతులకు జేరిన నిర్బంధితుల కొసంగబడు యాహారము మూడవ ('సీ') తరగతివారి కొసంగబడు దానికన్నా శ్రేష్టమై యుండును. మొదటితరగతి నిర్బంధితులు భోజనమునకును, బట్టలకును తమ స్వంతయేర్పాట్లను గావించుకొన వచ్చును.

వేరువేరు కారాగృహములు

'ఏ' 'బి' ఒకటి 'రెండు' తరగతులకు జేరిన శిక్షితుల కొరకు ప్రత్యేక కారాగృహములను నిర్మించుటకు సాంకేతిక ప్రభుత్వమువారు యత్నింపును. విద్యాధికులను నిర్బంధితులకు మానసక ప్రశ్నలకు వెలుయునకు లగ్నియు, న్యాయమైనంతయుట్లుకు, యేర్పాటుపడును. మొదటితరగతి నిర్బంధితులకు వార్తాపత్రిక లొసంగబడును. పక్షులను కొకతూరి వీరు లేఖనాదానిని వ్రాయవచ్చును; బంధు మిత్రులకు నోకపరి సందర్శింపవచ్చును. రెండవతరగతినిర్బంధితుల కివసతులు నెలకొనసారి లభించును.

విచారణ కొనసాగుచున్నపుడు

నిందితులు రెండుతరగతులందు విభజింపబడుదురు. ఎరెస్టుజేయబడకపూర్వము వారు బతికినరీతిపై నివర్తనయాధారపడియుండును. విభజనాధికారముంతయు విచారణాధికారి కేజేయును. మొదటితరగతివారికి 'ఏ', 'బి', క్లాసులకు జేరిన శిక్షితుల కొసంగబడుయాహారమే యొసంగబడును. రెండవ తరగతినిందితులకు 'సీ' క్లాసుశిక్షితుల కొసంగబడు యాహారమే లభించును. కాని, విచారింపబడుచున్న నిందితు లందరూనూ భోజనవిషయములలో తమస్వంత యేర్పాట్లను గావించుకొన వచ్చును.

ఇండియా ప్రభుత్వము వారికొరె

ఈమార్పులను సాధ్యమైనంతవట్టుకు వెలునే యాచరణలో జెల్లులయినని సాంకేతికప్రభుత్వములవారిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరియున్నాడు. (ఫ్రీ ప్రె)

(ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విషయముపై గావించి యున్న ప్రకటన రెపటిపత్రికలో పూర్తిగా ప్రచురింపబడును.)

కొమ్మండీ కన్య మరణించుట

లాహోరు, ఫిబ్ర 19:—గవర్నరుగారి పెర్సనలు అసిస్టెంట్లుగానున్న రాఘవను గారి కుమార్తె 5 ఏండ్లది చెట్టుకింద ఆడుకొనుచుండగ పైన సాఖురు కొట్టుచున్న కొమ్మ తలపై బడి వెంటనే చనిపోయెను. (ఆ. వెస్.)

విశ్వాసము కలిగియుండురు. వివిధాభిప్రాయములు కలవాడు అన్యోన్యము సహాయము చేసికొనుటకుగాను విశ్వాస యంతకు మార్గము త్వరగా గావించబడనిచో రాండుచేబిల్ సమావేశము యెడల ఐరోపీయులు తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసి యుండును. ఐరోపీయులను అనాదరముచేసి ప్రభుత్వము వారు సహాయనిరాకరణ వాదులను చేరదీయుచున్నారనియు, బెంగాల్ ఫోబరు ఆఫ్ కామెగ్యువారు, కలకత్తా ప్రేక్షకుల సోపానమువారును కోరినచో తాను శాసన సభ్యత్వమునకు గూడ రాజీనామా నివ్వదలచియున్నానని మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు. (అ. వెస్)

# స్థానిక వార్తలు

**మద్రాసు కార్మిక సంఘసభ:**—నాయక జనబలమున మద్రాసు కార్మిక సంఘముయొక్క సాధారణసభ శేపు 21 వ తేదీన సాయంకాలము 5-15 గం. 8వ ను భవనమున జరుగును.

**తిరువల్లి క్లబ్బి కృష్ణగానసభ:**—పైసభ యజమాన్యమున రాబోవు 22వ తేదీన సాయంకాలము 4-45 గం. నెం. వెంకటాచలచెట్టివీధిలో శ్రీమతి వెంకటేశ్వర తాయిగారి సంగీతకచేరి జరుగును.

**ఆరోగ్యవిషయక ఉపన్యాసము:**—డా॥ డబ్ల్యూ. హాపర్ గారు శేపుసాయంకాలము 5-45 గం. వై. ఎం. సి. ఏ. ఆడిటోరియంలో గవేరియా అనువిషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. తద్వారేంటు కలనల్ హింగ్స్టన్ గారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

**యస్. టి. సి. జంతుప్రదర్శనము:**—యస్. పి. సి. ఏ. వారి యజమాన్యమున ప్రతివత్సరము జరుగు జంతు ప్రదర్శనము యీవత్సరము రాబోవు మార్చి 2వ తేదీన మధ్యాహ్నము 3 గం. గవర్నరు దంపతుల ఆదరణక్రిందను సమక్షము నను జంతుశాస్త్రాంశునందు జరుగును.

**మద్రాసు జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులదళము:**—పైసభ యజమాన్యమున శేపు సాయంకాలము 6 గం. శ్రీ రామలనాయకుపార్కునందు బహిరంగసభజరుగును. కాంగ్రెసువాదులు, భారతమాత ప్రస్తుతస్థితి మనకర్తవ్యము అనువిషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

**మద్రాసు కార్మిక సంఘసభ:**—మద్రాసు కార్మిక సంఘ సభ శేపు సాయంకాలము 5-45 గం. పెరంబూగు బాంక్స్ లోని బి. పి. వాడియాపార్కు ఎదురుగనందు పైసభను వైసు స్థలముందు జరుగును. కార్మికపక్ష నాయకులు కొందిరుపన్యసించెదరు. శ్రీముత బి. కిరావు, యం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

**మద్రాసు శాసన సభ వైఎల్ఎస్.:**—గర మహాదేవతరనియోజకవర్గము తరపున మద్రాసు శాసన సభ యందు సభ్యులుగానుండిన అబ్దుల్ హామీద్ ఖానుగారు రాజీనామానిచ్చుటచే ఖాళీపడినసానమునకు మరల జరుగుపన్నిక యందు మహ్మద్ ముఅజమ్ అడ్వకేట్ గారు అభ్యర్థిగా నిలచెదరని తెలుపుచున్నారు.

**మద్రాసు మండల వితరణ ప్రచార సంఘము:**—పైసంఘము యజమాన్యమున శేపు సాయంకాలము 5-30 గం. చూడై పటాళం మంగపతి నాయకసేవీధి సమీపమునందు స్థలముందు బహిరంగసభ జరుగును. శ్రీయుతులు వి. వి. మాణిక్యమొదలియార్ జి. రామానుజులనాయకు గార్లు మధ్యపానము వలనకలుగు దురంతములు గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

**తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘసభ వాయిదా వేయబడుట:**—రాబోవు 23 వ తేదీన జరుగునని ప్రచురింపబడిన తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘసభ మార్చి 2 వ తేదీన జరుగునట్లు వాయిదా వేయబడెను. ఈసభ మార్చి 2 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 2 గం. వేలూరునందు జరుగును. ఆడిటోరియము 1 గంటకు కార్యనిర్వాహక సంఘము కూడును.

## శ్రీసమర్థ రామదాస్ స్వామివారి 18వ వార్షికోత్సవములు

శ్రీసమర్థ రామదాస్ స్వామివారి 18 వ. వార్షికోత్సవములు శేపు 21వ తేదీనుదలు మార్చి నెల 9 తేదీవరకు ప్రతిదినమున గోవిందప్పరాయకవివీధిలో యస్. కే. పి. డి. సమున జరుగును. ఈఉత్సవముల సందర్భమున ప్రతిరోజును సంగీత ప్రదర్శనములు, భజనలు వారి భావాలపైపములు మొదలగునవి జరుగును. శేపు 21వ తేదీన దాసు గారి 10 గం. వీధులకు అన్నము పెట్టబడును. సాయంకాలము 6 గం. యస్. జి. కాంబాల్ (మైలూపూరు) గారి సంగీతప్రదర్శనము జరుగును. ఈసందర్భమున బి. బి. గోపతి నారాయణస్వామి చెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

**రాకపోకలు:**—వెంకటగిరి మహారాజుగారు నేటి ఉదయమున వెంకటగిరికి వెళ్లిరి. యస్. కె. చెట్టూర్ గారు బి. సి. యస్. నిన్నరాత్రి బెజాపూరుకు వెళ్లిరి. మేజర్ క్రూయిక్ ముంకుగారు నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి. వెనుక గవర్నరుగారి అంగరక్షకదళ కేప్టెన్ గా నుండిన కాట్రెను క్యాంబెయి హారిస్ గారు సభినమేతమై నేటి ఉదయమున బలదరునకు తనదళములో చేరుటకు వెళ్లిరి.

**మద్రాసు నందలి మరణసంఖ్య:**—గత 15 వ తేదీకి అంతమైన వారమందు మద్రాసులో సంవత్సర సగటున వెయ్యింటికి 42.8 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు మందు వారమందు వెయ్యింటికి 42.8 మరణములు సంభవించెను. స్త్రీలకు కన్యాధి 39 మందికి వచ్చెను. వారిలో మంది పనిపోయిరి. ఆటలమృతలన 1 కాలాహారజ్వరమువలన 3, యెంబెరికు జ్వరమువలన 6, మలేరియావలన 1, యితర జ్వరములవలన 40 మరణములు సంభవించెను. 1929 సంవత్సరమున యీ వారమునకు సరియగు వారమందు వెయ్యింటికి 38.6 మరణములు సంభవించెను.

## గౌ. పటేలు ప్రభుత్వము రాజీపడుట ఎసంబ్లిలో అధ్యక్షుని ప్రకటన

**సంరక్షకసిబ్బందిని అధ్యక్షుని కొప్పగించుట**  
డిప్టీ. సీ.బి.వర్మ 20:—గౌ. పటేలుగారు ఆసెంబ్లీసభలో "దు యీ దిగువ ప్రకటన చదివిరి, "వైస్రాయిగారు నాకొక ఉత్తరమును వ్రాసి పంపిరి అయితే యీ సభవారి యెదుట చదువలసినవిధి నాయం దున్నది.

ఆ యుత్తర మొకటిగ నన్నది. అధ్యక్షవర్యా! మీతో యిటీవల నేను చేసిన సంప్రదింపులను బట్టి ప్రభుత్వము వారి పక్షమున యీ క్రింది సలహాలను మీ కొసంకు చున్నాను. ఇటీవల బయలుదేరిన వివాదములకు పరిష్కారార్థముగ సలహాలు మీకు వినియోగపడి సమాధాన మేర్పడుటకు సాధనభూతములుగ నుండగలవని తలంచుచున్నాను. ఈ ఆసెంబ్లీసభాధ్యక్షుని అధికారమును, ఆసెంబ్లీసభలోని అధికారసభ్యులయొక్క వ్యవహారధర్మములను సక్రమముగ నిర్వహించుటకు తగిన సమర్థతను సంరక్షకములు యేర్పడినయెడల చాలునని మీరును ఆసెంబ్లీసభ్యులును సమానసంకల్పములై యున్నట్లు నేను భావించుచున్నాను. ఇట్టి సమర్థతను సంరక్షకములు మీకు కలుగుటకు తగిన కట్టుబట్టుములు చేయబడినయెడల చాలును గనుక, సభాధ్యక్ష పదవికిగల అధికారధర్మముల మూలసూత్రములను చర్చించవలసిన అవసరములు శేపు సభామందిరముయొక్క అంతర్భాగముల యందు మీకు గావలసిన అధికార సంరక్షణగురించి ముందుగ ప్రస్తావించెదను. సభామందిరాంతర్భాగములలో అధ్యక్షుని అధికారమునకులోబడి సభాశాంతి సంరక్షకమునకు బాధ్యుడై ప్రవర్తించగల ఉన్నతిపోలీసు కాఫోవోగ్స్ యొక్కదు నియమింపబడవలయునని ప్రభుత్వము వారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ పోలీసు అధికారిని యీ ఆసెంబ్లీ వారు సభాసంరక్షకాధికారి యని పిలువవచ్చును.

సభాభవన సంరక్షకమునకు నియమింపబడియున్న భటు వర్గము అసంతృప్తికరముగ నున్నదని యీ సభా సంరక్షకాధికారికి తోచినపుడు తనపోలీసు కాఫాధికారియైన తనపై యధికారికి యీ విషయములు నివేదించును. సదరు పోలీసుకాఫాధికారి తాను చేయదలంపిన క్రొత్త యోర్నాలులను నూచించుచు ఆసెంబ్లీ సభాధ్యక్షునకు తన సలహాలను నివేదించును. ఈ సలహాలకు తన అభిప్రాయములను చెప్పి గవర్నరు జనరలుగారికి ఆసెంబ్లీ సభాధ్యక్షుడు నివేదించును. గవర్నరు జనరలుగారు తమ కార్యనిర్వాహకవర్గముతో నాలోచించి తమ నిర్ణయములను అధ్యక్షునకు తెలియజేయగలరు. ఏ ఆగంతుక సందర్భములలోనైనను యిట్టి సంప్రదింపుల సక్రమముగ జరుగుటకు అవకాశములు లేనియెడల సభాసంరక్షకాధికారి తనకు గల పోలీసు అధికారుల పురస్కరించుకొని ఆయా ఆకస్మిక అవసరములను అనుసరించి జరుపదగిన చర్యలను జరుపవచ్చును. ఇట్టి చర్యలన్నియు సభాధ్యక్షుని అనుమతి నుసరిచియే చేయబడుననే భావించెదము. ఆసెంబ్లీ భటువర్గమునే వృద్ధిజేసి సభాసంరక్షకార్థము తగినంత క్రొత్తసిబ్బంది నేర్పరచవలెనని ఆసెంబ్లీసభ్యులయొక్క మఖ్యాభిప్రాయమయియున్నది. ఇందు కొరకై గవర్నరు మెంటువారు శ్రద్ధవహించి పిలయినంత త్వరలో

మరికొంతమందిని సమర్థులైన వారిని ఆసెంబ్లీ భటులుగ నియమింపగలరు. ఈ ఆసెంబ్లీ భటులందరూ అధ్యక్షుని ఆజ్ఞానువర్తనలపై జెప్పిన సభాసంరక్షకాధికారికి లోబడి ప్రవేషించెంటు గారు కోరిన ప్రకారమును దుస్తులను ధరించి వ్యవహరింపగలరు. ఇట్టి క్రొత్త సిబ్బందిని నియమింపవలయును ఆసెంబ్లీ సభ వారికి నాఖరీ చేయగలందులకై గవర్నరు మెంటువారు కొందరు పోలీసు భటులను సప్లయిచేయగలరు. ఈ పోలీసు భటులు ఆసెంబ్లీ భటులుగ నుర్తింపబడుటకు తమ చొక్కాల ముంతేతులకు పట్టెలను ధరింపగలరు. అలాంపు నములను ప్రవేషించెంటుగారు యిష్టానుసారము నిర్ణయింపవచ్చును. ఈ పద్ధతులు మీకు అంగీకారమయ్యె యెడల పైజెప్పిన సభాసంరక్షకాధికారపదవికి తగిన పోలీసు అధికారి వెంటనే నియమింపబడును. అటుపిమ్మట ఆసెంబ్లీ సభాకార్యదర్శిలోను యికముందు నియమింపబడు సభాసంరక్షకాధికారిలోను మీకు సంప్రదించి మీకుగావలసిన పెర్మిట్టులను సిబ్బందిని మీరు నియమించుకొనవచ్చును ఈ సలహాలన్నియు మీకు సమర్థమయ్యె యెడల యిపుడున్న పద్ధతికి బదులుగ నేను నూచించిన క్రొత్త పద్ధతియే ప్రభుత్వమువారికి గూడ అంగీకారము కాగలదు.

**బయటి కావలా**  
సభామందిర బహిరంగములయందు యెట్టిభటువర్గమును నియమించవలయునో ఆవిషయమై యింకను ఆలోచింపవలసియున్నది. ఈ లోపుగ ఇండియా గవర్నరు మెంటువారు స్థానిక ప్రభుత్వము వారికి ఉత్తరవులను జారీచేసెదరు. ఆసెంబ్లీభవన బహిరంగములయందు పోలీసు భటులను నియమించు విషయములో స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఆసెంబ్లీ అధ్యక్షునితో సంప్రదించిన పిమ్మటనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచెదరు. ఈ జెప్పిన సలహాలన్నియు ఇరుపక్షములవారును సదయవ్యాదయలై యాలోచించిన యెడల ఆసెంబ్లీసభ్యుల కందరకును ఆ సాకర్యమును కలిగించి గవర్నరు మెంటువారికిని, సభాధ్యక్షునికిని హృదయాం దోళనమును కలిగించిన యీ విధి తపరిస్థితులు త్వరలో చక్కబడగలవు.

**పటేలుగారి ప్రసంగము**  
"ఇటీవల ప్రభుత్వమువారికిని నాకును కలిగిన స్పర్ధలను, విభేదములను సభ్యులందరూ గమనించెయ్యున్నారు. ఇపుడు వైస్రాయిగారు తమ శేఖరుందు నూచించిన మరతులు, యేర్పాటులు యీ విభేదములను పరిష్కరించుటకు సంతృప్తికరమైన మార్గము గా నాకు గన్పించుచున్నది. కాబట్టి ఈ విషయమును యిమిడియున్న హక్కు తగాదాలనుగూర్చి మనవిపుడు విమర్శింపగలసిన అవసరములేదు. వైస్రాయిగారు జెప్పిన పద్ధతిని మన మచరణలో జెట్టి ఒక నూతన సాంప్రదాయమును యేర్పరచినయెడల యీ యాచారమే చిరస్థాయిగనుండి మున్ముందు వ్యవహార పరిష్కారమునకు సౌమ్య మార్గముగ నుండగలదు. ఈ సలహాలు యెట్టి సదుద్దేశముతో నాకొసంగబడుచున్నవో అట్టి సదుద్దేశముతోనే నేను యీసభవారి తరపున వాటిని గ్రహించుచున్నాను. ఆసెంబ్లీభవన సంరక్షక విషయములో క్రొత్త పద్ధతియొక్కటి అమలులోనికి రానున్నది. దీనివల్ల ఆసెంబ్లీ అధ్యక్షుని అధికారము యుచితముగ రీతి చెలాయంపబడగలదు. కనుక యికముందు నుండియు యీవిషయములో సంబంధించిన ప్రభుత్వాధికారులు ఆసెంబ్లీ సంరక్షకవిషయమున నాకొసంగడి సలహాలను నేను సంతోషముతో స్వీకరించి అట్టి సలహాల ప్రకారము వ్యవహరించగలవాడను.

విషయ పరిష్కార విపుడు పూర్తియైనది గనుక సోమ

**బాపట్ల డి॥ ము॥ కోర్టులో**  
S. C. 360/1929  
వాది:—పాలవర్తి ఆదిశేషయ్య సాకిక బాపట్ల  
ప్రతివాది:—చిల్లర పున్నయ్య సాకిక గద్వాల.

యీ వెంబరువాది ప్రతివాదిమీదను ప్రాంతరీ నోటును బట్టి రు 48-10-0 లకు దాదా వేసినాడు గనుక ఆక్షేపణలున్నయెడల 24-2-30 వ తేదీ వాయిదాను హాజరయి తెలియపరుచుకొనెడి.

**పాలవర్తి ఆదిశేషయ్య, ప్రిడరు.**

చెన్నపురి శాసనసభ బై-ఎలక్షన్లు

(గ జ ట్టు ప్ర క ట న)

అట్టలు హమీదు ఖానుగారు చెన్నపురి శాసనసభలో తమస్థానమున కొనసాగి రాజీనామా గవర్నరుగారికి అంగీకరింప బడినది.

వారి స్థానమున నింకొకరిని 1930 ఏప్రిలు 5 వ తేది లోగా యెన్నుకొనినదిగా మద్రాసునగర మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమునకు గవర్నరుగారు తరువు గావించుచున్నారు. సదరు యెన్నికకు యీ క్రింది తేదీలను ప్రభుత్వము వారు నిర్ణయించియున్నారు. అభ్యర్థుల నామినేషన్ 1-3-1930 తేదిలోగా నామినేషన్ల పరిశీలన 5-3-1930 పాలింగు 25-3-1930

రేవల్లి డి|| ము|| కోర్టులో

O. S. 21/1930

వాదులు:—1 పాలాటి వెంకయ్యగారు, 2 యే పూడి వెంకట్రాయుడు, 3 యీ రాఘవయ్య, 4 యీ శ్రీరాములు, 5 బయానా కోటయ్య, 6 వల్లూరు వెంకటసుబ్బయ్య.

ప్రతివాదులు:—1 యేపూరి గోవిందు, 2 యీ యల్లమంద, 3 యీ పిచ్చయ్య, 4 పానుగంటి సీతారామస్వామి, 5 ఏపూరి కోటయ్య, 6 యీ వెంకటప్పయ్య, 7 యీ శ్రీరాములు, 8 బుడి పున్నయ్య, 9 యడవల్లి ఆచెయ్య, 10 బండి వెంకట్రాయుడు, 11 యీ గురునాథం, 12 యీ చంద్రయ్య, 13 యీ భూషయ్య, 14 యీ పెంకటేశ్వర్లు.

ఆళ్లమాడి గ్రామ హిందువులందరి తరఫున సదరు గ్రామములో శ్రీరాములవారినిన్ని అంజనేయస్వామి వారినిన్ని ప్రతిష్ఠాపనచేసి దేవాలయము వగయిరాలు నిర్మించుటకుగాను వివాదముచేయబడి నిల్యలానున్న సామ్యులొనండి 2 ఏ ప్రతివాది తీసికొనిన రు 1252-11-0 లలో నుంచి రు 1000-0-0 లతో 1 to 9 ప్రతివాదులపేర 10 to 14 ప్రతివాదులపల్ల దావా పిదూర్లు అప్పిని విక్రయం పొందుచు 5-11-29 తేదీన వ్రాయబడిన విక్రయదస్తావేజు ఆళ్లమాడి హిందువులను ఎంతమాత్రము బైదుచేయబాలదనిన్ని వాయిదా ట్రాక్ సాక్స్ అనిన్ని డిక్లరేషన్ పొంది సదరు రు 1000-0-0 లను వడ్డీతో సహా ప్రతివాదులపల్ల ఆళ్లమాడి హిందువుల తరఫున వాదులు రాబట్టుకొనుటకు కోరుచు వాదులు దావాను దాఖలుచేసి ఆళ్లమాడిగ్రామ హిందువు లందరిని వాదులు రెప్రజెంటుచేయుటకు పర్మిషన్ యివ్వవలసినదిగా సి. పి. సి. 1 ఆర్డరు 8 రూలు ప్రకారం పిటిషన్ దాఖలుచేయున్నారు. సదరు పిటిషన్ 25-2-30 తేదికి వాయిదా అయియున్నది. సదరు పిటిషన్ దావా విషయములు ఆళ్లమాడి గ్రామ హిందువుల ఆక్షేపణ అన్నయడల 25-2-30 తేదీన కోర్టు వారికి తెలుపుకొనవలసినదిగా తెలియచేయడ మయినది.

రేఫర్, } మన్నేపల్లి శ్రీరాములు, 12-2-1930. } వాదుల ప్లీడరు.

నోటీసు

పార్వతీపురం డి|| ము|| కోర్టుఫయిల్

O. S. 6/1917 E-P 651/29.

2 వ వాది:—కంచేళ్ళరమణి వరలక్ష్మమ్మ.

ప్రతివాదులు:—శ్రీతర్ల బృందావన చందన సూరు హరిశ్చందన బనాచేపు వగయిరాలు.

యీ నెంబరు వేలం ప్రాక్ట్ మేషన్ లో వివిరింపబడ్డ ప్రతివాదుల స్థిరాస్తి సదరు ప్రాక్ట్ మేషన్ వరకులకు లోబడి పార్వతీపురం డి|| మన్నులు కోర్టువారు సదరు కోర్టుయెదుట 1930 ఫం||రం మార్చి 10 వ తేదీ వేలంవేయించుచున్నారు. కాబట్టి సరరాస్తిని కావలసినవారు సదరు వేలం తేదీన సదరు పార్వతీపురం డి|| మన్నులు కోర్టుకు వచ్చి కొనుక్కొనివలసినది యిందుమాలంగా తెలియపర్చడమయినది.

పార్వతీపురం, } కె. జగన్నాథం, 10-2-30. } ప్లీడరు.

ఎన్నడును విఫలముకాదు

ప్రేమసాన్నిధ్యమున ద్వేషము రూపుమానిపోవును ఈ శిరీశులతో గాంధీ మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము నేడు 20 వ తేదీ వెలువడిన ఎంగులండియాలో ప్రకటింప బడినది. మహాత్ముడు ఈ వ్యాసమునకు మొదటి కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి తీర్మానమును సమగ్రముగా ప్రకటించి పిమ్మట నిటుల వ్రాసెను:—

“కార్యసంఘమువారి తీర్మానమునున్న శృంగులములతో మరింత బిగువుగానే బంధించినను స్వాతంత్ర్యమును గూడ నొస గెను. ఈ తీర్మానమునకు రాజకీయముగ గల ప్రాముఖ్యత కం టే మతవిషయముననే అధికముగ ప్రాముఖ్యత కలదని నేను భావించుచున్నాను. భిన్నమతాల మనోవృత్తులు గల వేలకొలది సభ్యులతో గూడిన కాంగ్రెసు సంఘముద్వారా అహింసాత్మకముగ సత్యాగ్రహమును కొనసాగించుట అసంభవమని నేను గ్రహించితిని. అధికసంఖ్యాకులు పరిష్కరించి రీతిని జరుప బడుట కిది సాధ్యమైనది కాదు. స్వగర్భ విరుద్ధము గాకుండ దీనిని సాగింపవలె ననిని నిద్రాసంఘమున కంతకును విరుద్ధముగా నుండక తప్పదు. రెండిటిలో నొకదాని నెన్నుకొనుటకు స్వాతంత్ర్యము గల వాని కే ఆ క ర్మ ణుగూడ చాల హెచ్చుగానుండును. కావున అహింసను మతభిన్నముగా నంగీకరింపనివారు దౌర్జన్యముచే నాకర్షింప బడినచో అహింసను పరిత్యజింపవలసిన వారగుదురు. అహింస మానవభర్తని నెమ్మడువారు మరెయ్యకపగిలి నెన్నడు నవలం బింపబారు, కావుననే నేను కాంగ్రెసువారి పరిశీలననుండి స్వాతంత్ర్యమును కోరితిని. ఇందువలన నాకు బాధ్యత విక్లిరి అధిక మే యై నది. అది అ ప్రతిపాతము. శాసనోల్లంఘనము కొన్ని సందర్భములలో ప్రేమయొక్క నిరంకుశముగ నాజ్ఞయే యగును. అది అహింసకరమునకు నిశ్చయమేగాని నలుప్రక్కల నలుముకొనుచున్న దౌర్జన్యముకంటెను అహింస అపాయకరము కాదు. అత్యుచితముగ నీ తాపమునుండి తప్పించుకొనుటకు అహింసాత్మకముగ సాత్విక నిరోధము జరుగుచున్నపుడు దౌర్జన్యము సమకాలికముగా ప్రారంభమగుట యొక్కటే గూడ అపాయకరము సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడిన పిమ్మట ఒకవేళ మరల నలుల దౌర్జన్యముకలిగినను వెనుకటివలె సత్యాగ్రహమును విరమింపకుండుటకు తగినసాధనమును నేనిపు డు కనుగొన గలిగితిని. స్వాతంత్ర్యమునందు దౌర్జన్యమునకును అహింసకును పోరాటము తలపించినచో—అ దౌర్జన్యమును కలిగించినవా రెవరైనను గూడ ఒక్కనక్కడ మిగలకుండ పోవువరకును సమరమును విరమింపకుండుటయే కర్తవ్యము. మనుష్యు డంతకంటే మరేమియును చేయబాలకు. అంత వరకును పోరునలంకర పోయినచో నది అవిశ్వాసమే యగును” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

ప్రశ్నలకు మహాత్ముని ప్రత్యుత్తరము

“నేను ముందుగా రాజప్రతినిధికి నా విధానమును తెలుపకుండ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించెను. 1921 లో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట కాంగ్రెసువారు నిశ్చయించుట వలననే అప్పుడు చాలముంది దౌర్జన్య విధానమును విరమించిరి నేను రూఢిగా చెప్పగలను. దేశము సత్యాగ్రహమునకు సంసిద్ధముగా నుండలేదని నేను పిమ్మట చాల సార్లు ప్రకటించియున్నందుననే దౌర్జన్యపక్షమువారు మరల సభికముగ చురుకుతనమును చూపసాగిరి. అహింస మహాశక్తి సంపన్నమునకు నిశ్చయముగాన దౌర్జన్య మెంతటి క్రమగానుండి ననుగూడ అహింస కొనసాగలదని నేనిపుడు ధృఢ పరచుకొంటిని. ప్రారంభమున నేను సబర్బన్ ఆక్రమము వారి సహాయమును మాత్రమే స్వీకరించెను. ఏలనగా వారు చాలకాలమునుండి కఠినయి మార్చణమున కలవాటుపడి యున్నారు. ఏది యెటులున్న నా ప్రయత్నమునుగూర్చి టైముస్ అఫ్ యిండియా పత్రికచేసి నవ్యాఖ్యానములో సత్యము లేకపోలేదు. నిజముగానిది జూడరి వేయునట్టి కడపటిసందేహే. సత్యమును కనుగొనవలెనను దీక్ష వలనను అహింసముగూర్చి అధికదీక్షతో నేను పనిచేయుచుండుటవలనను నా జీవితమునందు మొదటినుండియు నేను జూడరిని గానే యున్నాను. ఈ విషయమున నెట్టి అమూల్యపదార్థము ను పణముగా నొడ్డుటకైనను నేను వెనుదీయను. నేను చేయుచున్నది పారబాటెయైనచో ఇదివరకు ప్రపంచమునం దన్ని కాలములలోను జగద్విఖ్యాతులగువా రొనరించినపారబాటునే నేనుగూడ చేయుచున్నాను.

నేను ప్రారంభింపనున్న సత్యాగ్రహమువలన మనదేశమునందున్న అంగ్లేయులలో నెవని ప్రాణమునకైనను అధికముగ నపాయము కలంగునన్నచో భారతదేశమునం దెందయును యెట్టి దౌర్జన్యము జరిగిననుగూడ నడచివేయగల శక్తి దొరతమువారికి సంపూర్ణముగానే యున్నది. ఈ సత్యాగ్రహము ప్రారంభము కాకుండచేయవలెనని కోరెను ప్రతికాసంవాదకులు రాజకీయ నాయకులు మన్నుగూడదను నాకు లేఖలను వ్రాయుటకు బదులు నేనుఅసమగ్రముగా ప్రకటించిన అక్రమముల నన్నిటిని తొలగింపవలెననే అధికారులకు వ్రాయుటయే ఉత్తమపద్ధతి అని మహాత్ముడు తెలిపెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ శే|| వాడేవు

జగ్గయ్యమ్మారావుగారి ధర్మములు

80 వేలు పీచుచియోగి బ్రాహ్మణ నిద్యార్థుల సహాయార్థ మొసంగబడెను

20 వేలు వేదవిద్యార్థులకును సంస్కృత విద్యార్థులకొకకును ధర్మ మొసంగబడెను

(స్వకీయవిలేఖరి)

సీతానగరం యెట్టేలు జమిందారిశ్రీ గారగు వాడేవు జగ్గయ్యమ్మారావుగారు జ్వరబాధితలై రాజమహేంద్రవరములో నిన్న సాయంకాలము 52 సంవత్సరముల వయస్సున కాలధర్మము నొందిరి.

వీరు మరణకాలముందు తమ మరణ శాసనములో యీ క్రింది ధర్మములను చేసిరి. 80 వేల రూపాయలను వీరనియోగి బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల సహాయార్థమై ధర్మము చేసిరి. 20 వేల రూపాయలను వేదపాఠము చేయు విద్యార్థులకును సంస్కృత విద్యార్థులకును చదువుకొను విద్యార్థుల సహాయముకొరకును ధర్మము చేసిరి. (తంతివార్త)

కలకత్తా కార్మి రేషన్లు

కలకత్తా, 19:— కలకత్తా కార్మిరేషన్లు ను వారు గాల్వెన రీచిభాగము రేటుపేయరుల యిబ్బందులను బాపకన్న చో సత్యాగ్రహము జేయుదురని బెదిరించుచు ఉన్నదేలాగా రు ఉపన్యసించిరి. గాల్వెనరీచి పౌరులు పలువురు సభ్యులపల చేరి కరపత్రములను ప్రకటించి ప్రబోధము గావించిరి.

ఉద్యోగిల సంఘమువారు సభచేసి దక్షిణఇండియా రైల్వేపనివాండ్లపై ప్రభుత్వమువారు కేసులుజేసి శిక్షించుటకు నిరసించిరి.

రాజకీయ నేరములు మోపబడిన విద్యార్థులకు పరీక్షలకు చదువుకొన అవకాశ మివ్వనున్నారని అధికారుల చర్యపట్ల నిరసముచెల్పుచు నేడు సాయంకాలము ఆల్బర్ట్ హాల్లో విద్యార్థులు సభచేసి తీర్మానించిరి. (ప్రీ ప్రె.)

బాపట్ల స|| జడ్జి కోర్టులో

I. P. 6/30.

పిటిషన్ నంబర్:—1. సంకా వెంకటకృష్ణయ్య వగైరా. ఎ డి 8

ప్రతివాదులు:—(బుణగ్రస్తులు) 1. పుష్పల పెడ పున్నయ్య, 2. యీ చినపున్నయ్య, 3. యీ అంకమ్మ మైనరు అయికుండున సోదరుడును పోషకకర్తయగు 1 వ ప్రతివాది. ప్రైవేట్ వాదు లందరును చినస్వామికోమారులు, గమండ్ల కులం, వయస్సు సం|| 35, 25, 17 లు. మనివారింపాలెం, నాగారం శివారు.

1920 ఫం|| 5 వ ఆక్టో 19 సి.యల్. 2 శ్రేక్కును చనుసరించి వైన తెలుపబడిన పిటిషన్ నంబర్లు, ప్రతివాదులను బుణగ్రస్తులుగ తీర్మానించ వలసినదిగ కోరుచు యీకోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణనిమిత్తమై 15-3-1920 తేదికి వాయిదావేయబడిన దని యిందుమాలమున తెలియజేయడ మైనది.

సమకోర్టు బాపట్ల } ఎమ్. అనంతగిరిరావు, 18-2-30. } అడివనల్ సబ్బారెడ్డి జడ్జి.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయ నగరములో వారియొద్ద వెలకుదొరకు పుస్తకములు.

కావ్యములు	రు. అ. పై.
(1) బాటసారి	0 4 0
(2) సారంగధర నాటకము	1 0 0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0 5 0
(4) శతకములు	0 8 0
(5) నవరసతర గణి (Beauties of Shakespear and Kalidas)	0 5 0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 .Esoph's Fables)	0 6 0
(7) ఋగ్వేదముంక్రములు (దిక్షులుగా స్వరతాళములతో శేర్పర్చుపి తెలిగింపబడినవి)	1 0 0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చ తెనుగు	0 8 0
(9) భగవద్గీత కచ్చ తెనుగు	0 8 0
హరికళ్యాణ	
(1) యథార్థ రామాయణము	2 8 0
(2) హరికథాసృతము (సంస్కృతము)	1 4 0



## శంకరన్ నాయరు గారి ఆర్భాటములు

సర్ శంకరన్ నాయరుగారు, జేశాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ సెంట్రల్ కమిటీలో సభ్యులుగ బ్రవేశించి, సైమను కమిషనుకు తోడ్పడియుండిరి. సెంట్రలు కమిటీ కధ్యక్షులై, సభ్యులతో సరిపడక, భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించవలసి వచ్చెను. ఇంతటితో వీరికి తృప్తిగలుగలేదు. వీరి నిటీవలనే స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులుగ ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. దీని నవకాశముగ వైకొని, వీరు నిన్నటిదినము రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనము నభినందించుచు, రాండు టేబిలు సమావేశమును ఆమోదించెడి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇట్టి తీర్మానమును స్టేటు కౌన్సిలు సభవా రామోదించుట కెట్టి యాటంకముండును? ఇంతకన్నను వెనుకంజ వైచెడి తీర్మానము నయినను, వీ రామోదించెడివారే. నారాయణ ప్రసాద్ ఆవధనాగారు, అధినివేశస్వాతంత్ర్యము తక్షణము ప్రసాదించబడిన గాని, భారతీయులు తృప్తికెందరని సవరణను ప్రతిపాదించిరి గాని, ఈ సవరణ యోడిపోయెను. స్టేటుకౌన్సిలు సభవా రిట్టి సవరణ నామోదించుచో, వారి పెద్దరిక మంత రింపదా? వారిని గూడ అతివాదకోటిలోని వారని పిలువరా? అందుచే స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు అట్టి పొరబాటును గావించక, అధికార గౌరవమునకు పాత్రులయిరి. శంకరన్ నాయరుగారి ప్రసంగము వింతను పురికొల్పుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనమువలన దేశమునకు చేకూరిన మేలేమి? 1917 సంవత్సర ప్రకటనమునందు అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మిమిడియున్నదని చెప్పటయే నట.

చెప్పినమాత్రాన ఫలమేమి గలిగెనో? అధినివేశస్వాతంత్ర్యము దూరాదర్శ మనియు, దీనిని జేయుటకు చాల దూరము ప్రయాణము జరుగవలయుననియు, రాజప్రతినిధిగారు చెలుపుటచే, వారి ప్రకటనపు విలువయుడుగంటెను. భారతీయులు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము వెంటనే సిద్ధింపవలయునని గోరిరి గాని, ఎన్నటికో ప్రాప్తించుట కంగీకరింపలేదు. సర్ మాల్యాం హెయిలీగారు 1917 సంవత్సర ప్రకటనము బాధ్యతతో గూడిన ప్రభుత్వమును సూచించెను గాని అధినివేశస్వాతంత్ర్య ప్రదానమును సూచించింపలేదని, జెప్పినమాట జమే. కాని, హిందూ దేశ పరిణామమును నిర్ణయించెడివా హెయిలీ గారు గారు. వీరికన్న నుత్తములు గలరు. బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువుగారును, లాయడుబాద్విగారును, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థానమని యిదివర కంగీకరించియుండిరి. అట్టితరి, రాజప్రతినిధిగారు చెల్లిన నూతన విశేష మేమియో తెలియదు. అధినివేశస్వాతంత్ర్య

ము వెంటనే సిద్ధింపవలయునని మితవాదులు గూడ గోరుచున్న సమయమున, దీనిని గమ్యస్థానమని ప్రకటించిన మాత్రాన, ఉబ్బితబ్బిబ్బులు గావలసిన యవసరముండదు. సర్ శంకరునాయరుగారు గూడ, తను భిన్నాభిప్రాయ ప్రకటనమునందు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించవలయునని కోరియుండిరి. అట్టి వాగ్దానము చేకూరకముందు, రాండు టేబిలు సమావేశమునకు బోవలయునని, వీరు గోరుటకన్నను అసంగతము వేరుండదు.

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము సైమను కమిషను పలుకుబడిని ప్రతిష్ఠను, సెంట్రలుకమిటీవారి ప్రతిష్ఠను ఊహించజేసెనని, శంకరన్ నాయరుగారు నుడువుట చోద్యము. ఇది నిజమగుచో మేలేగాని, సైమను కమిషను ప్రతిష్ఠ కెట్టి భంగము వాటిల్లలేదని ఇండియామంత్రిగారు స్పష్టపరచియుండిరి. సైమను కమిషను రిపోర్టువైననే, భావి సంస్కరణము లాధారపడుననుటకు సందియములేదు. పాపము శంకరన్ నాయరుగారికి సెంట్రలు కమిటీతో విసువెత్తియున్నది. వీరిమాట కమిటీలో సాగలేదుగాన, వీరు ఆగ్రహపూరితులై యున్నారు. సైమను కమిషను రిపోర్టును, సెంట్రలుకమిటీ రిపోర్టును తగులబెట్టవచ్చునని, శంకరన్ నాయరుగారు బలుకుటయే, ఇందుకు నిదర్శనము. నాయరుగారి పట్టి కంతుండదు. ఏ తక్షణమునకు తగినటుల ఆక్షణమున మాటలాడుటలో వీరు దిట్టలు. శంకరన్ నాయరుగారి యావేశ మెటులున్నను, సైమను కమిషను రిపోర్టువైననే పార్లమెంటుసభ ఆధారపడునని నమ్మవచ్చును. సైమను కమిషను రిపోర్టును తగులబెట్టవలయుననుచో, కొంతకాలముక్రిందటనే ఈ కమిషనును విడనాడి, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు హైందవాభిప్రాయమును గౌరవించిన మేలుగనుండెడిది. రిపోర్టులను ప్రచురించుట కీసంఘముల కవసరము లేకపోయెడిది. శంకరన్ నాయరుగారు సెంట్రలు కమిటీ అధ్యక్ష పదవిని వెనుకనే వదులుకొని యున్నచో, మేలుజేసియుండెడివారు.

అంతయు ముగిసినపిమ్మట, వీరు సెంట్రలు కమిటీవైనను, సైమను కమిషనువైనను మండిపడుట, చేతగానితనము దప్ప వేరుగాదు. రాండు టేబిలు సమావేశనిర్ణయమెటులుండునో ముందుగనూహించుటకు వీలుగాదనియు, అందుచే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వాగ్దానముజేయ వీలులేదనియు, ప్రభుత్వము తరపున సర్ హబిబుల్లాగారు చెప్పిన సమాధాన మెంత నిస్సారమయినదో దెలుపనక్కరలేదు. పూర్ణస్వరాజ్యోద్యమమును నిరసించుటతో హబిబుల్లాగారు కాలముగడిపిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము పూర్ణస్వరాజ్యము కన్న ఉన్నతాశయమని వీరు చాటిరి. అట్టితరి తక్కువ ఆదర్శముపట్ల ఏలేల నిరసనము జాపవలయునో తెలియదు. పూర్ణస్వరాజ్యము, అంతర్జాతీయ సహకారమున కేల యాటంకము గలిగించునో తెలియదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించెడి దేశములు పరస్పర సహకారము నలుపుకొన సాధ్యమగుచుండ, హిందూదేశము మాత్రము ఇతర దేశములతో కలిసి యేల పాటుబడ గూడదో తెలియదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు పరాధీన స్థితి ననుభవించుచు, హింసస్థితియందుండునపుడు, హిందూదేశమునలిచెడి

సహకారము సహకారము గాజాలదు. అయ్యది లొంగుబాటు దప్ప వేరుగాదు. సహకారము, ఐచ్ఛికముగ నుండవలయును. సమానస్థితిగలవారి మధ్యనే, యిట్టి సహకారము సాధ్య మగును. అందుచే హిందూదేశము పూర్ణస్వరాజ్యము బడయుచో, ప్రపంచమునం దన్ని దేశములతోను ఐచ్ఛిక సహకారము నలిపి, లోకకళ్యాణమునకు తోడ్పడక మానదు.

## రైల్వే బడ్జెట్టు లోపములు

రైల్వే బడ్జెట్టు గూర్చి భారత శాసనసభలో జరిగిన ప్రసంగములు బడ్జెట్టు నభినందింప వయ్యెను. బాగు కిచ్చిన ప్రత్యేక సౌకర్యములను, రైల్వేవారు ధాన్యముల కేల యొసగ లేదనియు, వ్యవసాయదారుల డేమును నేల పెంపొందింపలేదనియు, సర్ పురుషోత్తమదాసు ధాకురుదాసుగారు ప్రశ్నించిరి. రాబోవు సంవత్సరమున గూడ రైల్వే రిజర్వులలో నుండి ధనము లాగవలసినవచ్చునని, పురుషోత్తమదాసు గారు చాటిరి. రైల్వే స్టేషనుల నిర్మాణమునకై ధన మెంతయో వెచ్చింపబడుచున్నది. దీనిని రైల్వే ప్రయాణికుల సౌకర్యములకై వెచ్చించిన బాగుండును. ప్రభుత్వ యాజమాన్యముక్రింద పనిజేయుచున్న రైల్వేలో, జాతి భేదములు పాటించబడుచుండుట కన్నను వింత వేరుండదు. ఉన్నతోద్యోగులకు వేతనాది సౌకర్యముల నిచ్చుటయు, స్వల్పోద్యోగుల డేమును విచారించకుండుటయు మిగుల శోచనీయము. ఇట్టి స్థితి మున్ముందయినను మార్పు జెడు ననునాశ గనుపింపదు. రైల్వే ఆర్థిక వ్యవహారములను, సామాన్య ఆర్థిక వ్యవహారముల నుండి వేరుజేయుటవలన, ఎంతయో లాభము గలుగునని యూహించబడెను గాని, అట్టి యూహలు ఫలించ వయ్యెను. వర్కింగు ఖర్చులను తగ్గించు మార్గము గనుపింపదు. అవి ఇంకను పెరిగిపోవునని అంచనావేయబడినది. మిలిటరీ రైల్వేల నష్టమును మిలిటరీశాఖ భరింపవలయునని, బి. దాసుగారు చేసిన సూచన సమంజసముగ నున్నది. ప్రతిసంవత్సరమునందును ఈ రైల్వేల నష్టమును, రైల్వే బోర్డువారు భరించుచున్నారు. మిలిటరీశాఖవారు దీనిని భరించుట సమంజసముగ నుండును. రైల్వే సిబ్బందికిగల యిబ్బందులు త్వరలో తీరునను నమ్మకము గనుపింపదు. ఉన్నతోద్యోగములలో భారతీయులను త్వరితముగ ప్రవేశపెట్టెదరనునాశ కెడము గనుపింపకున్నది. రైల్వేరేల్లును తగ్గింపకున్నారు. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల యిబ్బందులు దీరునని దోచదు. సర్ జార్జి రిసీగారు శాసన సభ్యుల విమర్శనముల కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము కడు నిస్సారముగ నున్నది. ధాన్యముల రవాణాకు సౌకర్యముల నొసగ వీలులేదని, రిసీగారు స్పష్టపరచిరి. స్టేషనుల కగుఖర్చు విస్తార మని రిసీగారు రంగీకరింప కున్నారు. లక్ష్నో రైల్వేస్టేషనుకు పదిలక్షలును, నాగపూరు రైల్వేస్టేషనుకు నాల్గులక్షలును వచ్చెనని, వీ రంగీకరించు చున్నారు. మూడవ తరగతి బండలో జన సమ్మర్దమును గూర్చి రిసీగారు మామూలు పాటనే పాడిరి. మూడవ తరగతులలో, నియమిత సంఖ్యకన్న నెక్కువగ



ప్రయాణము సలిపెడివారును, అందుకు కారణ భూతులయిన రైల్వే యుద్యోగులును గూడ శిక్షాస్థులై యని, మాశవ్యాగారు జ్ఞాపకముచేసిరి. ఎక్కువ నంది ప్రయాణికుల నెక్కించెడి యుద్యోగుల కెట్టి శిక్షలు విధింపబడుతున్నవి. అందుచే, రాజమహేంద్రవరముయొద్ద సత్యాగ్రహోద్యమమును సాగింప వలసిన యవసరము గలిగినది. శాసనమును జూపించుట సులభమే గాని, దానిని ఆచరణలోకి దెచ్చుట కష్ట సాధ్యమని రిసీగారు చెప్పట చోద్యము. ఇచ్చ ఎక్కడ నుండునో, కార్య ఫలసిద్ధియు నక్కడ గలుగును. ఆచరణలోనికి రానిచట్టమువలన నేమిప్రయోజనముండును? రైల్వేవారు బండ్లు చాలనిచో నెక్కువ బండ్లు నేర్పరువవలయును. లేనియెడల ప్రయాణికుల నెక్కించుట మానుకొనవలయును. అతియ గాని, డబ్బుకొరకు ప్రయాణికులకు టిక్కెట్లనిచ్చి, వారికి చోటు జూపింపకబోవుట, క్రూరముగాదా? గాలి బెలుతురులు లేక, ఊపిరియాడక మూడవ తరగతి ప్రయాణికులు సకలకష్టములపాలై ఆరోగ్యమును కోల్పోవలసిన దేనా? మరియు కేశములో నిట్టి చూటలు సాగునా? సరియగు సౌకర్యముల నొసగనిచో రైల్వేసభ్యునిగాని, స్థాయిసంఘ సభ్యులను గాని నిర్బంధింపవలయునని, డాక్టరు జయశ్రీనుగారు జేసిన చమత్కారసూచనకు రిసీగారికి కోపము వచ్చెను గాని, నిజమేమన రైల్వేసభ్యుని బాధ్యునిగ జేయుట యవసరమనుటకు సందియములేదు. రైల్వే సలహాసంఘముల మూలమున విశేషప్రయోజనము గలిగె నని, రిసీగారు నమ్ముచున్నను, ప్రజలటుల భావించుట లేదు. రైల్వేల రాబడి మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల మూలముననే విశేషముగా లభించుచున్నది. గత సంవత్సరము ప్రయాణికుల రాబడి అంచనాకన్నను పెరిగెను. అయినను మూడవతరగతి ప్రయాణికుల సౌకర్యముల విషయమై చూపుచున్న అశ్రద్ధయు, ఉపేక్షయు తుంతవ్యము గాజాలవు. రైల్వేలు ప్రభుత్వవశమయిన పిమ్మట, ప్రయాణికుల యిబ్బందులు తీరు సని యూహించిన వారి యాశలు విఫల మయినవి. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహింప నంతవరకు, ప్రస్తుత పరిస్థితులు మార్పు జెందు సని తలంప వీలుండదు.

ఆర్థరు మూరుగారి విషాదము

పటేలుగారి పై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము ప్రతిపాదించడలచిన ఆర్థరుమూరుగారికి పూర్తి గ ఆశాభంగము కలుగుట వింతగాదు. వీరికి తోడ్పడ దలచిన యం. కే. ఆచార్యప్రభృతులు, తుట్టతుడకు వెనుదగ్గిరి. ఆర్థరుమూరు ఏకాకియయిరి. యూరపి యను పక్ష నాయకులగు సర్ డార్సెలిండ్సేగారు, మూరుగారిని బలపరుపక, వారి తీర్మానముతో తమకు సంబంధము లేదనిరి. అందుచే, మూరుగారి విషాదము ఎచ్చెను. యూరపియను పక్షమునందు వీరు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాను పంపిరి. రాండుటేబిలు సమావేశము వలన నిక మీద లాభము గలుగదని, వీరికి విశ్వాస మేర్పడెను. ప్రభుత్వమునందు సమాధానపద్ధతి మితిమీరిన దని, వీ రభిప్రాయపడుచున్నారు. పటేలుగారు తమ చతురతచే అధికారులను భ్రమపెట్టిరిని వీరు భావించుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకు పటేలుగారిపై విశ్వాసములేకున్నను, వారు ధైర్యము వహించి అధ్యక్షుని తొలగింప లేకపోయిరిని,

మూరుగారు గుండుచున్నారు. సమాకారవాదులలో విశ్వాసమును పునరుద్ధరింపని యెడల, రాండుటేబిలు సమావేశముపట్ల తమ యభిప్రాయమును మార్పు కొనవలసివచ్చునని, మూరుగారు బెదరించిరి. యూరపియను సంఘము వారికిక మీద పటేలుగారిపై గాని, ప్రభుత్వము వారిపై గాని విశ్వాస ముండజాలదని, మూరుగారు చాటుచున్నారు. బెంగాలు వాణిజ్య సంఘము వారును, కలకత్తాత్రేడ్సు సంఘమువారును, యూరపియను సంఘమువారును గూడ కోరుచో, తాము భారత శాసనసభ్యత్వమునకు గూడ రాజీనామా నిచ్చెద మని మూరుగారు తెలిపిరి. వీరి బెదరింపు లెంతవరకు ఫలించునో చూడవలయును.

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగారి గర్జనము

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగారు సర్ మా ల్కాంహెయిలీగారు 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనము నకు విపరీతార్థము తెలుపుటచే, రాజప్రతినిధి ప్రకటన మవసరమయ్యెను. హెయిలీగారింకను నూరు కొనక, కాంగ్రెసును దూషించుటకు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వీరు సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభలో నిచ్చిన యుపన్యాసమునందు, తమ సహజపటాటోపమును గనుపఱచిరి. రాండుటేబిలు సమావేశమునకు వెడలని, కాంగ్రెసువారిని వీరు నిరసించిరి. భారతీయులలో పూర్ణ స్వరాజ్య తీర్మానమువలన ఎట్టి సంచలనము గలుగలేదని, వీరు కనిపెట్టిరి. దేశమందంతటను జరిగిన సభలు వీరి దృష్టికి గోచరింప లేదుగాబోలు. ప్రభుత్వమువారు శాసనోల్లంఘనము నణచుటకు, తమ యధికారము సంతను వినియోగించెదరని వీరభయమొనగిరి. విద్యార్థుల విషయమై హెయిలీగారు రాతురము జూపుచున్నారు. వీరుగూడ దేశస్వాతంత్ర్యోద్యమమునందు పాల్గొనుట అనర్థ హేతువని, హెయిలీగారు మందలించుచున్నారు. ఇతర దేశములలో విద్యార్థులు దేశస్వాతంత్ర్యము నకై పాటుబడుట సహజమయినది. హిందూదేశములం దిది నేర మగుచున్నది. కాని, సందిగ్ధ సమయ మరుచొచ్చినప్పుడు, దేశమునందు అన్ని తరగతులవారును స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై పాటుబడుట యవసరమగుచున్నది. హెయిలీగారి బెదరింపులు, సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రజలను నిరుత్సాహ పరచుటకు మార్గ, వారిని మరంత ప్రోత్సాహపరచు సని నమ్మెదము.

కారాగృహ నిబంధనలు

కారాగృహ నిబంధనలలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జేసిన మార్పులు ప్రచురింప బడినవి. ఖయిదీలు ఎ, బి, సి అను తరగతుల క్రింద విభజింపబడెదరు. మొదటి రెండు తరగతులకును ఎక్కువ సౌకర్యము లొసగబడును. అంతయిగాని, రాజకీయ నిర్బంధితుల విషయమును, ప్రభుత్వము వారు దేర్కొనరయిరి. ఖయిదీల విభజన, విచారణాధికారుల విచక్షణపై నాధారపడును. ఏ. బి. తరగతులకు ప్రత్యేక కారాగృహము నేర్పరుచుటకు, స్థానికప్రభుత్వముల కవకాశ మొసగబడును. వారమున కొక ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించెడి వారపత్రిక యొసగబడునట. విచారణలో నున్న నిర్బంధితులలో రెండు తరగతులుమాత్రమే నిలిచి యుండును. మొత్తముమీద, నూతన నిబంధనలు విశేష మగు నుపశాంతి నొసగజాలవు.

సామాజ్య సమావేశము

ఇంపీరియల్ సమావేశము రాబోవు సెప్టెంబరులో లండను నగరమున గూఢమున, ఇంగ్లండుకు య అధినిశేక రాజ్యములకును మధ్య గల సంబంధమును బలపరచు టెబులో దీనియందు విచారింప బడునని మాక్స్ నాట్టుగారు తెలిపిరి. హిందూదేశమునకు దీనియందు నిజమగుస్థానముండజాలదు. సామాజ్యము మూలమున గలుగు లాభములు హిందూదేశమునకు లభింపకున్నను, సామాజ్యపు బరువులుమాత్రము మీదబడుచున్నది. హిందూదేశమునకు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము లభించువరకు, దీనియందు పాల్గొన వీలులేదని, ఇండియా ప్రభుత్వము చెలుపుట ధర్మమగును. కాని, వారందుకు పూనరని తెలిసిన విషయమే.

బర్మా : హిందూదేశము

హిందూదేశమునుండి బర్మా విడిపోవలయునను చేసెడి వాదమునకు, నేక గుర్తుగారు రంగూనులో సరియగు జవాబిచ్చిరి. ఆసంగతిని నిర్ణయించుటకు బర్మా ప్రజలే అర్హులని వీరు నుడివీరి. అంతయిగాని, అధికార ప్రోద్బలమువలన ప్రయోజనముండదు. హిందూదేశమునుండి విడిపోకముందు, బర్మా స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచుట యవసరము. బర్మా హిందూదేశమునుండి విడిపోవలయు సని కోరెడి యూరపియనులు, బర్మాకు స్వేచ్ఛనొసగుట కిష్టపడుట లేదు. హిందూదేశముతో కలిసియుండునపుడే, బర్మా స్వరూపాలన స్వాతంత్ర్యము బడయుట సుకర మగును. అందుచే స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై బర్మా హిందూదేశముతో చేతుల గలిపి పాటుబడుట, బర్మా ప్రజలకు మిగుల శ్రేయస్కర మగును.

పంజాబు : నిర్బంధవిద్య

పంజాబునందు నిర్బంధవిద్య నెటుల వ్యాపింపజేయవీలగునో, ఇందు కెంత వ్యయ మగునో, ఎన్ని సంవత్సరములలో దీనిని పూర్తి జేయవలయునో కనుగొనుటకు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, విద్యాశాఖాధ్యక్షునితో గలసిన ఆర్గురు సభ్యులు గల కమిటీని నియమించిరి. ఇట్టి కమిటీపట్ల రానురాను నమ్మకము దొలగుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వము వారి సంకల్పము కమిటీని నియమించుటతో ముగియునో, లేక నిర్బంధ విద్యావిధానము సుప్రతిష్ఠిత మగువరకు నిలుచునో ముందుగాని తెలియదు.

మలబారు రయితలపట్టము

మలబారు రయితల పట్టము, మరల శాసనసభ కంపబడి, తిరిగి విచారింపబడెను. రెండవమారు దీనిని శాసనసభకు పంపవలెనని, కొందరు కోరుచున్నారు. ఇటుల పంపుటకు వీలగునా యని అడ్డకేటు జనరలుగారు విచారించుచున్నటుల మద్రాసు మెయిలు పత్రిక చెలుపుచున్నది. వీరివిర్ణయ మెట్లుండునో తెలియదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఎన్నటికీచట్టము శాసన మగునో చెప్ప వీలులేకున్నది.

లాహోరు నిందితుల స్థితి

నిరశన ప్రశ్నను బునియున్న లాహోరునిందితుల స్థితి నానాటికి చెబుచున్నది. ప్రె. వర్మయుకల దబ్బలచున్నది. వారందఱును మిక్కిలి బలహీనముగా నున్నారు. రాజగురుగారు విషపద్రవము (నిమోగియా) తో బాధపడుచున్నారు. దౌష్ఠ్యమును స్వీకరింప నునుచున్నారు.

### భారత శాసనసభ

రైల్వే ఆదాయ వ్యయ పట్టికను గూర్చి చర్చ  
ఫిబ్రవరి 19 - 2వ రోజు రైల్వే బడ్జెట్ మీద మాత్రమే చర్చ జరుగునని శాసనసభాకార్యక్రమపట్టిక తెలిపెను.

ఎం. సాచ్. గజ సమీగారు

గజ సమీగారు రైల్వే ఆదాయవ్యయ పట్టికపై గర్వ ప్రకటించుచు నిట్లు పేర్కొనిరి:—రైల్వే బడ్జెట్నుండి పెద్ద ప్రయోజనమును పొందుటకు వ్యవధి లేదు. దక్కా - ఆరిచా రైల్వే లాభదాయక మగునని చెప్పినను అయినపదారిని వేయకుండుట శోచనీయము. ఈ రైల్వేను త్వరలో వేయుదురని వాగ్దానము చేసిన గాని బెంగాల్ సభ్యులు ఈ విషయము అందోళన మానరు. రైల్వేలో మహమ్మదీయోద్వోగియులు చాలమంది లేరు.

నర్సాపురం ప్రయోగశాల తాకూర్ దాసుగారు

రైల్వే ఆదాయ వ్యయ పట్టికను విమర్శించుచు నర్సాపురం ప్రయోగశాల తాకూర్ దాసుగారు నిట్లు చెప్పిరి:—ఇప్పుడు వ్యాపారవాణిజ్యములయందు నిరుత్సాహపరిస్థితులు ప్రబలియున్నవి. రైల్వే ఆదాయ వ్యయపట్టికగూడ ఈ పరిస్థితులను బోలెడనే యున్నదిగాని, యంతమాత్రము మెరుగుగాలేదు. ఈ సిద్ధిగతులు మారినగాని రైల్వే రిసర్వులు యింకా తగ్గిపోవచ్చును. ఉద్యోగములను భారతీయులనణగించుచేయుటయందు రైల్వే వారు చాల ఆశక్తి వేయుచున్నారు. బెంగాల్—నార్త వెస్ట్ రైల్వే పరిపాలన బొత్తిగా బాగులేదు. ప్రయాణికుల సౌకర్యమును విషయము హెచ్చుతగ్గి పనింపవలెను.

శేల్ కర్ గారు

ఈసారి సభవారికి నివేదించబడిన రైల్వే ఆదాయవ్యయ పట్టికలో విశేష మేమియు లేదు. టిక్కెటు చార్జీలు గాని, సామానులపై చార్జీలుగాని తగ్గింపబడలేదు. రైల్వే ఉద్యోగియులపై ఖర్చుతగ్గింపబడలేదు. క్రొత్తయినపదారులను వేయుటగూడ లేదు.

విద్యాసాగర పాండ్యగారు

విద్యాసాగర పాండ్యగారు నిట్లు చెప్పిరి:—ఆదాయవ్యయ పట్టికను చదువుటకు వ్యవధి లేదు. ఇప్పుడుగాక వచ్చేసభలో దీనిని సభవారికి నివేదించిన బాగుగానుండును. ఆదాయవ్యయ పట్టికలో నొక్కొక్క విషయమును ఒక్కొక్కమిట్టివారు బాగుగా నాకరింపు చేసికొనిన బాగుగానుండును. చట్టములోని లోటుబాటు లప్పుడు బాగుగా వ్యక్తమగును.

నర్ హూయోకోగారు

డబ్బులేక కొన్ని అయోమ్యములను వేయవలసందుకు నర్ హూయోకోగారు శోచించిరి.

అమరనాథదత్తగారు

రైల్వే యానీయనుల యెడల సుదాసీనభావమునకును, కార్మికుల స్థితిగతులను అభివృద్ధి చేయుటకు నుండులకును అమరనాథదత్తగారు రైల్వే పరిపాలనమును ఖండించిరి. రైల్వేలో బాతిపక్షమునవారు తీవ్రముగా ఖండించిరి. ఆంగ్లో హైందవులకును, విశేషమునకును, బండ్లను ప్రత్యేకించుటవలన నీది బాగుగా వ్యక్తమగుచున్నది. రైల్వేలపై భాజన పదార్థముల నమ్మకము కల్గిచేసి అమ్ముచున్న విషయమును గూడ వారు సభవారికి తెలిపిరి.

జయదీప్ గారు

రైల్వేవారికి సంబంధించిన ఆదాయవ్యయములను ఇతర ప్రభుత్వవ్యయములతో చేర్చరాదని జయదీప్ గారు చెప్పిరి. ప్రయాణికులను హెచ్చుపాకర్యములు కలుగజేయవలెననియు, హెచ్చుమంది బండ్లలో నెక్కించినచో నట్టి యుద్వోగియులకు శిక్షలు విధించవలెననియు వారు చెప్పిరి.

హృదయనాథ కుంజ్రాగారు

బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేలో ప్రయాణముచేయు వారికప్పుడు నర్తించికట్టములను త్వరలో నివారించవలసినదని పండిత హృదయనాథకుంజ్రాగారు చెప్పిరి. రైల్వే ఉద్యోగియుల పిల్లలను పుచ్చుపాకర్యములు కల్పించవలెనని వారు కోరిరి. అంతలు సభవారు ఘోషించుటకు లేచిరి.

సలాహ్ రాసంతరచర్చ

కర్నల్ గిడ్డి

వాణిజ్యము వ్యాపారము మిక్కిలి దురవస్థలోనున్న సమయమున నింత ప్రోత్సాహకరముగ ఆదాయవ్యయపట్టికను తయారు చేసినందుకు గిడ్డిగారు రైల్వే సభ్యుని నభినందించిరి. రైల్వే ఉద్యోగియుల కియ్యదలచిన క్రొత్త తీరుముపట్టికను విమర్శించుచు భారతీయులే ఈ తీరుములపైన బ్రతుకపాలనప్పుడు ఆంగ్లో హైందవులే టెలు బ్రతుకగలరని వారణిరి. ఆంగ్లో హైందవులు చేసిన మహానీతి పరిగణించి వారిని తరమివేయకుండుటగాక యని వారు కోరిరి.

యచ్. పి. మోడీగారు

నిరుత్సాహకరమైనట్టియు, ఏమియు విశేషములులేనట్టియు నాదాయ వ్యయపట్టిక అందరకు నిరుత్సాహము కలుగజేసినదని మోడీగారు చెప్పిరి. రైల్వే అధికారులు మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల కష్టములను తీర్చుటకు చాల ప్రయత్నములు చేసిరి. ఇంకను చాల సావకాశమున్నది.

బి. దాస్ గారు

జి. వి. పి సమ్మేదారులను తమతమయిండ్లనుండి వెళ్లగొట్టుచున్నందుకు బి. దాసుగారు రైల్వే అధికారులను ఖండించిరి. ఆదాయము పెరుగుండ ఖర్చు 18 కోట్లవరకెట్లు పెరిగినో వారు తెలిసికొనగోరిరి. ఈవిషయములను విచారించి ఏదో ఖర్చులు తగ్గించ వీలుగనో తెలుపుట కొక సంఘమును నియమింప వలెనని వారు కోరిరి.

మహమ్మద్ యాకూబ్ గారు

రైల్వే పనివారు శాస్త్రీయముగ మార్గముల నవలంబించినను ఈస్తు ఇండియన్ రైల్వే అధికారులు పనివారియెడల చూపుచున్న వ్యతిరేకభావమును మహమ్మద్ యాకూబ్ గారు ఖండించిరి. ఉద్యోగియులలో హెచ్చుగా మహమ్మదీయులుండవలెనని వారు కోరిరి.

మున్సి ఈశ్వర శరణగారు

అసామ్-బెంగాల్ రైల్వేయొక్కయు, బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేయొక్కయు కాంట్రాక్టులు తీరిపోవన్నవి గనుక ఆ రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు కొనెదరావని మున్సి ఈశ్వర శరణగారు పుచ్చుచేసిరి.

గయా ప్రసాదసింగ్ గారు

రైల్వే ఆర్థికవ్యయపట్టికను చదువుటకు వ్యవధిలేదని చెప్పుచు, బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేవారి పరిపాలనమును సభవారు తీవ్రముగా విమర్శించినందున, బండ్లలో ఒత్తిడి ఎక్కువగాకుండ చూడవలెననియు గయా ప్రసాదగారు చెప్పిరి. కుంభ మేళసమయమున యాత్రికులకు సౌకర్యములు కల్పించినందులకు వారు అధికారుల నభినందించిరి.

యామిన్ ఖాన్ గారు

పెట్రోలియమ్ ఖర్చును తగ్గించవలెనని చెప్పి, పార్కును, రావుగారల స్టాండింగు హైవాన్సు సంఘమునకు చేసినసాయమును వారుగూడించిరి.

నర్ జార్జి రెయిసీగారి ప్రత్యుత్తరము

అంతలు చర్చకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుటకు రెయిసీగారు లేచిరి. ఆర్థికవ్యయపట్టికను చదువుటకు వ్యవధి చాలదను వాదమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, ఆ విషయమును తా నాలోచించెదనని రెయిసీగారు చెప్పిరి. కాని గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆప్టప్రకారము ఆది వీలుకాదు. రాజ్యాంగవిధానము మారినప్పుడు తా నావిషయము థాలోచించెద నని ఆయన చెప్పెను. మూడవతరగతి బండ్లలో జనసమృద్ధి హెచ్చుగా నున్న విషయమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఎచ్చట జనసమృద్ధి హెచ్చుగానున్నదో తానుకనుగొనుచున్నాననియు, తరువాత దానిని తగ్గించుటకు ఉపాయముల నాలోచింతుమనియు వారనిరి. శాస్త్రీయముగా అందోళన చేయుచున్న లేబరు సంఘములయెడల అధికారులు ఉదాసీన భావముగ లిగియున్నారను విషయమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఆ విషయమై తాను విచారించెనని రెయిసీ గారనిరి. కంపెనీవారి పరిపాలనములో నున్న రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు కొనువిషయమై చెప్పును అవిషయము విచారించ బడు సున్నదనియు, విచారణ పూర్తయినవరకు తా నే ప్రకటనను చేయ వీలులేదనియు వారు చెప్పిరి. దానికను ఖర్చు విషయమై గూడ విచారించ వలసియున్నది. ఒక్క బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేలోనే 12 మిలియనుల రూపాయలు ఖర్చునను. రైల్వేను కొను విషయమై నచ్చిన అవకాశమును ప్రభుత్వమువారు జారవిడువరు.

అంతలు సభ ముగిసెను. రేపు మరల 11 గంటలకు సభ సమావేశ మగును.

సత్వగుణమహాసభ-ఆచంట

ఈసభ 15-2-30 తారీఖున పగలు 2 ఘంటలకు పతనము దిరుములో తెనాలితాలూకా కఠినరంగ్రామ కాపురములను శ్రీకైవల్యశ్రీమ స్థాపకులను నగు, బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మనంద బాలయోగిగారి అధ్యక్షతతో సమావేశమయినది. మండరముం లేయు పురజనులతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. బాలయోగిగారు భక్తి, యోగము, స్వాత్మానురక్తి, సంకల్పసిద్ధిగూర్చి చక్కగా నుపన్యసించి, సభ్యులను అనందాభిలాష తేలియాడించిరి. తదుపరి ము||రా||రా ఈదరబుబ్బన్న, వెలమ సుబ్బారాయుడు, చేకూరి ఆనందయ్య, ఆచంట సర్వేశ్వరరావుగారు చక్కగా భక్తిమార్గమునుగూర్చి యుపన్యసించినతరువాత అధ్యక్షులు దీర్ఘసభా సమయో, గోవిందనామస్మరణలతో సభ రిసంబలకు ముగించిరి.

ఒకసభకుదు.

### రాండుటేబిలు సభలో పాల్గొనుట

ఉచితమా?

అతిథులు సభలో జిన్నాగారికి ప్రతిఘటనము

డిల్లీ, ఫిబ్ర 19:—నవంబరులో వైస్రాయిగారు గావించిన ప్రకటనగూర్చి ముస్లిము యూనివర్సిటీలో (అతిథులు) సభ యందు చర్చింపబడెను. రాండుటేబిలు సభయందు పాల్గొనుట దేశమునకు లాభించునా యనువిషయమున, నాటి ముఖ్యోపన్యాసకులగు జిన్నాగారు అనుకూలముగ మాట్లాడిరి. కాని ప్రతి కూలాభిప్రాయ మెక్కువగ నుండుటచే వారి ఉపన్యాసమునకు అనుగడుగన ప్రతిబంధకము లేర్పడెను. చర్చను ముగించుచు, రాజకీయములు చతురంగపు టాటవంటివి. కావున అవకాశము దొరికినపుడై ఉపయోగించవలెనని జిన్నా గారనిరి. (ఫీ.వె.)

### కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి పట్టుదల

డా|| సన్యాలుగారి నియామకము పునరుద్ధరించుట

కలకత్తా, ఫిబ్ర 19:—డా|| సన్యాలుగారిని రైల్వే ఎకనమిక్సు లెక్చరరుగా కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు నియమించి యుండిరి. వీరు నైపుణు బహిష్కారము విషయమున లండనులో నిరుడు పనిజేసియున్నందున, వీరి నియామకమును ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి యుండిరి. విశ్వవిద్యాలయము బోర్డుగ్రాడ్యుయేటుకాఖ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు తిరిగి డా|| సన్యాలుగారి నియామకమునే పునర్ధరించి రని తెలియుచున్నది. (ఫీ.వె.)

### తూర్పుకృష్ణజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

ఇదివరలో ప్రచురించినట్లు ఈనెల 28 వ తేది 10 గంటలకు తూర్పుకృష్ణజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుపుట నిశ్చితమైనది. తిరి ఎప్పుడు జరుగనది తిక్కాత తెలుపబడును. మ.రా:—17/2/30 తేదిగల ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురించిన ప్రకారం ది 28/2/30 పగలు 2 గంటలకు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ జరుగును. కాన ఈ జిల్లాసభ ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయబడినది.

ఆ నాగేశ్వరరావు  
పెసిడెంటు డెలిగేటు

జి. వి. పి. రైల్వేసమై

సమై ఆరంభమై 17 దినములైనది

రైలుమార్గమువెంట నున్న మిల్లులు కొన్ని మూసివేయబడనున్నవి

పెద్దచెరువునకును మోటారుకారులు నడచుచున్నవి. యాత్రికు లీమోటారుల సౌకర్యమును వినియోగపరచుకొన గోరెదము. కావలసినవారు ఆత్మకూరు సబు ఆసిపైంటు సర్జనుగారికి తంతివార్త సంపవచ్చును. (తంతివార్త)

రైల్ రెవరెండు సి. డబ్ల్యూ. లెడ్ బీల్ గారి జన్మదినోత్సవము

రాజమహేంద్రవరము, ఫిబ్రవరి 19:—రైల్ రెవరెండు సి. డబ్ల్యూ. లెడ్ బీల్ గారి 88 వ జన్మదినోత్సవము గత 17 వ తేదిని సాయంకాలము 6 గంటలకు దివ్యజ్ఞాన సంఘభవనమున జరిగెను. అల్పహారా నంతరము కొందరు ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. రా|| సా|| వి. భోగప్పరాయశాస్త్రీగారు సి. జి. సోమయాజులు గారు లెడ్ బీల్ గారి జీవితమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. డా|| సి. రామకామత్, రా|| సా|| సి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యర్ గార్లు తదితరులు ఉపన్యసించిన పిదప సభ ముగిసెను. (ఒకవిలేఖరి)

కోయంబూరు 19:—జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగా సి ఎన్. రత్న సభాపతి మొదలగువారు ఎన్నుకొనబడిరి. గోవి చెట్టిపాల్వంతులూకాబోర్డు సభ్యులు తగవులాడుకొనుచున్నందున తాలూకాబోర్డును ఎత్తివేయవలెనని జిల్లా బోర్డువారు తీర్మానించిరి.

స్టేటు కాన్సిలు

సర్ శంకరనాయుడుగారి తీర్మానము

స్టేటు కాన్సిలు రెండవ సమావేశము నిన్న 19-వ తేదీన ఢిల్లీలో జరిగినది.

భారతదేశముయొక్క రాజకీయ సహజపరిణామము అధినివేశన స్వాతంత్ర్యము, ఈ విషయము 1917 ప్రకటనలోనే స్పష్టపరచబడినది. కావున నిపుడు దీనిని గూర్చి ఆలోచించుటకు బ్రతుకు దొరతనమువారొక సభను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఆసభకు భారతదేశమునందలి వివిధపక్షముల ప్రతినిధులను సంస్థానాధిపతుల ప్రతినిధులనుగూడ వా రాహ్వానించుచున్నారు. పీఠంబడునకులసి అభిభూతనమనస్థలనుగూర్చియును బ్రిటిషు యిండియా సమస్యలనుగూర్చియును ఆలోచించి అంతుకును యేకీభవించగలిగిన పరిష్కారమును తేల్చిపెట్టుట దానిని బ్రతుకు దొరతనమువారు పార్లమెంటు సభలో నిర్ణయించెదరు. అని 1929 నవంబరునెలలో రాజప్రతినిధి ప్రకటించినందుల కీసభవారు వందనముల నొనరించుచున్నారని రాజప్రతినిధికిని బ్రతుకు దొరతనమువారికిని తెలియజేయవలెనని యీ సభవారు గవర్నరుజనరలు సంఘమువారిని కోరుచున్నారు." అను తీర్మానమును శంకరనాయుడుగారు రుపపాదించిరి.

అనాడు భారతకాసన సంఘసభ్యులగు సర్ హరిసింగు గౌరుగారు మున్నగువారు పలువురు స్టేటు కాన్సిలులో ప్రేక్షకుల స్థానమునందు కూర్చుండియుండిరి.

అధినివేశనస్వాతంత్ర్యమునగా క్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందుగల సమస్తదేశములకును సమానగౌరవమే యుండును. ఈ దేశములలో నొకదేశమున కధిక గౌరవమును మరొకదేశమునకు తక్కువగౌరవము నుండదు. అన్ని దేశములును రాజభక్తిని కలిగి యుండవలెను అని సామ్రాజ్యసభలో స్థిరపరచబడినది. ఇదియే భారతదేశము యొక్క పరమావధి అని యిప్పుడు ఇర్విన్ ప్రభువు ప్రకటించెను. కన్వల్షెంటిపు పక్ష నాయకుడగు బార్లిస్టన్ గారును లిబరలుపక్ష నాయకుడగు లాయడు బార్లి గారును గూడ దీని నంగీకరించినది 7-11-29 వ తేదీన పార్లమెంటు (కామన్సు) సభలో జరిగిన చర్చలన విదితము కాగలదు. 1917 లో చేసిన ప్రకటనయొక్క అభిప్రాయమిదియే యనియును అప్రకటన సామ్రాజ్యసభలో చర్చింపబడినదియును గూడ లాయడుబార్లి గారు నుడిచిరి. కావున యిప్పుడు చేయబడిన ప్రకటన స్థిరమయినది. నిది మార్పుబడదనియును నమ్మదగినదని డి. "అధినివేశన స్వపరిపాలనము బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును చాల పై మెట్టు" అని వెనుక భారత కాసన సభలో సర్ మల్గుం పోయిలిగారు నుడిచిరి. అది అపవాదాన్నివనియును 1917 ప్రకటనములోనే అధినివేశన స్వపరిపాలన ముద్దేశింపబడినదియును అటుల ప్రకటింపవలెననియును భారత నాయకులు వెంటనే ప్రకటించిరిగాన దొరతనమువారు రుపన దేశమునందుగాని యి. గ్లాడులోగాని అపుడట్టి ప్రకటనను చేయలేదు. అందువలన వైమును సంఘమును భారతీయులు బహిష్కరించిరి. అభిపక్ష సభవారుగూడ నీ విషయమును గూర్చి ప్రాసెరి గాని అపుడుగూడ దొరతనమువారి ప్రకటనను చేయలేదు అందువలన కలకత్తా కాంగ్రెసులో అధినివేశన స్వాతంత్ర్య తీర్మాన ముమోదించబడినది. అపుడుగూడ దొరతనమువారి చేయియును చేయలేదు. గాన దానిని గూర్చి ఆందోళనము జరుగుచునే యుండెను. అందువలననే రాజప్రతినిధి ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లుట తలపించినది. దాని ఫలితముగానే 11-10-29 వ తేదీన ప్రకటన వెలువడినది. ఆప్రకటన వెలువడగానే మనదేశములో సద్భావము వెల్లివిరిసినది. దీనికంతకును కారకుడు యిర్విన్ ప్రభువే. వీలయినగా రీతింగుప్రభువు కన్వల్షెంటిపు లిబరలును వెనుకటి భారతమంత్రి మున్నగువారందఱును గూడ దీనికి ప్రతిహతులుగానే యుండిరిని పార్లమెంటు సభలో ఇండియామంత్రి వెట్టిపును బెన్సు గారే తెలిపిరి. ఇర్విన్ ప్రభువు పట్టుపట్టినచో నీ ప్రకటన జరిగియే యుండదు. (పార్లమెంటు) కాండులేబిలు సభను జరుపదలచుటవలన వైమును సంఘము యొక్క ప్రతిష్ఠకును పలుకుబడికిని భంగము కలుగనున్నది. నీతిగతులనుబట్టి యీసభను జరుపుట అవసరమే యగుచున్నది. ఈ సమస్యను చర్చించుటకు అన్ని పక్షములవారికిని సామరస్యము కలుగవలెను. ప్రస్తుతము పూర్ణ స్వరాజ్యవాదము మనదేశమునందు మూలమోటును రాజనీతిజ్ఞు లీసమయమున చాల మెరుకువతోనే పనిచేయువలసి యున్నది. ఈ సమయమున దీనివారి తీర్మానము మోదించినచో రాజప్రతినిధికిని రాజనీతిజ్ఞులకు నధికమగు ధైర్యమును కలుగజేసినవారగుదురు." అని శంకరనాయుడుగారు నుడిచిరి. (పార్లమెంటు.)

ఆస్తనాగారి సవరణ

"అధినివేశనస్వాతంత్ర్యము వెంటనే యొసంగిన నేగాని భారతీయులకు సంతృప్తి కలుగదు గాన కొన్ని కట్టుబాటులతో దానిని వెంటనే స్థిరపరచ వలెను. ఆ కట్టుబాటులను గూర్చియే కాండులేబిలు సభలో చర్చింపబడవలెను." అను సవరణను

మున్ జీ నారాయణ ప్రసాదు ఆస్తనాగారు రుపపాదించిరి. "మనదేశమున బ్రిటిషు వారికి మొదటిసారిగా కంగర మరువక పుటు కాలయాపనము చేయుటయే పద్ధతిగా నేర్పడినది. ఆక దాస్యమును పూర్ణ స్వరాజ్య పక్షమును దాని ఫలితములే. కాండులేబిలు సభ సరిగా జరుగుటకు కాంతిసద్భావములు ముఖ్యముగా నుండవలెను. అందులకు నా సవరణ నామోదించవలెను" అని ఆస్తనాగారు నుడిచిరి.

సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా, కపర్ దీ, సర్ ఆర్ ఠు ప్రాము, లాలా రామచరణ దాసుగార్లు ఆస్తనాగారిసవరణను నిరసిం చిరి. సవరణ మోయినది.

పుర్వార్థి గారి సవరణ

మహమ్మదీయుల హక్కులు మతము లాభము మున్నగు వానికితగిన రక్షణయేర్పడిన నేగాని వారికి సంతృప్తి కలుగదు. కావున 1928-29 లో ఢిల్లీలో జరిగిన భారత మహమ్మదీయ సభలో వెల్లివిరిసిన అభిప్రాయముల నామోదించిన మహమ్మదీయులనుమాత్రమే కాండులేబిలు సభకు పిలువవలెను" అని మహమ్మదు మర్వాద్దీగారు మరెయొకసవరణ నుపపాదించిరి. మహమ్మదీయులందఱును రాజప్రతినిధి ప్రకటన నామోదించిరి కాని, కారదాట్లము నామోదించుటచే మరల సంతోషములు కలిగినవి." అని పుర్వార్థి గారు నుడిచిరి. ఈ సవరణగూడ పిగి మోయినది.

ప్రభుత్వము వారి పక్షమున సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా గారు సర్ శంకరనాయుడు గారి తీర్మానము నామోదించిరి. "రాజప్రతినిధియును యిండియామంత్రియును భారతీయుల కృతజ్ఞత కెంతయును పాత్యలు గానున్నారు. సంస్థానాధిపతులు గూడ నీ ప్రకటన నామోదించిరి. పూర్ణ స్వరాజ్య ప్రకటనమువలన దాని నవలంబించెడు వారికి కష్టములు కలుగుటకప్ప మరెట్టి ప్రయోజనమును కలుగదు. దీనివలన బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును విరోధము కలుగుటయే గాక ఆరికముగను సాంఘికముగను చాల నష్టము గూడ కలుగునని దేశీయులలో చాలమంది అంగీకరించుచున్నారు. ప్రపంచమంతయును అంతర్జాతీయ సహకారమునే కోరుచున్నది. భగవదీశ్వరలన మనమును బ్రిటిషువారికిని దృఢసంబంధ మేర్పడినది. దీనిని భేదించబూనుట అనర్థమేమోమోయగను, సర్ శంకరనాయుడుగారివంటి నాయకులు నెనుసరించుటయే వివేకలక్షణము అని హబీబుల్లాగారు నుడిచిరి.

చరణజితసింగు లాలా రామచరణదాసుగార్లు గూడ తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మానము నిరాశ్చర్యముగా నామోదించబడినది. (అ. ప్రె.)

వైద్యశాఖలో పాశ్చాత్యపట్టముల వ్యామోహము

డా॥ బ్రహ్మచారిగారు ఖండించుట

వంగరాష్ట్ర వైద్యోద్యోగులసభ

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 19.—వంగరాష్ట్ర వైద్యోద్యోగుల సంఘము 11 వార్షిక సమావేశమునందు అధ్యక్షతవహించిన డా॥ యు ఎస్. బ్రహ్మచారిగారు తమ ఉపన్యాసమునందు, వైద్యశాఖ ప్రభుత్వోద్యోగులకు యూరోపు దేశపుపట్టములుంటేనేగాని ఉన్నతపదవుల లభింపవలె కెంచుకుంటుంటున్న వగచిరి. ఇండియాలో వైద్యశాఖలందలి తరఫీను పీఠమైనదను నింద బాతులకు వైద్యోపాధ్యాయులు పాటుబడవలెననిరి.

1915 సంవత్సరమునుండి ఐ. ఎం. ఎస్. కాఖలోనికి కేవలము భారతదేశపు పట్టములు మాత్రమే బొందిన ఉద్యోగి నొక్కరినే చేర్చుకొనుట చాల విచారకరముగానున్నది. దేశములో ప్రబలియున్న యూరోపు జబ్బుల నివారణగూర్చియే పరిశోధనగావించవలసిన వైద్యులకు మోపురించిరి. భేదములెచక అన్యతలకు వైద్యులందరికిని అవకాశము లిచ్చుచుండవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. (అ. ప్రె.)

కళాశాలలో దొంగతనము

విద్యార్థి యొకడు యూచోకి నొసంగుట దొంగిలించబడిన వస్తువులు నేలెడి వస్తువులను తమారుజేయుట పుకరమైనది

లాహోరు, ఫిబ్ర 19:—లాహోరు నందలి కళాశాలలో నేలెడి వస్తువులను తమారు జేయుట పనికివచ్చి వస్తువులు కొంతకాలము క్రితము దొంగిలించబడినది. ఈ సందర్భమున, విద్యార్థియొక డొసంగియుండిన యూచోకినిబట్టి పోలీసు లారగురు యునులను ఎరెస్టుచేసిరి. (అ. ప్రె.)

పూర్ణస్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

వలంబీరు దళములు

గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభింపఁచు సత్యాగ్రహము నకు పెక్కు వలంబీరు దళములు సమకూర్చినవని హిందూస్తాను సేవాదళ చరమాపతి డాక్టరు హర్షికరుగారు వాదన మొనరించినందున కరాచీలో రెండుదళములు (యూనిట్లు) సంసిద్ధముగానున్నవని అచటి సేవాదళమువారు హర్షికరుగారికి తెలియజేసిరి. కరాచీకడదళమువారు 100 మంది వలంబీరులను సిద్ధపరచిరి. వలంబీరులను చురుకుగా చేర్చుచున్నారు. కల్లుసారానుకాములవద్దను, విదేశజబ్బుల దుకానులవద్దను, పికిటింగు చేయుటకును ఉప్పు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకును కరాచీదళములు సిద్ధముగా నున్నవని అచటి కాంగ్రెసువర్తము వారు తెలుచుచున్నారు. వలంబీరులను చేర్చుటకును పికిటింగు నేర్పరచుటకును స్వామి శివానందుగారు నవాబుషా జిల్లాకు వెళ్లుచున్నారు. మొన్న 18 వ తేదీన సింధు ప్రాదరావాడులో సారా దుకానుల యిజారా జేలంపాటులు జరిగినవిగాన యేవరును పాటపాడలేదు.

23-వ తేదీ ఆదివారమునాడు జాతీయపతాకమును లేవనెత్తుట

ఈ నెల 23-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు దేశమునందంతటను జాతీయపతాకములు నెలకొల్పవలెను. పూర్ణస్వరాజ్య వాసోత్సవములో దేశీయులందఱును గూడ నధికోత్సాహముతో పాల్గొనినందున అహింసాత్మకముగ స్వరాజ్య సమరమున దేశీయులందఱును చేరగలరని స్పష్టముగనున్నది. భారతీయులలో నొక్క ప్రాణియొకను జీవించగలిగియుండునంతవరకును స్వరాజ్యపతాకము క్రిందకు ద్రింపబడగూడదు అని హిందూస్తాను సేవాదళ కార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఫీ ప్రెసు)

గుజరాతు విద్యాపీఠము వలంబీరులు

స్వరాజ్య సత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనుటకు 18 యేండ్లు దాటిన విద్యార్థులందఱును కిద్దముగా నుండవలెను. ఇష్టము లేనివారు విద్యార్థిమునునవదలి పోవలెను అని చాన్సలరు గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము ప్రెస్సిఫలు కలేగరుగారు విద్యార్థులకు తెలిపిరి. చాలమంది వలంబీరులుగా చేరిరి. 18 యేండ్లు నిండినవారికి విద్య నేర్చుటకు ప్రత్యేకముగా నేర్పాటుచేయబడునని యీనెల 18 వ తేదీన అమరుదావాడుచుండి వచ్చిన తలెవార్తలను తెలియుచున్నది.

మేచువాబజార్ బాంబుకేసు

నిన్న విచారణ జరుగలేదు

హైకోర్టులో యడ్డుపడితక్షణ

తమకధికారములేదని న్యాయమూర్తులు నడుపుట కలకత్తా, ఫిబ్ర 19:—సాక్షులను యడ్డు పరిక్షజేయుటలో నవలంబింపవలసిని విధానమునుగూర్చి హైకోర్టువారిక తీర్పునొసంగవలయునని కోరుచు మేచువాబజార్ బాంబు యభియోగనిందితుల తరపున ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి సి. సి. ఘోషగార్ల సమక్షమున ప్రార్థనగావించబడినది. ప్రాసిక్యూటన్ తరపు సాక్ష్యము ముగిసిన వెనుకనే వారి సాక్షులను యడ్డుపరిక్ష జేసెదమనుటకు తమకు హక్కుగలదని పిటిషనుదారులు మనవిజేసిరి. ఈయభియోగమును విచారించుచున్న ప్రత్యేక న్యాయాధిపతు లందుల కొప్పుకొని యుండలేదు.

ప్రత్యేక న్యాయాధిపతులపై నీ విషయములో తమ కెట్టి యధికారమును లేదనియే తమ నిస్పృతాభిప్రాయ మని ప్రధానన్యాయమూర్తులు నుడిచిరి. ప్రాసిక్యూటన్ తరపు సాక్షులు నొక్కొక్కరినీ వారి సాక్ష్యము ముగిసినవెంటనే నిందితుల తరపున యడ్డుపరిక్ష జేసినవారు బద్ధిమంతులగుదురు. వీలనన, ప్రత్యేక న్యాయాధికారులు సాక్షులకు కేలవిచ్చి వేసినచో, వారియనుజ్ఞ లేనిది యసాక్షులను మరలరప్పించుటకు వారికి వలనుపడదు.

చివరకు ప్రార్థన యుపసంహరించుకొనబడినది.

నిన్న విచారణ జరుగలేదు.

నిందితులలో నొకరు యస్పష్టతచే న్యాయస్థానమునకు రాబాలనందున, మేచువాబజార్ బాంబు యభియోగములో నేడు విచారణ జరిగియుండలేదు. (అ. ప్రె.)

సహాయసంఘ నియామకము

వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘ పుష్కార్యకులగు నిర్మల చందర్ గారి బసలో జరిగిన సమావేశమునందు, బి. పి. పెయిన్ గారిని యధ్యక్షులుగాను, మృత్యుంజయ ఛటర్జీ, సురేశ్ చౌలా, డా॥ మొదలగు యితర న్యాయద్యాయులను సభ్యులుగాను గల "నిందితుల తరపున పన సంఘము" నెలకొల్పబడినది. (ఫీ ప్రెసు)

# విదేశవార్తలు

## లండను నాకాదళ నిర్ణయనభ

మిగిలిన ప్రెంచి ప్రతినిధి గూడ ప్యారిసుకు తిరిగి వచ్చెను

(వై లెస్)

రగ్వీ, ఫిబ్రవరి 19:—నిన్న లండను నాకాదళసభ కేసిన ప్రెంచి ప్రతినిధులలో మిగిలిన ప్రతినిధి కేసిన గూడ ప్యారిసుకు తిరిగి వచ్చిరి. ప్రెంచి ప్రభుత్వ పరిపీఠాలు చక్క బడునరకు రాయబారములు ఆగిపోవసినదే. ఆయా ప్రభుత్వములవారు తెలిపిన టన్నులనిర్ణయమును ఇంకను ఆలోచించుచున్నారు. ప్రత్యేకతరగతి నౌకలబరువును నిర్ణయించుటకు నిశ్చయం ఉప సంఘము గూడెను. ఈ విషయమును వారు పరిశీలించుచున్నారు. ఈ రకముల నౌకలు ఆనుకొన్న తరగతులలోనికి రావు.

## కనడా గోధుమలు

(వై లెస్)

కనడాగోధుమలను బ్రిటిషువారు కొనలుకు అంగీకరించిరి. తగినవెలను నిర్ణయించవలెననిరి. మనఃపూర్వముగ ఎక్కువగా గోధుమను కొనెద మనుచున్నారు. చినికి బడులుగ యునైటెడ్ కింగ్డమునుండి బొగ్గునున్నగు ఇతరవస్తువులు కనడా కంప బడునట.

## లండను నాకాదళ నిర్ణయనభ

ప్రకటనము

(వై లెస్)

రగ్వీ, ఫిబ్రవరి 19:—ప్రతినిధులందరూ ఆలోచించి పథము వచ్చే బుధవారమునకు ఆపుజేసిరి. ఈ లోపుగ నిపుణుల సంఘమువారు తమ పనిని పూర్తి జేసెదరు.

సభ ఆగుటకు ప్రెంచి రాజకీయపరిస్థితులే కారణము. ప్రెంచిరాయబారి సభను ఆపుజేయుట కంగీకరించెను ప్రెంచి నిపుణులు ప్రత్యేక నౌకల టన్నులబరువును నిర్ణయించుటకు ఇతర నిపుణులతో కలసి ప్రతినిధులసభకు వచ్చినగాని జలాంతరామి సమస్యను చర్చింపదు. ఈ సెలవుదినములలో ఇతర ప్రతినిధులు ఒకరితో ఒకరు ఆలోచించుచుచురు ఇట్టి ప్రతినిధులు ఇతర ప్రతినిధులకు తమ యభిప్రాయములను చెలియజేసిరి. యూరపీయను ప్రభుత్వములవారందరూ ఏర్పయమునకు వచ్చిన తామును అనిర్ణయప్రకారమే నాకాదళములో నేర్పాటుచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారమనిరి. ఇతరుల దళములు తమదళములకంటె ఎక్కువగా టండరాదట. తక్కువగా నాకాదళములను నిర్ణయించుటకు జాలినమితి ఒడంబడిక, లోకర్నో ఒడంబడిక కెల్లాగు ఒడంబడికలు కారణమును చూపి. పెద్ద నౌకలను రద్దుజేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారమనిరి. రాబోవు ఆరు సంవత్సరములలో వాషింగ్టను ఒడంబడిక ప్రకారము నిర్మింపదలచుకొన్న నౌకలను ఆపుజేయవలెననిరి. యూరపు ప్రభుత్వమువారికన్న వైమానికదళముకంటె ఎక్కువగా తాము తమదళముల నుంచువారము కామనిరి. జలాంతరములను పెద్దనౌకలను రద్దుజేయుటకు అనుకూలముగ అందరును ఒడంబడిక జేసికొనిరేని తాముగూడ దానిని ఆలోచించెదమనిరి. ఇంకను తగ్గించి నాకాదళముల నేర్పాటు చేయుటకు ఆలోచించువిషయమై పాల్గొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారమనిరి.

## సామ్రాజ్యసభ

సెప్టెంబరు 30 వ తేదీని జరుగును

(వై లెస్)

రగ్వీ, ఫిబ్రవరి 19:—సామ్రాజ్యసభను సెప్టెంబరు 30 వ తేదీని సత్వదరనియు తత్సయమున గ్రేటు బ్రిటను, డొమినియను అధినివేశములకు ఆర్థిక సంబంధములు దగ్గరగా ఏర్పడుటకు ఆలోచించెదరని రాంకే మాగ్డో నాట్టుగారు ప్రకటించిరి.

## “రషియాలో వేలతో నేను దేవళమున ప్రార్థించితిని”

మగ్డో నాట్టుగారి కొమానుని ప్రకటనము

(వై లెస్)

రగ్వీ, ఫిబ్రవరి 19:—రషియాలో క్రయిస్తవులను బంధించుచున్నారను విషయమై కామన్వెల్త్ లో శ్రద్ధింపగా అనిషయమై మాస్కోలో నున్న బ్రిటిషు రాయబారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నారనియు అది పూర్తియగువరకు ఏమి పలుకరాదనియు ఈలోపుగ సోవియటు ప్రభుత్వరాయబారుతో జేయుచున్న సంభాషణలను ఇప్పుడు ప్రకటించుచో ప్రమాదము వాటిల్లుననియు ప్రత్యేకముగ రషియనులు చెట్టుచున్న బాధలను నిరూపించువారున్నవో వారిని ఆదరించి వారు జెప్పెడి సంగతులను వివేచననియు ఈ లోపుగ పూర్తిగ ప్రత్యుత్తరము వచ్చువరకు ఏమియు చర్యనుడినుకొన విలులేదనియు హెచ్చరించుచున్నారని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. కాని రెడీచరు దేవళమున మాస్కో నగరమున వేలమంది రషియనులతోను ప్రార్థనలను సల్పితినిని రాంకే మాగ్డో నాట్టుగారి కొమానుడు మాల్కం మాగ్డో నాట్టుగారు చెలిపిరి.

## ప్రెంచి రాజకీయపరిస్థితులు

“ఇంతలో పరిష్కారము కావు”

బెరాద్డుగారి ప్రకటనము

(హుటరు)

ప్యారిస్, ఫిబ్ర 19:—డొమర్కోగారిని రాజకీయ ప్రముఖులు దర్శించిరి. పాయింకేరుగారుగూడ వచ్చిరి కాని కొంతకాలమునకు ఇతడు రాజకీయములందు ప్రవేశించుటకు ఆరోగ్యము ఒప్పుకొననట. ఇతడుగూడ రాజకీయములందు మరల ప్రవేశించుట కిష్టపడుటలేదట. పూర్వము మంత్రిగనున్న బెరాద్డుగారుగూడ వచ్చిరి. ప్రెంచి రాజకీయపరిస్థితులు ఇంతలో పరిష్కారము కావనిరి.

లండన్, ఫిబ్ర 20:—టార్డూగారు ఒకగంట డొమర్కోగారితో మాట్లాడిరి. 17 తేదీని రాజ్యాంగసభలో ఎక్కువ బలము గల్గియున్నవారిలో ఒకరిని ప్రధానామాత్యునిగ ఎన్నుకొనవలెననిరి. ఇప్పుడు టార్డూగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుట కిష్టపడకపోవుట అంత్యనిర్ణయముగ తలంచుటకు విలులేదట.

ఎవరితోను తాము కయ్యమునకు దిగు విధానములేదని ఇట్టివారు చెలిపిరి. ప్రాంసుతో సమానముగ నాకాదళ మండవలెననిరి.

## ఈజిప్టు ప్రభుత్వము

బ్రిటిషు అధినివేశ వర్తకమంత్రి సుంకములు

(వై లెస్)

రగ్వీ, ఫిబ్ర 19:—ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టిన నూతన ఓడసుంకములవిధానమును ఒప్పుకొంటిమని బ్రిటిషు అధినివేశ వర్తకమంత్రి గెల్లెటుగారు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు చెలిపిరి. కొన్ని విషయములను ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు మరల ఆలోచించవలసి యున్నదనిరి. ఇప్పుడు చేయబడిన ఏర్పాటు తాత్కాలికముగ చేయబడినదనిరి. ఏదైన మార్పులవసరమని తోచిన, ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారికి చెలువుద మనిరి.

బ్రిటిషు పౌరశ్రామిక ప్రదర్శనము వర్తకలకు లాభించు నటుల ఏర్పాటుల నాలోచించుటకు ఒక సంఘమును వర్తక సామ్రాజ్యమును నిర్మించుచును.

ఆక్స్ బోలో రెండవసారి ప్రదర్శనమును పలుకు కొలోచించెను. విదేశములందుగూడ ఒక శాఖను కొన్నిచోల ఏర్పాటుచేసెదరు. నౌకలలోగాని రైళ్లలోగాని ప్రదర్శనమును నావికులకు ఆలోచించుచున్నార.

పెరిషియా ముగింపు ప్రభుత్వములవారుగూడ త్వరలోనే నల్లమందు ఒడంబడికను ధృవపరచెదరని హెండర్సన్ గారనిరి.

## లండను నాకాదళసభ (హుటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 19:—లండను నాకాదళసభ 26 తేదీనకు ఆపుచేయబడినది.

## కార్యేపండితుడు

జపాను చేరుట

కోబు (మెయిలు) జనవరి 15:—శ్రీ విద్యుట్ పాటు బడున్న కార్యేపండితుడు అమెరికానుండి జపానుకు జేరెను. ఇనుట కొన్ని ప్రదేశములను జూచెను. 17 తేదీకి కోబుకేసెను. వివిధదేశముల విద్యావిధానమును ఇతడు విచారించుచున్నాడు. 10 రోజులు ఈ వన్యజిల్లాలో ఆసెను. 26 తేదీని హ్యాంగు హేకు బయలుదేరును.

కోబులోను ఆచుట్టు ప్రక్కల జిల్లాలలోను ఆయనకు చాల పనిగల్గును. పెక్కు సభలు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి.

కోబులోనున్న భారతీయులు కార్యేగారి గౌరవార్థము విందుజేయ నిశ్చయించిరి. విదేశములలో కార్యేగారు జూచిన సంగతులను కార్యేగారు భారతసంఘమున ఉపన్యసించెదరు. హ్యాంగు హే, హాంకాంగు మ్యూనిక్ల సింగపూరుకు కార్యేగారేగెదరు. ప్రతిరేవులోను ఒక్కొక్క వారము ఆగెదరు.

న్యూయార్కులోనున్న లూదరసులు, యూదులు, యి.రి తర మతసంఘములవారును రుషియాలో జరుగుచున్న మతక్లార్యమును మాన్యవలెనని గొరుచున్నారు.

లోయిస్సాపేటలో మందుగుండు గిడ్డంగి ప్రేతి 9 గురు చనిపోయిరియు ఇతరులకు గాయములు తగిలిననియు ఏ.ఎస్.నార్తలు చెలువుచున్నవి.

గత ఆగష్టులో సమేతులో జరిగిన అల్లరులసందర్శనను జెహసలములో ఆరబ్బుల వింకను ఆరెప్పచేయుచున్నార. ఇంతవరకు తప్పించుకొనిపోయియున్న విప్లవకారుని తుదకు బట్టుకొనిరి. ఇతని చేతిలోను, కడుపులోను కాల్చిరి.

## శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారి నిధి

సబర్మతినుండి దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులు గారిట్లు ఉద్బోధించుచున్నారు:—

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యార్థమును దేశమున దండటము నిర్భయముగ చాటించి దేశీయమహాసభలో స్వాతంత్ర్య తీర్మానము లంగీకృతమగునట్లు తీవ్రప్రయత్నము గావించి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై కృషియొనర్చుచున్నందుకు మరల ఒక్క సంవత్సరమునుండి శిక్ష ననుభవించుచున్న త్యాగమూర్తి యగు శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారు కొలదిదినములలో కారాగార విముక్తులై మన మధ్యకు రానున్నారు గాన వారికి ఆంధ్రమహాజనులు సమచిత్త సత్కారము గావించి రు 25000 సన్మానదక్షిణ యొసంగునట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే తీర్మానించబడిన విషయ మెల్లరకును విశదమై. విద్యాధికుడై ద్రవ్యసముపార్జన గావించుచు సమస్త సౌఖ్యముల ననుభవించుచున్న భోగి అసహాయోద్యమ సందేశము వినినతోడనే వృత్తివిచ్ఛేదము గావించుకొని దారిద్ర్యమునే వరించి త్యాగియను జోగియునై దేశస్వాతంత్ర్యమునకై నిరంతర ప్రయత్నములలో నిమగ్నుడైన మహాశయులగు సాంబమూర్తిగారి పవిత్రనామము ఆంధ్రదేశమున మాత్రమునేగాక భారత భూమియందంతట సంస్మరింప బడుచున్నది. అట్టిమహాన్నత దేశసేవకుని సన్మాన దక్షిణపూర్వముగ సత్కరించుట ఆంధ్రజనుల కత్యంతావశ్యక కర్తవ్య మునట స్పష్టము. కావున ఉదారమనస్కులగు మనవా రెల్లరును విరాళముల నొసంగి సన్మానదక్షిణ సత్వరముగ పూర్తిగావించ బ్రార్థింతులు.

కొండ వెంకటప్పయ్య.

## కావూరు

ఒక విషాద వార్త

ఈ గ్రామవాసులును, ఉభయభాషా వికారదులును, ముప్రసిద్ధ కవిపుంగవులును, జాతీయవాదులును, అగు తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారికి, ౧౨-౨-3౦ తేదీ భారతీయయోగ దుర్దశ కల్గినందులకు చాలవగచుచున్నారము.

ఒక మిత్రుడు.



# బార్నిస్టరు పి. కే. ముజందారుగారి ప్రశ్నలు

గాంధీమహాత్ముని ప్రత్యక్ష తరములు  
1-ప్ర:— భగవంతుని సృష్టిలో మానవుడు ప్రత్యేకముగా సృష్టించబడెనా?

ఉ:— తక్కిన జంతువులకంటె మానవు డెంతవరకు భిన్నుడో అంతవరకును ప్రత్యేకసృష్టియే యగును.

2-ప్ర:— అంతరాత్మ అనగా భగవంతుని ఆదేశమా?

ఉ:— మానవునియందు భగవంతుడును కలిపురుషుడును గూడ కలరు. కాన అంతరాత్మ (ఇన్నరువోయరు) భగవత్ప్రేరణ యొనను కావచ్చును. కలిప్రేరణయొనను కావచ్చును. పనినిబట్టియే దానిని నిర్ణయింపవలసియుండును.

3-ప్ర:— భారతదేశమునకు ఆయుధబలము లేనందున ఆత్మగర్వమునకు లెకుండ నున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఆత్మశక్తివలన విజయము కలుగవచ్చు నను నూహపైని ప్రబలమైన కలముగల వారిలో కలహించుట సమంజసమా? ఇందులన దేశమున ప్రజాకలహము గాని విదేశీయుల దాడిగాని కలుగదా?

ఉ:— పిల్లితో పోల్చినచో చుంచు మిక్కిలి అల్పజీవమే యైనను అది ప్రాణరక్షణమునకు ప్రయత్నించుట లేదా? పిల్లి తన్ను చంపగల దని దానికి తెలిసినను ప్రాణసంరక్షణమునకు సర్వశక్తుల నుపయోగించుట దాని స్వభావమై యున్నది. మనుష్యుడు తనలో నాత్మశక్తి కలదని గ్రహించియున్నాడు. పశుబల మెంత ప్రబలముగా నుండిననుగూడ దానిని ప్రతిఘటింపగల బలము ఆత్మశక్తి కలదని పెక్కుసార్లు విదితమై యున్నది. ప్రస్తుతము మన దేశీయులు పౌరుషమును పూర్తిగా గోలుపోవుటచే చుంచుకంటెనుగూడ నధమ స్థితిలోనే యున్నారు. ప్రజాకలహము కలిగినను ఇంతకంటె నధమస్థితి ప్రాప్తింపదు.

4-ప్ర:— ఆత్మశక్తి అనగా మనుష్యుడు శరీరసాహాయ్యము నుపయోగింపజాలనిదియునను ఆత్మలో లీనమైయున్న యదియునా?

ఉ:— ఆత్మశక్తి ఒక మానవునియందే గాక సమస్తజీవరాసులయందునుగూడ న్యాపించి యున్నదనియు పశుబలము ఎంత ప్రబలముగా నున్ననుగూడ ఆత్మశక్తి కావంతయైన సాటి కాజాలదనియును మనుష్యుడెపుడు గుర్తించునో అపుడు ఆతని శక్తి ప్రారంభ మగును.

5-ప్ర:— ఆత్మకును ప్రాణమునకును భేదమున్నదా?

6-ఉ:— భేదమున్నది. ప్రాణము భౌతికశరీరమునందు బంధింపబడినది. ఆత్మ కట్టిబంధము లేదు.

పెద్ద న్యాయవాది నగు నా అభిప్రాయము నీ న్యాయవాది అడిగెనుగాన ఇతడు నాకు ప్రి డ్డ ఫీజు నియ్యవలసియున్నది. వకటి గొనును వర్జించి కాంగ్రెసు యూనిఫారమును అనగా ఖద్దరు బట్టలను ధరించి స్వరాజ్యసమరమున నితడు చేరవలె ననునదియే నేను కోరునట్టి ప్రి డ్డరు ఫీజు. అత డాఫీజును చెల్లించి నచో నేనొసంగిన సలహా కది సరియైనమూల్యమే యని యితడు గ్రహింపగలుగును. (మో. క. గాంధీ, ఎం. యిండియా 18-2-80.)

## ఖద్దరు ప్రభ

వారములో జులలో శివరాత్రి మహాత్మ్యము రానున్నది. ఆంధ్రదేశములో పలుతావుల శివప్రభలు గట్టి యాత్రజేసి, తుణ్ణిక్షేత్రముల దర్శించు వాడుకగలగు. ఆ ప్రభలు ప్రజాబోధకములై, ఉత్సాహజనితములై, వర్ధిల్లు. అట్లే ఖద్దరుప్రభ గట్టి శివప్రదక్షిణము చేయించిన లాభకరము. ఆ ప్రభకు భరతమాత యొక్కయు ఆంధ్రమాతయొక్కయు, పండిత జనహరిలాలు, మహాత్మాగాంధీగార్ల యొక్కయు పటములు కట్టవలెను ఖాదీ లోగల రకములన్నిటికి అరగజము చొప్పున నైనను తీసి ప్రభకు రెండువయిపులను అంటించవలెను. రెండు భుజములపైనను తలపైనను స్వరాజ్యజెండాను నెలకొల్పవలెను. ప్రభ పాదమున రాట్నము నుంచవలెను. ఇట్టిప్రభ సంచారప్రదర్శనముగా పని చేయును. రకములధరలు చెల్లుపు పట్టి నోకచో కూర్చునగును. భారతదేశ ఆర్థికస్థితిని చెల్లుపు లెక్కను తయారుచేసి నోకచో నమర్చు నగును. ఆ యాప్రాంతము లందలి సేవాదళసభ్యులు గాంధీజీపీలను, దరించి, స్వరాజ్య జెండాలును బూని, ఇద్దరిద్దరుచొప్పున బారులుతీర్చి, ప్రభవెంట ఊరేగింపు జరుపవచ్చును.

ఇది ఎంతయు ఆనందదాయకముగను, ఉత్తేజకరముగను వర్ధిల్లును.

ఈ సంచార ప్రభను శివరాత్రి తరువాతనూ గ్రామముల వెంట దిప్పుచు ఖద్దరు అమ్ముచు, సభ్యులను చేర్చుచు, నిధిని పనులు చేయుచు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకై ఉపయోగించునగును. ఆంధ్ర మహాజనులు యోజించుదురు గాక.

గుంటూరు, } గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.  
18-2-80.

# మహానందిక్షేత్ర సంరక్షకమహాసభ

మహానంది క్షేత్రములో ఫిబ్రవరి 28 వ తేది మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సమావేశ మగును

మహానంది నీటిసరఫరావిషయమై సంద్యాల మునిసిపాలిటీవారి చర్యలను ఖండించు తన్ని వారణాధిపతి తగుసలహాలు యోచించి భావి ర్తవ్యము నిర్ణయింపబడును.

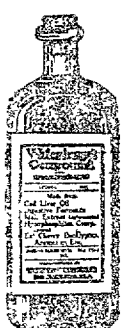
భక్తు లెల్లరును విచ్చేసి సభావిజయమునకు తోడ్పడ బ్రాహ్మణులు.

భైరవజోశ్యుల మహాసందేశ్యు. ధర్మకర్త.



## Before the MONSOON arrives

మాక్ సూన్ రాకకు పూర్వము, నేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకకద్యతిని బలపరచు కొనుటకు మంచిసమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధు లెవ్వియు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయు సదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound కు నేమిపును. ఇందు జాతుకొప్పువు లేమియు నుడవు. యంత్రసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేవించుటకెట్టి ఆక్షేపణయులేదు. వైద్యశిఖా మణుచే గత 25 వత్సరములనుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.



**WATERBURY CHEMICAL Co.,**  
PHARMACEUTICAL CHEMISTS  
Des Moines Iowa (U.S.A.)  
బహులందును, ప్లోరులందును కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరుకును 5268-2

## WATERBURY'S COMPOUND

ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటనల్ల ఎండరోజులలో కూక చెడకుండ నుండగలదు. హించిగుణమును యివ్వగలదు.

## ‘వైబ్రో - ఆరోక’

స్త్రీలకుండు వ్యాధుల పాలిటి వర్తనసాదిని యనదగినది. మిక్కిల యనుభవము గల వైద్యులందరు దీనిని గర్భముందు రక్తము ఒకేచోట చేరియుండుటచే కలుగు వ్యాధులు, ముట్టుకుట్టునొప్పి, భద్రమువలన కలుగు చపలచిత్తము, అండాశయముందు కల్లు వ్యాధులు మొదలైన స్త్రీవ్యాధుల కన్నిటికిని వివ్యవధము.

**Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,**  
15 College Square : Calcutta.

ప్లాక్ యుంచువారలు. ప్లాక్ యుంచువారలు.  
ఎస్. దేశాయి గౌన్ డ్స్ అండు కో., నాదమ్ అండు కో.,  
41, బందరుపేధి, మద్రాసు. కొచ్చిన్.



కళావంతులవివాహము - కాకినాడ

మా పురమున కళావంతులలో గొప్పస్థితి వంతులను సంగీతసాహిత్యమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన దువ్వ రాజరాజేశ్వరమ్మ కుమార్తెను, మా పురవాసులు, చిత్తజల్లు రాజునాయుడుగారి కన్యాశుల్కము వార్షి ది 16-2-30 వ తేదీన వివాహమునందుటకు ఈ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సదరు వివాహమున, వెంకటాచల వాగరత్నం, వీణధనుముకూరలు నుటూరు పురవాసియగు, వద్దిల గానలూపిని మొదలగు సంగీతభాటులుగూ, చితకలూరు పేట గ్రామకాపురములను, సూర్యగారిగారియందు, అతీత వేదగాంచిన మేకు చిన సీయ సామెలు, చిన ముఖల సామెలుగార్లు వాగవ్యయల వార్యులతో గొప్ప వివాహము జరుగవలసి వదంతిగలదు.

(పురవాసి.)

ప్రధమ వంగరాష్ట్రాధ్యక్షులసభ

రాకల యాస్థురు నెలవలలో ప్రథమ వంగరాష్ట్రాధ్యక్షులసభను ఖరగపురమున సమావేశపరచుటగాను, ది15-2-30 రెండు ఖరగపురమున జరుపబడిన బహిరంగసభయందు ఆరువది నుండి పభ్యులుగల తాత్కాలికావ్యవసంఘమును, పదినుండి శబ్దాలుగల కార్యనిర్వాహకసభమును ఏర్పాటు కాబడినది. అవ్యవసంఘసభ్యులను ఒక్కరూపాయి రుసు మేర్పరుప బడి పరిశీలించుటగా జరుగబడుచున్నది. ఖరగపురమునందును, వంగయు వంగరాష్ట్రమునందుల యితర ప్రదేశములందుగల ఆంధ్ర సోదరప్రతినిధులు లండనున క్యురల్ ఆవ్యవసంఘమున జేర గ్రాధ్యులు, ఒకవందనుండిపభ్యులు చేసినవెంటనే ఆవ్యవసంఘముతోపాటు, కోకాడార, కార్యనిర్వాహక సభతో కలసి యిట్లు కలు జరుపబడును.

భండారు దండపాణి,

కార్యదర్శి,

రాష్ట్రోత్తరంగప్రవాహసభాస్థాయిసంఘము.

హరికథాకాలక్షేపము

ఈ నెల 16 వ తేదీన బూరగంగ్రామమున సుప్రసిద్ధాంధ్ర గిర్వాణదక్షులు, శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగరం మహారాజావారి సంగీత కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగారును, అనేక ప్రముఖులను విరుదముల సొందిన శ్రీమదజ్ఞా దాదిగల్లు నారాయణ రామగారు హరికథా కాలక్షేపము చేసిరి. సభ్యుల కొరక పైని సీతాకల్యాణము చెప్పిరి పర్వాఖినికి వగైరా ప్రాంతముల నుంచి షామారు చెందువే జనువచ్చిరి. మి రాలి రాలిగిడుగు మండలసీతావతిరావురంతులుగారు దాక్షరు పి వైవంతుగారు ముద్గామలరెడ్డిశాస్త్రిగారు, ప్రహయజ్ఞేశ్వరశాస్త్రిగారు, గారులొండె వేంకటాచలంగారు, భమిడిపాటి కృష్ణమూర్తిగారు, దేవరొండె నరసింహంగారు, కన్నేపల్లి విశ్వనాథంగారు దూరం వెంకటేశం పంతులు (మేజిస్ట్రేటు) గారు కె. శ్రీనివాస గావుగారు కొండ రామనాయకుగారు వగైరా అనేక ముఖ్యులచేత సభ నిండియుండెను. శ్రీదాసుగారు "వెడలెను కోదండరాజు" మొదలుగాగల పాటలున్ను, అనేక అర్థములు చెప్పియు వచనములను బహుసరసముగా హరికథ చెప్పిరి. ఆ సందర్భముందు శ్రీ దాసుగారికి మి రాలి రాలి ప్రగడ చిరం చిత్రలూ ధర్మగారు సమీపించిరి. 17 మధ్యాహ్నం మోటారు బోసుగారునుగా విజయనగరం దయచేసిరి. వీరికల్పలకు ను. ఆస్కాన్ముత నటనకును, తాళము సరిపుచ్చి పండితజన వ్యాసానందకముగా పాడినపాటలకు సమర్థులుయైనందు మి కె.టి. గూడి చిరి ఇట్టిమహానీయుని గన్నభారతముతయొ యును. దానితీయులయొక్కయు అద్భుతము కొనియాడెనని యున్నది ఇట్టి లుకోవిద్యుండుడు చిర కాలము జీవించి హరికథాకావ్య సాషించుటకు శ్రీ పరమేశ్వరుని సదా ప్రార్థించు చున్నాము.

(స్వీయవిలేఖరి)

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును పొరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల విరోధమును చక్క-గాగిగించును, రుచికరమయినది. పభగ్యులు లేదు, 15 రులి డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయార్థి లేహ్యము 4

గుడ్డు, ఉబ్బుపము, కఱము, అల్ల, మొదలగు కాన్యకాశ సంబంధమున వ్యాధులను పొరించి గుండ్రము బలము నిచ్చును 15 రులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖమ్మలు, ప్రత్యేకము ఓ.సి.పి. అందు కో.అయ్యుచేదసమాజం, పెరిచేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

ఆకిరిపల్లి వేదశాస్త్రపాఠశాల వర్ధంతులసభ

శ్రీ శోభవాద్రి లక్ష్మీనరసింహస్వామివారి వేదశాస్త్ర పాఠశాలకు ప్రతిసంవత్సరము స్వామివారి రథోత్సవదినమందు పాఠశాలయొక్క కార్యనివేదనము పండితుల యుపన్యాసములు జరుగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము శ్రీమాన్ చిట్టిగూడూరు సంస్కృత కలాశాలా స్థాపకుల శ్రీమాన్ వరదాచార్యులవారి యన్యతను ఇభ జయప్రదముగ జరిగినది. ప్రతిసంవత్సరము నందు వచ్చే నూజవీడుప్రభువులు దయచేయకపావుటచే కొంత లోటు గాన్పించినను పిరాపురములో వేదాంతశాస్త్రపరిక్షకు లగు బ్రహ్మశ్రీ చెందుకూరు నరసింహశాస్త్రిలవారి రాకచేత సభ ఆకర్షకముగానున్నది శ్రీ శాస్త్రిలవారు శిష్టా నరసింహ శాస్త్రిలవారు వావిలాల శివావధానిగారు మొదలగు ప్రముఖులు ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారి యుపన్యాసము అధికానందసంధాయకమై యున్నది. వారి యుపదేశములు ఆచరణవిధులనుగూర్చి సుపూర్ణముగా సంపూర్ణిలగుగ నేరదు. శ్రీ ఆచార్యులవారి నిరాడంబరమైన పద్ధతి చాల శ్లఘ్యమైనది. వారిని జూచియెను పాఠశాలలో విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు విదేశీవస్త్రధారణకులై ఒక గంటకాలము విధిగా రాటు ము ద్రిప్పించెదల ఈ గ్రామము నందే గాక చుట్టుపట్ల గ్రామము లు గూడ నిర్వాహకార్యక్రమములో పాల్గొనవలెను. నూలు తీయుటకు తెగినంత యవకాశము లేకపోయినను ఖద్దరువస్త్ర ధారణ మవశ్యముగ జరగగలదని నమ్ముచున్నాను. నీ|| కవి పెంచె నూరి మార్గండ్డెను విలుగుండు

త్యాగశీలుండు విద్యానిదేది

యాద్యతిం జూపె మల్లాది సుబ్బయదాసు  
పారిపాదపద్మవేదాభిరమదు  
ప్రాపునూపెను బొడ్డుపల్లె స్వయంబుడైన  
నేంకటశివనామ విప్రవరుడు  
ఒకయింటిదాని గా నొనరించె నెప్పులూ  
రన్నున్న పత్మిన్రి గొన్నయమ్మ  
గి|| కేలబూనెను శ్రీరామాలంకర  
పామరండు జ్ఞాననిధి యాశివానధాని,  
య్యదండయు హాడు నవ్వెరాల్ పెరిగి విభల  
సత్కృపం గాంచె నీ వాచాలబాల.

(ఒక విలేఖరి)

"The Indian Everest"  
An All-India Weekly Journal.  
సం॥ చందా రూ. 4 లు మాత్రము.  
ప్రతియార ఏజంట్లు కావలెను.  
మేనేజరు, 1 బ్రిటిషు ఇండియన్ ప్రిస్, కలకత్తా.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు కామును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.  
గాంధీ జ్యోతిమినిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

ప్రకటన

ఫోర్టు నెంటుబార్డ్లి సమీపమున నుండు లీచ్ రోడ్డులో క్యూపిడ్స్ బార్డులనుంచి నిర్మించబడిన జయస్వారక చిహ్నము (విక్టరీ మెమోరియల్) వై, గత ఐరోపా మహాసంగ్రామ మందు గలిగిన మద్రాసు అంగ్ల, హైందవయోధుల నామము ల వ్రాయించుటకు మద్రాసు, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము వారు తీర్మానించి యున్నారు. వారి నామధేయములు అంగ్ల భాషలో, వారు ఏపటాలములకు సంబంధించినది వరుసగ వ్రాయ బడగలదు. దీనికి సంబంధించిన విషయములు తెలిసినవారు అనగా గాయములతో గలిగిన మద్రాసీయులను గూర్చి న వివరములు, గౌరవకార్యదర్శి, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము, ఫోర్టు నెంటుబార్డ్లి, మద్రాసువారికి, గలిగిన వారిపేరు ఏపటాలమునకు చెందనది, జన్మస్థానము, గలిగిన తేదీ, వారి పట్టాలము నెంబరులను తెలుపుచు వీనిని ద్రువపరచు కాగితములతో సహా పంపవలెను. సదరు కార్యములు సాగ్యమైనంత త్వరలో తిరిగి ప పబడును.

ఎస్. బజులుల్లా

ఫోర్టు నెంటు బార్డ్లి }  
18-2-30 } విక్టరీ, మెమోరియల్ సంఘము.

వెదపులివరు

జెండాను ప్రతిష్ఠించుట

ఫిబ్రవరి 9:—గ్రామము లాహ్వనమును దయతో సంగీకరించి 7-2-30 న నిచ్చుటకు వేంచేసియున్న శ్రీయంత గొల్ల పూడి సీతారామశాస్త్రి, రావు రాయన్న ముసల్ పురుషాత్తము గార్లును- శ్రీయంత కాండూరు సీతారామశాస్త్రి, కనగాల సుబ్బారావు, సముద్రాల రాఘవాచార్యులుగారు తదితర ప్రముఖు లుచితమర్వాదలచుజేసి విడిదికి దోడ్కొనివచ్చిరి. సుప్రసిద్ధనాయకులగు శ్రీశాస్త్రిగారి రిచటికి వేంచేసినగా గ్రామము లో నలుమూలలను అద్భుతమైన ఉత్సాహము వ్యాపించెను. ఏ మూల జూచినను శాస్త్రిగారిని గూర్చి ఆలోచించుచునే యుండిరి. శాస్త్రిగారిని జూడెలయననియు వారి ఉపన్యాసమును వినవలయు ననియు, ప్రజలలో గలిగిన చక్కికి చేరలేదు. ఉత్సవముజేసి, జెండాను ప్రతిష్ఠించుటకు, ప్రయత్నించులోపల ఖద్దరమ్మిన బాగుండునని శ్రీశాస్త్రిగారు ముచ్చటించగా, ఏ నాడును మూటను చేతబూనని శ్రీయంత కనగాల సుబ్బారావు, సముద్రాల రాఘవాచార్యులు మొదలగు ప్రముఖులు అత్యుత్సాహముతో ఖాదీమూట లెత్తుకొనగా పెక్కుమంది పెద్ద పిన్న లీఖద్ద రమ్మటకు వెంటవచ్చిరి. సీతారామశాస్త్రిగారి వంటి పావనమూర్తి ఖద్దరమ్మటకు బదులుదేరగా వారికెంతటి వారైనను అనుచరులుగా నండి ఈ పవిత్రకార్యమునకు తోడు పడకుండురా? ఇట్టివారు చెచ్చిన ఖద్దరుకు కొనజాలమని చెప్పటకు సా మా న్య ము గా నో రా డు వా రుండు రా? గ్రామముంతయు తిరిగి అమ్మటకు తగిన అవకాశము లేకపోయినప్పటికి రు. 114-0-0 ఖద్దరమ్మిరి. ఇంతలో తప్పెటద్దని వినగా ఖద్దరమ్మటమని పీల్లెరు గ్రంథాలయమునద్దకురాగా ఉత్సవము జూచువేడుకతో పెక్కుమంది జనులదటి కేతెంచిరి. ఎల్లరుగలసి మహాత్మా గాంధీకి జే యని జయజయధ్వనులు మిన్ను ముట్టుచుండ, సమాహమంతయు నరుస లనుర్చుకొని కొందరు జెండాలను అత్యుత్సాహముతో పైకెత్తి దిగపాసితవదనారవిందుడై, అత్యుత్సాహముతో నేనాధిపతివలె శ్రీ శాస్త్రిగారు రెండవవరుసలో మొదట నిలబడిరి. మొదటివరుసలో రావు రాయన్నగారు జెండా చేబూనియూండిరి కొందరుప్రముఖులు ఖద్దరుమూటలను పట్టుకొని ఇరుప్రక్కలను ఉండిరి. బారులకు ముందుండి శ్రీయంత మూలగు సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు జాతీయ గీతములను నత్తికావ్యముగాబాడె వ్రారింభింపగా ఉత్సవము బయలుదేరెను. సందుగొండు లన్నియు ఉరేగి శ్రీపురుషాదు లెల్లరుకు చక్కగా జాతీయగీతములు జయజయధ్వనులు విని పించిరి. నాటి యుత్సవమునందు వాకోలాపాలము నాసమా హమునకు గలిగిన ఉత్సాహము నాన్యశ్యము నర్థింప నలవిగాదు. 2 గంటలకు నాయుత్సవసమాహ మంతయు శ్రీ బాలగంగాధర తిలక్ పుస్తకాలయమునకు రాగా జయధ్వనలనుధ్వ శ్రీ శాస్త్రిగారి కరకంఠములతో నచ్చుటపతాకమును ప్రతిష్ఠించిరి. మిన్నుట జెండాయొక్క ప్రామాఖ్యానసరమును దోర్లనగ్రహిత వ్యరాజ్యమును సంపాదించుటకై జరిగిన, జరుగుచున్న జరగనున్న కార్యక్రమమును ఖద్దరు కట్టవలసిన, రాటమును పెట్టవలసిన అత్యవసరమును దేశీయు లనుభవించుచున్న కష్టములను తదితర విషయములను గురించి శ్రీ శాస్త్రి గారు విపులముగా మవన్యవించి సభకుల సుత్సాహపరచిరి. కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు 16 గురు చేసపిమ్మట యెన్నికలు జరిగి కనగాల సుబ్బారావుగారు అధ్యక్షులుగను కొండూరు సీతారామశాస్త్రిగారు, కార్యదర్శిగాను ఉద్యోగతెన్నుకొనబడినతర్వాత ఈ గ్రామముతరపున శ్రీ శాస్త్రిగారికి శ్రీ రాఘవాచార్యులుగారు వందనమల్పించినపిదప ఇభముగింపబడెను. చేయవలసిన నేసంతయు గ్రామసంఘోద్యోగు లెట్లు చేయుదురో చూడవలసి యున్నది.

(ఒకవిలేఖరి)

సువర్ణసుందరసము  
సర్వసేవామేహములకు  
నందివిదించిది

ఎటువంటి సవామేహములైన నుదుర్దును. ఇకాశక్తులు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు లేవు. అనేకులు నాడిమెచ్చియున్నారు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల కి|| కే|| వేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.  
నెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.  
ఆర్థరసాయనశాల, ముత్తైల. (కృష్ణా)

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర భీమాకంపెనీ ప్రచారము

శ్రీయుత చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగారు

విజయనగరము, ఫిబ్రవరి 18. — శ్రీయుతులు ఆంధ్ర ఇన్ షూరెన్సు కంపెనీ కార్యదర్శి యైరమిల్లి మంగయ్యపంతులు మున్నగువారు విశాఖపట్నంలో ఉపన్యాసములిచ్చి 10 తేది ఈ పురము దయచేసిరి. 11-2-30 తేది సాయంకాలము 5 గం టలకు సిటీక్లబ్బులో ఈ పురజనులందరు సమావేశమైరి. మా సంస్థానం దివానులగు శ్రీయుత యేమూరి నరసింహం పంతులు గారు కారణాంతములచే రాకపోవుటచే శ్రీ మహారాజావారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియగు ఆకుళ్ల సత్యనారాయణ పంతులు గారు నాటిసభ కధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

వచ్చినవారిలో ముఖ్యులు: శ్రీయుతులు కిశాంబి రంగా చాట్యూలు, డాక్టరు భాగానవరపు సంజీవరావు, డాక్టరు యే మూరి వెంకటాచార్య, డాక్టర్ సోమేశ్వరరావు, రామమూర్తి ఆర్చి నారాయణ పంతులు (రిటైర్డ్ సబ్జడ్జ్), మల్లాజోన్యూల వెం కన్న పంతులు.

ప్రథమమున శ్రీయుత చేపూరు నుబ్బారావు పంతులు గారు జిల్లాబ్యాంకు కార్యదర్శి కో ఆపరేషను ఇన్ స్టాన్సెన్సు గురించి చెప్పి చెరుకువాడ నరసింహం పంతులుగారిని యైర మిల్లి మంగయ్యపంతులుగారిని సభ్యుల కెరుకపరచిరి.

మంగయ్య పంతులుగారు ఆంధ్ర ఇన్ షూరెన్సు కంపెనీ శరపున సభాపాలక నిండనము లర్పించి ఇన్ స్టాన్సెన్సు గురించి యీ క్రింది హంతులు తెలియజేసిరి.

మన దేశములో భీమా వ్యాపారము పాశ్చాత్య దేశము లలోవలె విరివిగా జరుగ లేదు. ఉపన్యాసములు కరపత్రములు మున్నగు వాటివలన ప్రజలలో ప్రబోధము గావలెను. విదేశీయు లు భీమా వ్యాపారముచేసి కోట్లలాది ధనమీదేశమునుండి దీసి కొని పోవుచున్నారు. స్వదేశకంపెనీలు మీరు ప్రోత్సహించి పెరిసియున్నది. ఆకస్మికమరణములగు పరకురామునీతికి మున్నగు నవి వచ్చినను ఖలుంబునునకు కష్టము కలుగకుండు భీమా సహాయపడును. ఆంధ్ర ఇన్ షూరెన్సు కంపెనీ 4 సంవత్సరముల నుండి జరుపబడుచున్నను అభివృద్ధి, ఆంధ్రుల యాదరణ పొందుచునే యున్నది. కార్యనిర్వాహకులు అనానరమైన ఖర్చులు బెట్టక జాగ్రత్తతో కంపెనీని నడుపుచున్నారు. మీరందరు దీనిని కడు ప్రోత్సహించవలసినదని కోరుచున్నాను."

పిదప చెరుకువాడ నరసింహంపంతులుగా రీక్రిందిసంగ తులు ముచ్చటించిరి. "ఈ దేశప్రజలగు భీమలోనుండే ము ఖ్యమాత్రములు బోధపడనేలేదు. కొంతమందికి అపనమ్మకము గూడకలదు. కోఆపరేషన్ భీమా అనునది రెండుగురు ఒకటియే. జాయింటుగా సామగ్రి తయారుచేయుట, జాయింటుగా పంచి పెట్టుట, అవి వినియోగించుట యెట్లో జాయింటుగా ఒకరి కొకరు ఆపద్ధతయందు సహాయపడుటవాడ కోఆపరేషను దీనికే భీమా అందుగు. చాలరకములు భీమావ్యాపారము జరుగుచు న్నది. మనుష్యులు మనలికాడైన, చనిపోయిన, జంతువులు చనిపోయిన, గృహములు ఘోర్వృత్తిల తలపుడిన, సామగ్రిసము ద్రములో మునిగిపోయిన ఆస్తీ నష్టము ఏ ఒక్కవ్యక్తికి వచ్చి వాడు నశించకుండా అందరు భీమాకంపెనీద్వారా ఒకరికొకరు సహాయ పడదురు. మార్వాడీలు మున్నగువారి మూలమున ప్రజలు హెచ్చు వడ్డీ యిచ్చుకొనలేక బాధ పడుచున్నారు. మన దేశములు అదోకరకమైన వేదాంతములో బడి ఏలగు జరు గుతే ఆలగు జరుగునని ఉత్సాహము లేక ఊరుకొని యున్నా రు. ఇలాగయిన అభివృద్ధి ఎప్పటికయిన కాగలదా! గొప్పగొప్ప శాస్త్రపథములు ఇట్టివారు చేయనే చేయలేదు. భీమావలన అంద రికి, సంఘమున కంతకును మేలగును. దీనిలో పెట్టిన డబ్బు తగిన వడ్డీ కిట్టవనుట పొరపాటు. వార్ధక్యమునందుగాని, ఆపద్ధ తయందుగాని మీరు సహాయము కాగలందులకు కూడా పెట్టుకొను నిధికి వడ్డీ యేమిటి. మీరందరు మన దేశములో స్థానికపబడిన ఆంధ్ర భీమా కంపెనీకి సాయము చేయగలందులకు కోరుచు న్నాను."

అధ్యక్షులకు వందనముతో సభ ముగిసెను.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటువలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాఁకుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనండిపో బొంబాయి-మదరాసు

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రా 9-30 X॥

21, 22, 23-2-30 తేదులందు

“సంతప్త యవ్వనము”

10 భాగములు

మిస్టర్ ధామన్, మిస్ కుముదిని ప్రధానపాత్రధారులు.

నరసాపురం

ఆంధ్రశ్రీల బహుమతి పరిక్షాఫలితములు

ఫిబ్రవరి 16:—క్రిందటి డిశంబరు 7, 8 తారీఖులలో జరిగిన ఆంధ్రశ్రీల బహుమతి పరిక్షాఫలితములను మొన్నటి దినమున జరిగిన నరసాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘపు కార్య నిర్వాహకసభలో యీ క్రిందివిధమున నిర్ణయింపబడెను:—

మొదటి క్లాసు

- 1 శ్రీమతి మునుమూరి జానికమ్మ అంగలూరు
2 జి. సత్యవతి చెన్నపట్నం
3 మనగాల విజయలక్ష్మమ్మ కందుకూరు
4 దుగ్గిరాల భారతమ్మ అంగలూరు
5 ఈతకోట లక్ష్మీకాంతం తణుకు
6 తాతినేని శేషారత్నము అంగలూరు

పైన చెప్పబడిన మొదటి యిద్దరకు బంగారుపతకముల నివ్వ నిశ్చయింపబడెను.

రెండవ క్లాసు

- 1 శ్రీమతి మోగంటి మాణిక్యంబ తణుకు
2 శ్రీమతి పాకల రత్నా బాయి యేలూరు
3 ఎస్. గంగాభవాని చెన్నపట్నం
4 తిపిరేని వరలక్ష్మి అంగలూరు
5 కె. సీత భీమవరం
6 ఆర్. కె. రాజమ్మ చెన్నపట్నం
7 వీరపనేని శారదాణి అంగలూరు

మూడవ క్లాసు

- 1 ఎస్. హేమావతి చెన్నపట్నం
2 దుగ్గిరాల ధనచంద్రావతి అంగలూరు
3 తిపిరేని రఘుబాబాయి
4 వీ. కాంధవి చెన్నపట్నం
5 దుగ్గిరాల శకుంతల అంగలూరు
6 నగ్రా మల్లికాంబ

పైన చెప్పబడిన బంగారు పతకములు గాక మిగతా వారికందరకు పుష్పక బహుమానములకు యోర్పాటుజేసిరి. పుష్ప కపు విలువ క్లాసుల బట్టి యేర్పాటు గావించబడెను. ఈసారి పరీక్షకు మొత్తముమీద 37 గురు హాజరైరి.

అద్దంకి బిందుమాధవరావు.

యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్షలు

1930 ఫంరం యస్. యస్. యల్. సి. పబ్లిక్ ఎడ్జు మినేషనుకు విధించిన సంస్కృతిము సి. గ్రూపులో మధ్యమ వ్యాయోగమును రూపకములో 32 పుట 38 వ పుటలలో నుండు

“మధ్యమోహ మనిధ్యానం ఉత్పిక్తానాం చ మధ్యమః మధ్యమోహం షీత్రేర్ధ్ర ప్రాశ్నాంజామపి మధ్యమః॥ 28. మధ్యమః పంచధాతానాం పార్థివానాం మధ్యమః॥ భవేచమధ్యమోహోకే సర్వకార్యేషు మధ్యమః॥ 29. అటులనే 38 వ పుటలో 30 వ శ్లోకములో పాండవ మధ్యమః అని భీమునకు చెప్పబడినది. అతడు పాండవస్వతీయు యుగాని పాండవ మధ్యముడుగాడు.

యీ రెండు శ్లోకములకు సరియగు నర్థము తెలియక కొన్నిచోట్లకు ప్రాసినను సరియగు నర్థము తెలుపువారలు లేరైరి. గనుక తాము తమపత్రికలో యీ విషయమును ప్రకటించిన యెవ్వరయినను మహనీయులు పై శ్లోకాక్షరములను విశదముగా పత్రికలోనే తెలిపినయెడల యీ ఫంరం పరీక్షకు వెళ్లు ని దార్థ్యులకు సహాయముచేసినవార లగుదురు అని నానమ్మకము. కష్టముగు శ్లోకము లను తలంపుతో ఇత శ్లోకములను పరీక్షలో నడుగుటయు గలదుగాన విన్నవించుచున్నాను.

బుక్కపట్లం అణ్ణయ్యాచార్యులు, సంస్కృతపండితులు, పెనుకొండ.

యం. యు. సి. టెన్నిస్

పందెములు

మిక్సెడు డబుల్సు సెమిఫైనల్సుపోటీ మద్రాసు, ఫిబ్రవరి 20:—యం. యు. సి. యాజమా న్యమున జరుగుచున్న టెన్నిసుపోటీయొక్క మిక్సెడు డబు ల్సు సెమిఫైనల్సుపోటీ నిన్న సాయంకాలము మైల్డ్ రోడ్, మల్లెన్ గార్డును, ఫుడ్ బ్రిడ్జికన్య, సి. కే. లక్ష్మీనాథ్ గార్డుము జరిగెను. ప్రేక్షకులు అతిస్వల్పముగా వచ్చిరి. పోటీ ఆకర్షణీ యముగనుండెను. నైల్ కన్య, మల్లెన్ గార్డు మిగుల బాగు నాడి ఆట మందు విజయముగాంచిరి. మల్లెన్ గారు ఆటయందు ఏలో టును లేక ఆడిరి. వీరికి నైల్ కన్యగారు తగిన సహాయముచేస గిరి ఫుడ్ బ్రిడ్జికన్యగారు తన సహజమున ఆటను ఆడిచైరి. ఈమె బంతిని కోర్టువెలుపలనే చాలసార్లు కొట్టుచుండెను. సి. కే. లక్ష్మీనాథ్ గారు బాగుగ నాడినను వీరికి తగిన సహాయ ము లేకపోవుటచే ఆటయందు అపజయము గాంచిరి.

సి. కే. లక్ష్మీనాథ్ గారు, ఫుడ్ బ్రిడ్జికన్యగారు మొ దటి సెట్టునందు బాగుగ నాడకపోయిరి. రెండవ సెట్టులో కొంత ప్రయత్నమునాడి సెట్టును గెలిచిరి. మూడవ సెట్టునం దు వీరు నైల్ కన్య మల్లెన్ గార్డు తో సరిసమానముగనే నాడుచూ వచ్చిరి. తుదకు యీ సెట్టునందుకూడ వీరు ఓడిపోయిరి. వీరు కొంత ప్రయత్నముతో నాడియుండిన ఫలితము వేరై యుండ వచ్చును. మల్లెన్, నైల్ గార్డు బాగుగ నాడుటచే విజయము గాంచిరి. పోటీ ప్రారంభమునంకే తుదివరకు మిగుల ప్రాశ్నా హమును పురికొల్పెను.

మిక్సెడు డబుల్సు సెమిఫైనల్సు నైల్ కన్య, మల్లెన్ గార్డు, ఫుడ్ బ్రిడ్జికన్య, శేక్స్ పి. సి. కే. లక్ష్మీనాథ్ గార్డు నోచించిరి. 6-1; 4-6; 8-6.

నరిగా ఊపిరితిత్తులలోనికి పోవును

పడిసెము, ఊపిరితిత్తులలోనివ్యాధులకు పెప్సెన్ ఉపయోగకరమైనది.

మనము లోనికి పీల్చు గాలి సాధారణముగ నవరిశుద్ధ మై చెమ్మ కలిగియుండుటచే, పడిసెము, చలి, ఊపిరితిత్తులు గొంతుకలోనివ్యాధులు కలుగుటలో వాళ్ళర్య మేమి? అనేక సంవత్సరములనుండి ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులకు పసిచేయు నాగు యు లత్యవసరములై యున్నవి. పెప్సెన్ కలిపెట్టబడి, క్వాసడు సరిగ పీల్చుటకు వీలు గలుగజేయుటవలన నిట్టివిషయము పరిష్కరింపబడినది.

పెప్సెన్ నందుండు ఆనిరి యగు సూర్యులవాసన పోకుల డుటకై ప్రతిబిల్లయు వెంకెకాగితముతో కూర్చబడి యుండునూ పెప్సెన్ బిల్లలు నోటిలో కరిగిన వెంటనే వివపురుగుల బుపు ఆనిరి సరిగా క్వాసవెంబు గొంతుక, ఊపిరితిత్తులలోనికి పోవును. పెప్సెన్ క్వాసను శుద్ధపరచి, నుండెను తక్షణం కుళు ముకు కలుగజేయును. కడుపునందుండు మున్నితమైన సర్పము పై మంటలు పోగొట్టి, కళ్ళవ్యాధులను శుద్ధపరచి, విష పురుగుల నశింపజేయును.

కాబట్టి నస్తలు, రొమ్ముపరిశేషము, చలి, రొమ్ము బిగ బట్టుట, గొంతునొప్పి, పడిసెము, క్వాసకోశవ్యాధులు నున దైవవి కుసుర్నుటకు పెప్సెన్ ను వాడుదు. అన్ని మందులకన్న యందును పెప్సెన్ సీసా రు. 1/- చొరకును.

PEPS వీజరిల్లు:—

మెనర్సు దాదా అండ్ కో., చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

శారదానవలలు

10 పేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును యీనెల 30 వ తేదీలోగా అతా స్థాంపు పంపునారి కే ఎ. సొంబమూర్తి, చికాకోట్, గంజాలజిల్లా.

### రంగూనులో నేను గుప్తాగారి

బర్మా-ఇండియా సమస్యనుగూర్చి  
మహాసభాసము

ఇరిగియానుండి బర్మా విడివడుటయూ, లేక కలిసియే  
యుండుటయూ?

నేను గుప్తాగారు బర్మా దేశీయులకు స్వయం  
నిర్ణయాధికారము నొసంగుట

పురజనుల స్వాగతపత్రము

రంగూను, ఫిబ్ర 18:— నేటి సాయంత్రము ఫిచ్ స్క్వే  
యందు జరిగిన పురజనులసభలో శ్రీయుత నేనుగుప్తాగారికి  
రంగూను పౌరులపక్షమున స్వాగత పత్రము సమర్పింపబడెను  
జనాభిముఖ వచ్చియుండిరి. బారిష్టరు యు.పాతూన్ గారధ్య  
క్షత వహించిరి.

స్వాగత పత్రము

స్వాగత పత్రమిట్లు నుడువుచున్నది "దేశము కొరకై  
హార్షమును వీడుటనలననే ప్రజల ప్రేమను పొందిన రాజకీయ  
నాయకుడ పితృ, చిట్టగాంగులో తాము గావించియుండిన పను  
లను, తత్ఫలితములను నుదహరణ  
ముగా చేర్చి నవనగును. తామచటనున్న విం  
ధవసిన దేశభక్తి తానుచటనుండి కలకత్తాకు వెడలిపోయిన తరు  
వాతకూడా యవిచ్చిన్న ముగా గొనసాగుచునేయున్నది.

దేశబంధు దాసు కుడిభుజము

ఇంగ్లీష్-కాదు, భారతదేశ- నాయకుడగు దేశబంధు  
చిత్తరంజన్ దాసుగారి విశ్వాసమునకు పాత్రులయి, వారికుడి  
భుజముగా నుండి సమరు, ఆ మరణాంతము యానుజ్ఞాపురుషు  
డు భారతదేశాన్ని నిర్మాతగానే వెలసెను. వారి పిమ్మట తమ  
భుజస్థింధములు వారిచే నిర్వర్తించ బడుచుండిన విధులన్ని  
యు మోపబడెయ్యును. నంగదేశప్రజాపతి నిధులను తమకు  
వేడు మరల ముందునకువచ్చి, స్వరాజ్యోద్యమములో మహాత్ము  
నకు సాయము చేయునన్నారు.

పవిత్రవాక్యములు-ఇరువురు దేశభక్తులను మెచ్చుట

తమనతో మాట్టిదేశసేవలో తమ సర్వస్వమును సమర్పిం  
చియున్న టు వ ర ణ టి యు , లా హో  
రలో గార్హస్థ్య పురుషులందుభి ప్రాగిన తరువాత కారాగృ  
హసనేలము నొనర్చిన వారిలో మొదటి వర్గమునకు చెందినవా  
గునూ గగ్గ, శ్రీమదామ పంధ్రబోరుగారికి వారిమొదల మాకు  
గల ప్రాజ్ఞాభావమును తమద్వారా వారికి వెల్లబుచ్చు నభిల  
షింబును.

నేనుగుప్తాగారి నేన

కలకత్తా పురపాలక సంఘమునకు తామధ్యక్షులుగా  
నన్ను కొలములో, ప్రస్తుతపరిస్థితు లనకాక మొసగు సంతక  
కు నాసంఘమును జాతీయసంస్థగా నొనరించి వైచితిరి. ఈసేవ  
యొక్క విల నను చేర్చుకొనుటకు వీలులేదు.

హిందూసాసమును మాత్ర దేశముగా గొనిన

నేనుగుప్తా సతి

హిందూసాసమును తన మాతృదేశముగా భావించు తమ  
సత్వముతో కూడ నూ ప్రేమ పూర్వక మగు స్వాగత  
ము, తమ చనిపోయిపో నామె తమకు కడుదైర ముగా ప్రోత్స  
హించుచున్నాను. ఇంచు మేము గర్వమును జెందియున్నాము.  
తమకును, నామెకును కష్టకాలము దాపరించినపుడును, తమరు  
కారాగృహములో నిర్బంధింపబడినపుడును కూడ నామె జా  
తీయోద్యమమున యవిచ్చిన్న ముగా గొనసాగించెను.

ఒక్క బంగళాఖాతమే యడ్డు

హిందూసాసమునందలి మతమునకును, యీ దేశమునం  
దలి మతమునకును యెంతో వాటికలదు. ఇరుబాతులవారనూ  
యొక్కే మనసభావన జెందినవారే. కావున నీ రెండుదేశములకు  
ను ఆనుబంధమొకటే గలదు. ఒక్క బంగళాఖాతమే  
యీ రెండుదేశములను విడదీయచుండెను. భారతదేశమేము  
ఖ్యమూత్రముల నాధారముగా గొని విముక్తిని పొందవలసి  
యున్నదో నామాత్రముల మేము అవగాహన మొనరించు  
కొనుట సహజమేగదా.

మాకును స్వరాజ్యమే కావలెను

మాబర్మాదేశము స్వరాజ్యమును పొందుటలో తమసహా  
యము నభిలషించెదము.

## మహాసభాపత్రి శ్రీశైలము భక్తులు

సం॥నకుస్థాపాలు చందా: రు. 12,6 చల్లించునట్టివారు శ్రీశైలము రిసోవేషన్ బోర్డు  
నందును, శ్రీశైలం పూజాసమితియందున్న సభ్యులుగా చేర్చుకొనబడి, ప్రతినెల ప్రసాదములు  
పంపుటకు ఏర్పాటుచేయబడును. వారు ఎట్టిఖర్చు లేకయే రాబోవు శ్రీవరాత్రి మహాత్సవము  
నకు మోటారుమూలముగా, ఆత్మకూరునుండి పెద్దచెరువుకు, గొనిపోవబడుదురు. పెద్దచెరువు  
నుండి శ్రీశైలమునకు 8 మైళ్లుండును. నంద్యాల, కర్నూలుస్టేషను, ఆత్మకూరు వగైరా  
చోట్లలో సభ్యులు చేర్చుకొనబడుదురు.

పి. రామయ్య, అధ్యక్షుడు,

శ్రీశైలము కార్యనిర్వాహకబోర్డు, కోయిల్ కుంట్ల.

## యే జెంట్లు కావలెను.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన స్థలములందు మా దిన, వారపత్రికలకు, భారతికి చందాదారులను  
చేర్చుటకు, ఆయాస్థలములందు వీటిని చందాదారులకు పంచివెట్టుటకు పలుకుబడి, మంచి  
యోగ్యత గల ఏజెంట్లు తక్షణమే కావలెను.

చీరాల	బాపట్ల	తాడేపల్లిగూడెము	నర్సారావుపేట
పితాపురము	తిని	ఖరగ్ పూర్	నంద్యాల
చిత్తూరు	ప్రొద్దుటూరు	కడప	నందలూరు
కర్నూలు	గుత్తి	బెల్లారి	రైచూరు.
అనంతపురము	మరి యితర ముఖ్యస్థలములందును		శ్రీకాకుళం.

నగదు ధరావతు చల్లించగలవారుమాత్రమే దరఖాస్తులను దిగువ విలాసమునకు పంపవలెను  
మేనేజరు: ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

దాస్యశృంగులములను ద్రెంచి వైచుటకు, తమదేశమును  
మాదేశమును కలిసి గభీరప్రయత్నముచేయుటలోనే మనయరు  
పురిమాత్మును గలరు. ఈరెండు దేశముల యొక్క  
యాదర్శములు నొకటియే గనుక వానికి మధ్య కలకాలము  
స్నేహభావమే ప్రబలవలెను. కార్యరంగమున నిరుదేశములు  
ను కలిసి పనిచేయవలయును.

నేనుగుప్తాగారి జవాబు

తమ కొసంగిన స్వాగతమునకు నేను గుప్తాగారు కృతజ్ఞు  
తను జెలిపిరి. ఒకటి కొకటి 6000 ముయ్యళ్లదూరములో నున్న  
బర్మా ఇంగ్లండులనెగాక ఇండియా బర్మాదేశములు సమీప  
సదేశము లను సంగతిన్నెన్నడును మరువ జనదని నేనుగుప్తాగారు  
నుడిపిరి.

మీరే నిర్ణయించుదు

ఇండియా దేశమునుండి విడిచిన బర్మా దేశమునకు  
మేలగునని సర్ చార్లస్ ఇన్నిస్ నుడివియుండెను. ఇండియా  
దేశమునుండి విడిచినదయే బర్మలను యచ్చయినచో వార  
ట్టానరింపవచ్చును. 'ఇండియనులు' అనుపేర బరగుటకు వా  
రిచ్చించుచో, సరియే. అట్లు కాక, హిందూసాసమునలనే  
తామును పూర్వస్వరాజ్యమునే ఆభిలషించుచో, నేను గుప్తాగా  
రందుల కాడేసింపదు. ఈవిషయములో బర్మలకు పూర్వస్వా  
తంత్ర్యమును వారొసంగెదరు.

ఇండియా దేశము విదేశీయులపరిపాలనంద 175 సంవత్సర  
ములుగా నుండియుండగా, బర్మాదేశము 50 సంవత్సరములుగా  
మాత్రమే యట్టిపరిపాలనకు లోబడియుండెను. ఈవిషయమును  
వారు మరువజనదు.

ఎవరియెడల ధ్వజము నెత్తుట?

విదేశీయులతోటిసంబంధమునూ, లేక ఇండియాతోటి  
సంబంధమునూ వారు మొదట తెగగొట్టుకొనగోరెదరు ఇండి  
యాతోటిసంబంధము ను వారు తెగ  
గొట్టుకొనవచ్చును. కాని, బర్మాదేశమునకు  
సమీపమున నేనన్న ఇండియాను వారు యాపునావజాలరు. ఈ  
సమస్యనువారు పరిష్కరించువిషయమున తామెట్టికోకమును  
కలగజేసికొనరు. రెండు దేశములయొక్క సమస్యలను నొక  
విధ మైనవే. వానిని పరిష్కరించునీతియు నొక్కటియే.

గాంధీగారినిగూడ నమ్మరా?

ఇండియా దేశములయొడ నవనమ్మకముంచజనదని నేనుగుప్తా  
గారు నుడిపిరి. మహాత్మాగాంధీ, చిత్తరంజనదాసు, నుబాసుబో  
గుయాదిగాల నాయకులను గూడ వారు విశ్వసించరా?

గవర్నరునకు జవాబు

భారత రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో కాంగ్రెసు వారు  
తెందుటకును కొరగారని బెంగాలు గవర్నరు సర్ ప్రెస్టి జాక్స  
నుగారు నుడివియుండిరి. తామచెప్పిన దానికి వ్యతిరేకముననది  
యే సత్య మనసంగతి వారికి బాగుగా తెలియు నని నేను గుప్తా  
గారు నుడిపిరి.

బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుని సిద్ధాంతము

బ్రిటిషు సైన్యముయొక్కయు నావికాదళముయొక్క  
యు సంగతులలేనిది ఇండియాదేశము యాత్మసంరక్షణ గావించు  
చుకొనజాల దను బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభునిసిద్ధాంతము యాధార  
రహితము తమ భావముల ప్రచారణగావించు నిమిత్తమిట్టి య  
సందర్భ ప్రలాపములు గావించబడుచుండెను. జపాను, చైనా,  
పర్షియా, ఈజిప్టు, ఆఫ్ఘనిస్తాను మొదలగు దేశములన్నియు  
స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండెను. ఈ విశాలప్రపంచమునం  
దేజాతియు స్వాతంత్ర్య రహితము గాలేదు. గడచిన  
రెండు మూడు శతాబ్దములుగా విరోధాఖండమందలి బాతులు  
ఏషియాఖండ వాసులను నవ్వపరచి, స్వలాభమును పొందుచు  
న్నవి. ఇండియా, బర్మాదేశములును, జపాను, చైనా మొద  
లగు దేశములవలెనే, ఎన్నడో యొకనాడు, యాన్నత్యమును  
గాంచగలవు. స్వాధీన ప్రాంతమై విదేశీయు లొసంగుచుం  
డెడి 'హితవును' విని వారు మోసపోకుండురు గాక.

అత్యంతముఖ్యమగు సమస్య

ఇండియా, బర్మా దేశముల రెండింటిని సెరుగొనిన  
ప్రధానసమస్య యెయ్యది? జాతీయప్రభుత్వము నెట్లు నెలకొల్పి  
టయనునదియే, జాతీయప్రభుత్వము నెలకొల్పబడిన పిమ్మట,  
హైందవప్రభుత్వమును బోలని వేరొక ప్రభుత్వవిధానమును  
బర్మాలో నెలకొల్పి విషయమును గూర్చి వారాలోచింప  
వచ్చును.

కాంగ్రెసు యాజ్ఞల ననుసరింపుడు

భారత జాతీయ మహాసభవారి సందేశమును గౌరవింపు  
డని సభ్యుల నెల్లరను నేను గుప్తాగారు ప్రార్థించిరి. వారట్లు  
యొనర్చుచో, రెండు దేశములును తరించును. (శ్రీ. ప్రె.)

## ప్రకటన

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే తయారుచేయ  
బడిన ఆయుర్వేదోషధము లన్నియు మావద్ద దొరకును.

రాజవైద్య పి. పూర్ణయ్య,

185-6 గంటలమ్మచెట్టువద్ద, గుంటూరు.



## విజయనగరము

కాంగ్రెసు ప్రచారము - చెరుకువాడ

నరసింహం పంతులుగారు

(స్వకీయవిలేఖరి)

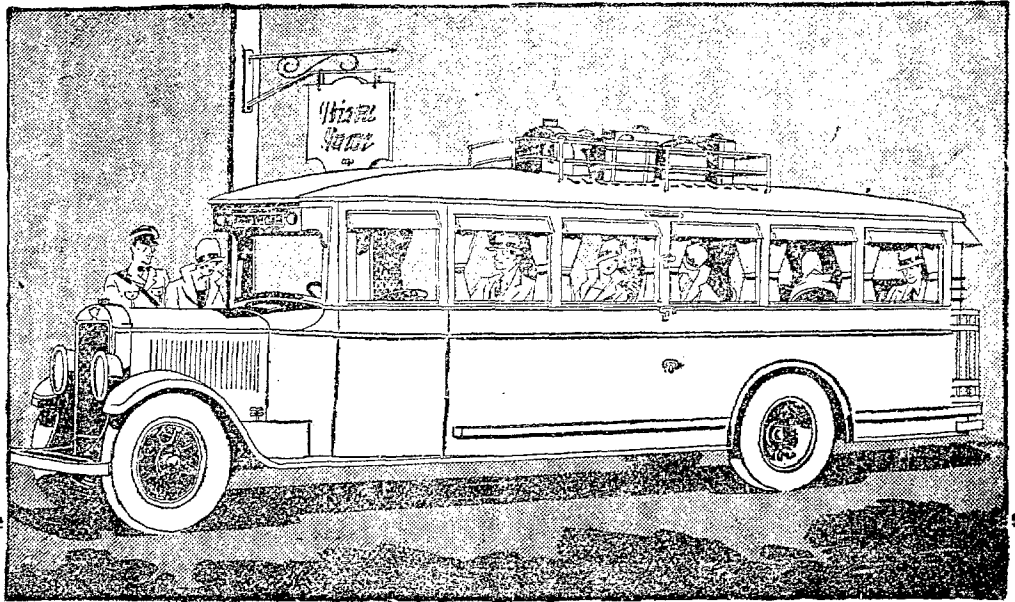
విజయనగరము, 14-ఫిబ్రవరి: - 26-1-30 తేదీ తరువాత సుమారంతటి గొప్ప సమావేశము తిరిగి స్వరాజ్య సైదానమందు, నాటి సాయంత్రము శ్రీయుత డిక్షితులుగారిచే ఎత్తబడిన జాతీయపతాకము క్రింద 12-2-30 సాయంత్రము గనుగూడెను. జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు తెన్నేటి విశ్వనాథం పంతులుగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి వారు సభ్యులను ఆంధ్రనేతమునకు డెహ్లావీను అనదరు శ్రీ చెరుకువాడ నరసింహంపంతులుగారి నెరుకపరచి యీ దినవసంగతులు నుడివిరి.

26-1-30 తేదీని నాటబడిన పవిత్రసంతమగు స్వరాజ్య పతాక స్తంభముయొక్క క్రిందిదిక్కు తుంటులచే నర్ధరాత్రింబున పాడుచేయబడుట మాడ వారి మూఢత్వము నేను విచారించుచున్నాను. పూర్వమువలె ర జకీయరంగము వేఘావృత్తమై యుండక తేటతెల్లముగా నున్నది. లాహోరుకాంగ్రెసు పీఠపదేశములో రెండేకత్తులు. నిరంకుశప్రభుత్వము, వారియొక్క సిబ్బంది యనుచరులు అట్టి ప్రభుత్వమును మార్చి పూర్ణ స్వరాజ్యము లేగలందులకు బద్ధకంకణము గట్టుకొన్న కాంగ్రెసు పార్టీ. మనకార్యము నెరవేర్చుటకు మనలో పట్టుదల, కార్యదీక్ష, ఐక్యత్యముండవలెను. స్వాతంత్ర్య మనునదిగాని, బానిసత్వమును నదిగాని దేశీయు లందరకు మొత్తముగా నుండునుగాని కొందరి కొకటి, కొందరికి మరొకటి యుండనేరదు. కాన మన బానిసత్వమును తొలగించుటకు అందరు సహాయపడవలెను. మనము దౌర్జన్యరాహిత్య మగు సంరక్షణములో దిగి యున్నాము. ఈ యుద్ధములో అన్ని రకములవారు సహాయముచేయవలసియున్నది. ఐరోపాసంగ్రామములో కుంటివాళ్లు జోన్సుపట్టి, అడవాళ్లు వస్తువులు తయారుచేసి, కుర్రవాళ్లు బరిమానుకొని మందుగుండు మొదలగునవి తయారుచేసి ఎట్లు సాయపడిరో మనలో గూడ నందరును సాయముచేయవలెను. ఏ పనియైనను ధనము లేనిదే కొనసాగదు. 2, 25,000 పోలీసుగల ప్రభుత్వము నెదుర్కొనవలెనన్న మనము అంతటి స్వచ్ఛంద సేవకులను, ఎన్ని పోలీసు ప్రేమనులన్న అన్ని కాంగ్రెసు ఆఫీసులను పెట్టి, తెలు ఒక్కొక్కటికి తన ఆదాయములో నూటికి 1 మొదలు 5 వరకు ధన సహాయముచేసి వీని పోషించినచే గాని మన పని కొనసాగనేరదు. ఇందు కుచిత్తేమి? మిమ్ము సాయపడగలందులకు గోరి నరసింహంపంతులుగారి సుపస్థానింపగోరుచున్నాను.

8 సం॥ నుండి స్వరాజ్య సంరంభము చల్లబడినది. తిరిగి యిప్పుడే దెప్పడే ఉపన్యాసాలు ప్రారంభమైనాయి - ఎవో క్రాంత్యంగా ఉపన్యాసం ఉంటుందని వినడమేగాని దీని సారం గ్రహించి మనధర్మం నెరవేర్చవలెనని జ్ఞానంఉండేవాళ్లేవల్ల రెనా ఉండేట్లులేదు. ఉపన్యాసాలకిది కాలంకాదు. కార్యదీక్ష గల్గి పనిచేయవలెను. స్వరాజ్యసంరంభము 1857 సం॥లోనే ప్రారంభమైనది. తరువాత 45 సం॥ నుండి కాంగ్రెసు పనిచేయుచున్నది. బ్రిటిషులు, రాయబారము, పార్లమెంటులో కెల్లి వాడన మొదలైన పనులన్నీ జరిగాయి. లాభం లేకపోయింది. 1905 సం॥లో బాంబువాదులు లేచి కొంతపనిచేశాడ. అదిలాభం లేకపోయింది. చివరకు గాంధీయహోత్సుడు 1919 లో సహాయ నిరాకరణము ప్రారంభించెను. 2 సం॥ దేశ మెల్ల అల్లుకొని తీవ్రమైన ఆందోళన జరిగి, స్వరాజ్య కాంక్ష దేశంలో ముఖ్యముగా యువకులలో పైలుదేరినది. అది కొంతచల్లారిన పిదప దానిలో పనిచేసినవాళ్లు నల్లరు నాల్లరకముల ఉద్యోగములు చేయుచున్నారు. తిరిగి నేడు సంరంభము పునఃప్రారంభమైనది. తిరిగి నల్లరు జాతీయ పతాకము క్రిందగూడి పనిచేయు సమయ ముసన్నమైనది.

మనదేశాన్ని సంరక్షించుచున్నది 2 లక్షలవైస్యం, 140 వేలు నల్లవాళ్లు. 60 వేలు తెల్లవాళ్లు. తెల్ల వారిని చిన్నవారి నే యీదేశం తీసుకొచ్చి 7 సం॥ బ్రయనింగయిన పిదప ఇంగ్లండు పంపేస్తారు పింఛనులు వైన. నల్లవాళ్లపై ప్రభుత్వమునకు నమ్మకము చాలదు. వీరికి గొప్ప ఉద్యోగము లివ్వకబోవుటయే గాక, యంత్రములు వాడుటందు, విమానములు, ఆర్మర్డ్కార్సు నడుపుటందు మన వారిని తీసుకోరు. మన నల్లపై న్యాయని నంతా కలుపకుండా ఎక్కడవారి నక్కడనే ఉంచేస్తారు. పైదేశాలలో యుద్ధానికి మనవారి నే ముందుపెద్దారుగాని మోన్సుద్యోగా లివ్వడానికి చేతకాకదంటారు. మన వైస్యంలో జేన్సీవాళ్లంతా అక్షరజ్ఞానం లేనివాళ్లే. ఇట్టి వాళ్లనిబట్టి ఉన్నదేశాలలోవలె వైస్యంలో తిరుగుబాటు చేదామంటే వట్టికల్లు. అదెప్పుడును జరుగనేరదు. అందుచేత మనకు గాంధీయహోత్సుని సహాయనిరాకరణమే కరణ్యము. మనవృద్ధులనుసంగ్రారం కావలెను. మన జలంచేతనే ప్రభుత్వమునడుస్తోంది. మనసహాయం ఉపసంహదించుకుంటే ప్రభుత్వం సాగనేలేదు. మన దేశీయులు తలలో పెట్టిన రిబ్బనుమొదటి జల్లెడమొదలు పెద్దయంత్రములవరకు విదేశీయమైననే ఆధారపడియున్నాము. విదేశీవస్తువులవాడకుం రి మనము ప్రతిభూనవలెను. తరువాతకోర్టులకుబోక పంచాయ

RNO\*



నాణిజ్య ప్రయాణసాధనములలో మితవ్యయము, మార్గము, శక్తి వీనినిగూర్చిన ఆధునిక నూతనభావము

ప్రస్తుతకాలపు రాకపోకలకు గోల్డ్ క్రాస్ ఇంటెను ననుగ్గి 1½ టన్ను మొదలు 8 టన్నుల బరువు మోయగల "రియో" బస్సులు తయారు చేయబడియున్నవి.

"రియో" పదునైదు సెలీరములక్రిందట ట్రక్కు చాసిన్ కు ప్యాసంజరు వేగమును, సమైతను గలిగించి మార్పును గలిగించినది.

మరియు "రియో" ట్రక్కులు నిర్ణయముగా సుప్రసిద్ధమైన మ్యామాటిక్ బ్రేకులు, సెల్సు బ్రేకుల వగైరాలతో ననుగ్గబడి, ఎక్కువ శుభ్రత్వమును, మితవ్యయమును గలిగియున్నవి.

ఒక సెలీరము క్రిందటనే "రియో" బరు

వైన నాణిజ్యట్రక్కులకు లోన 2 మూ

వ్రేసులుగల 4 చక్రములను ప్రవేశపెట్టెను.

ప్రస్తుతము "రియో" వ్యాపారమునందు

మరల ముందంజ వేయుచున్నది.



ప్రస్తుత బస్సు ట్రాన్సుపోర్టేషన్ కావలసిన విన్నియం గోల్డ్ క్రాస్ ఆరు-సిలిండరు ఎంజినుచే నెరవేర్చబడుచున్నది. యిరర యెంట్లమును యిట్టి పనిని చేయజాలదు. దివ్యమైన ప్యాసంజరుకారు ఎంజినులవలె త్వరితగమనవేగముతో ప్రయాణ మొనర్చును.

రక్తంవ గాసాలైన్ ఖర్చుతో అత్యధికశక్తి గలుగుచున్నది. నూతన అసంపూర్ణమైన రకము సిలిండరు మోడో రియో ఎంజినులచే సరిచేయబడినందున ఈ ఫలితము గోగించి.

రియో స్పీడ్ క్రాస్ చాసిన్ 14 చక్రముల మధ్యకొలత

గలిగి, వివిధబరువులు మోయగలకత్తిగలదై

యున్నది. మేము రియో ఛాసిస్సులు

అమ్ముటకు నియోగింపబడియుండుటచే సరి

యైన వస్తువులను ఇవ్వగలుగుదుము. వీలై

నంత తక్కువ ఖర్చితో చక్కని బస్సు

వాడిని తయారుచేసి యివ్వగలము.

{ ఆర్. ఇ. ఓ. అనునది రాన్ సమ్ ఇ. ఓల్లు అనునాతని వేరులోని సంక్షిప్తాక్షరములు. ఆతడే రియోకంపెనీ స్థాపకుడు. ప్రస్తుతము వైకెర్ల బోర్డు కధ్యక్షుడుగా పనిచేయుచున్నాడు. }

వలయువారు:—

## Madras Ware House.

1913 నవంబరు 1-వ తేదీనుండి నిర్మించబడిన రియో కమ్యూనియల్ ట్రక్కులలో 100-కి 51 వంతున ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్నవి.

తీల మూలమున మనవ్యవసారములు పరిష్కారము గావలెను. ఇప్పటికి మనవారిలో చాలమంది ఖర్చు కట్టకపోవుట కడు విచారకరమైన సంగతి. మనదేశములో 7 కోట్లమందికి ఒంటి పూటభోజనము. రెండుపంటలుగల్గిన మనదేశంలో ప్రజలకి రెండోపూటన్నంలేదంటే ఆశ్చర్యము. విదేశీసైన్యములను 1 రూ॥ 0-14 6 పైకిపోతున్నది. మనదేశంనుంచి నిమిషమువరకు 118 మిలియన్ల వియ్యం, 65 మిలి గోధుములు, 55 మిలివేరులైనక పోవుచున్నది. ఈ దరిద్రస్థితికి గారణము విదేశీసైన్యము. ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులుగూడ ఖర్చునుగట్టి మర్గనర్థము గానలెను. ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల మనస్సు మార్చి చేయవలసిన చాల ఉన్నది. మనకు 1813 సం॥లో ఇంగ్లీషువిద్య ప్రవేశపెట్టునపుడు మనకుగల దేశభిమానము స్వాతంత్ర్యోద్యోగముల నందు లోన మనయువకులు పాశ్చాత్యభావ ఆచారములు అలంకర జేసికొనుటనున్న ఉద్దేశంపడినది. ఆ కాలపునాగా వ్రాసిన ఉత్తములలో భా॥ ఓయీలు కంపెనీకి సాయము చేయుటకు గునుస్తామెదలను చిన్న ఉద్యోగములు చేయుటకే నిర్దేశంపడినట్లు తెలియుచున్నది.

జాయటుకుటుంబములో పెద్దవాడు అట్టి చేదులో ఉన్నదిగదాయని దుర్బినియోగము చేసినపుడు చిన్నవాడై

స్వాధ్వారకొందుకు, కొన్నాళ్లు పెద్దవాడని గౌరవంమాపిస్తారు. కొన్నాళ్లు మెల్లిగా అడుగుతారు. కొన్నాళ్లు యితరులవలె పెదమొగము పెట్టి మాటాడుట మూసతారు. తరువాత లాయరు నోటీసు ఇప్పించి నాటినుండి అయ్యేయుగాములకు లాముబాధ్యతగానుని లోకానికి చాటించుతారు. తాము వేరయ ఏకడుగ గంజోత్రానుమ అట్టి స్వాధీనంచేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఇలాగుననే ఉన్నది మన రాజకీయసంరంధము. మనకొక మనహక్కు సంపాదించడానికి ధనము మదుపుకావలెను. అం మనలో ఐక్యత్యముండవలెను. నేను మిమ్ముల కోరినదేమిన్న మూడుపాఠశాలలు. ఒకటిఖద్దరు కట్టట, రెండుపాఠశాలలదానిచ్చి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంగా నుండుట, మూడు మీఆదాయంలో, 1 మొదలు 5 వరకు నూటికి కాంగ్రెసుపనికి విభాగం కిచ్చట.

అ గ్య థు ల కు సుపస్థానకులకు నందినములతో ముగిసెను.

ప్రజలలో నాతెహము ప్రబలముగానున్నది. కాంగ్రెసు పతాకముక్రింది దివ్యుత్తిరగ శ్రీయుత డిక్షితులుగారి కృషి వలన కట్టబడుచున్నది. ఇండా ఎత్తుడు ఉంచుటకు వీరార్థి జరుగుచున్నది.

## జాతీయభావమును హిందీభాష నభ్యసించుటకు వలయు

### పుస్తకములు

హిందీ తెలుగు స్వభాషిని	0 12 0
పహిదీ పుస్తకము తెలుగు అర్థసహితముగా	0 5 0
మాసర పుస్తకము	0 6 0
హిందీ తెలుగు అనువాదములు	0 4 0
తెలుగు హిందీ అనువాదములు	0 4 0
హిందీ తెలుగు నిఘంటువు	2 0 0
హిందీ వ్యాకరణము	1 0 0
ఇంకను ముఖ్యమైన పుస్తకములకు ఈ దినపత్రిక నామాకు	
ప్రాయము.	
హిందీ ప్రచారసభ ట్రస్టి కేసు, పోస్టుబాక్సు 401 మద్రాసు.	

## శ్రీమదాంధ్ర లింగపురాణము

లింగపురాణమున కాంధీకరణము విద్యాక, ములుగు చంద్రమౌళిశాస్త్రిచే వ్రాయబడినది.

పద్యములు హృద్యములు. కథాంశములు ముక్తికాంత శాధనోపాసనములు. రసములు సహృదయరంజకములు. అభిప్రాయములు వ్యాసమనోనకరణములు శైలి సులభము. గ్రంథము పండితపాఠకులకు మనోహరము. పండితులు సదభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు.

మంచికాగితములు. 292 పుటలు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే కలవు. పూర్వభాగము. రూ 1-4-0.

వ్యాపారస్థులకు మంచికాగితము ఇవ్వబడును.

ములుగు చంద్రమౌళిశాస్త్రి,

తెనాలి, వాడూరుపేట.-ఆది వ్రాయబడును.

### గోల్డుటానిక్ విల్లు.

గోల్డుటానిక్ విల్లు. బలంపుంసాం బలాయత్తంహి శీవం.

ఆననలుల శీవమునకు ప్రధానాధికారి శుక్లము, అట్టి శుక్లముచేసిన బలము తగ్గి, నపుంసకత్వము, స్వప్నస్థలనూది, గాగల రోగములకు నిలయమగును. అట్టివారలు యామాత్రలను నేవించిన అద్భుతశక్తి కనపరచి ఆనందమును కలగజేసి శ్రీ పురుషులకు తనివెనొందించును. యామాత్రలను ఆనేకలు నేవించి ఆనేక యోగ్యతాపత్రములను వొసగియున్నారు గుణములే దన్ను వైకము వాపసు చేయబడును. 40 దినములకు సరిపోవు మాత్రము రూ. 5-0-0. వాడువిధము అవునధముతో అంప బడును.

రామకృష్ణ వైద్యశాల, శ్రీకాకుళం. గంజాంజిల్లా.

WANTED capable organisers on Rs. 70/s (increased to Rs. 100/-after 6 months) plus Rs. 30/- as T. A. to start branch shops for sale of tea leaf (loose & packed) and patent medicines in different towns of Madras. Prices and quality exceptionally competitive. Candidates when appointed will be provided with complete shop equipments and sufficient stock for ready sale. No one will be appointed unless he buys 12 shares of the Company and pays Rs. 120/- on selection. No personal interview before selection. Apply to: The Managing Director, THE ORIENTAL MISCELLANIES, 172/3, Bowbazar Street, Calcutta.

## ఒక ఔషధ విసేదము



మరియు

### కలరా నివారిణి

హెడర్లిన్ అరికరేరియనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమున దున్నవాటిలో ఆహుమైన ఏమిది. కలరాను, అతిసారమును ప్రప్రథమ మోతాదే గుణవిష్టు చున్నట్లు గొప్పదైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుభూమిన ధరలు రూ. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్స్టిట్యూట్

పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

## శామ్మ్యుయ్ జాకసన్

(వలేశ్వరపు కృష్ణమూర్తిగారు బి. ఏ.)

జాకసన్ సారస్వతమున గొప్పతము నభివృద్ధిచేసిన జాకసన్ తేలియను. అతని స్నేహితు లాతనికి గొప్పసత్య చిప్పెట్టిరా? లేదు. అతనిలో నిజముగ పరికించిన గొప్పతము స్వభావసిద్ధముగానున్నది. గ్రంథకర్తగ తన చేతు సాపింపవల యుననెడి ఆశ్చర్యము చిన్న వాటినుండి జాన్సన్ కుగలదు. దాని నతడు స్వయంకృషి చేసెనేమిటో వింతలేదు. అది అతని మనోనిశ్చయమును మరింత బలపరచుచున్నది.

జాన్సన్ జననమును గురించుటకు 1709 లో ఇంగ్లండునందు లివ్ ఫీల్డ్ నకు మనము దృష్టిని మరల్చవలయును. అతని తండ్రి పుస్తకవ్యాపారముచేయు వర్తకుడు. వర్తకులకు తీరుబాటు తక్కువ. తీరుబాటుండినగాని గ్రంథములవదువుటకు కుదురుదు. అతనితండ్రి గ్రంథవిక్రయమున చూపుచుండిన నైపుణ్యమును గ్రంథపతనమును జూపియుండలేదు. గ్రంథపతన జాన్సన్ కే వదలికేయబడినది. గ్రంథపతనకు కొంతకార్యకారణమును. గ్రంథపతనమునగానేమి? ధూమశకటములలోను, విద్యుత్ శకటములలోను శివీకామార్పుండి, సుగంధముల తగిలించి, కేవలము అచ్చొత్తింపబడ్డ గ్రంథములపుటల నిలువలు త్రొక్కుట, త్రొక్కునట్లునటించుట గ్రంథపతనమనగా? లేక పడకకుర్చీయందు పొగ గొట్టముల పీల్చుచు నవలలు నలలని ప్రతినిమిషము లేక తిడుట గ్రంథపతనమే! లేక కొట్టిపుస్తకముల చదివియుంటి మనియు, మరి అపరిచితములగు గ్రంథములు మూడునాలుగు మాత్రము మిగిలియుండు నేమో యనుట గ్రంథపతనమే! లేక ఒకపుస్తకమును చదువుచున్నానని తెలియజేసి వినుడని మొదలు ప్రార్థించి గట్టిగా ఎలుగెత్తి కంఠశోషతో కాంతించుట గ్రంథపతనమే! లేక పతనీయగ్రంథములమాత్రమునల్ల మందుమాత్రమే మింగినేయుట గ్రంథపతనమనగా! విద్యార్థి, ధుములలో వాడుక భాషలోనున్నటుల చీట్లకేకాడుట గ్రంథపతనమే! ఇవికానేరవు. కాని జాకసన్ గ్రంథపతనము విధానము వేరు. లోకమున పతనీయగ్రంథములని వేయగా వెలువడవు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమో చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమో పతనీయ గ్రంథముల పట్టికను నియమింపజాలదు. గ్రంథముల పరిచుట చదువరిజ్ఞానముపై ఆధారపడును. చదువరికి ఆసక్తియుండిన విశ్వవిద్యాలయములతో నగత్తములేదు. విశ్వవిద్యాలయములండియు ఆసక్తిలేకుండిన గ్రంథపతనముగావించుట దుర్లభము. గ్రంథములు సారస్వతరూపములు. సారస్వతము పూజ్యనీయమగుదేవత. దేవతయనగా దేవత్యమునకు విరుద్ధరూపమని దిక్కుల పరికించుట అసంభవము. దేవతాస్వరూపమునకుండునట్టి గుణములు దాని యందున్నవి. సరస్వతి-మనఃపూర్వము సారస్వత ప్రపంచమునం తటిని నిరూపించుటకై వాడియుండిరి. పూజించియుండిరి. వారలు సరస్వతికి తదనుగుణముగ సారస్వతమునకు జూపిన భక్తి విశ్వాసములు మనకు విశేషముకాగలవు. మనపూర్వజ్ఞానలూ! వారలకు సారస్వతము శ్రోత్రకాదు జాన్సన్ పూర్వము శ్రోత్రకాదు. జాన్సన్ గ్రంథములకుజూపిన ఆదరము ఆపారము. గ్రంథములు దొరికిన చాలును. చదువుటకు ప్రారంభించువాడు వాటిని చదువవలయునని వాంఛించి, జాగ్రూకతతో చదివి, చదివినదానిని గూర్చి ఆలోచించుట గ్రంథపతనము. చదివిన దానిని నెఱుగులై చెడిపోవ ముండిన గ్రంథపతన మదియే. చదువుటతో సంతృప్తికొందక పుస్తకమునందలి గుణదోషముల పాటించి బాగోనుల నిర్ణయించి, గ్రంథకర్త శిల్పమును, భావమును గ్రహించుట విమర్శనయననేమో కాని గ్రంథపతనకు విమర్శకశక్తి ప్రధానము. అందుచే విమర్శనశక్తి అలవడువరకు గ్రంథముల చదువని ప్రతమాబూసట తప్ప. గ్రంథముల విశేషముగ చదివినకొలది మనకు విమర్శనశక్తి త్వరితగతిని వెలువడును. గ్రంథమునకు గ్రంథమునకుగల తారతమ్యముల తెలిసికొనవలగును. జాన్సన్ విశేషముగా గ్రంథముల చదివియుండుటచే గొప్ప విమర్శకుడగుటకు తావేర్పడెను.

తన తండ్రి దుకాణమునం దొక మూలకూర్చుండి, కాల పరిమితిని గూడ పాటింపక తక్కులేనన్ని గ్రంథముల చదివి యుండెను. గ్రంథముల కొనవలసినచిన్నప్పడుకదా బాధ. ఇతరులు ఉచితముగ నిచ్చిన చదివి పారవేయుట ఆంధ్రలోకమునకే గాక ఆంగ్ల ప్రజలకు సాంప్రదాయమే. గ్రంథములకొనుటకు ధనవృద్ధి యముచేయువారు తక్కువ. కొనినవెనుక చదువువారు మరి తక్కువ. చదివినవి తిన్నగ గ్రాహ్యము చేసికొనువారు కొద్ది. కావుననే గ్రంథములతో పరిచయము కలగజేయుటకు గ్రంథవిమర్శన బయలు వెడలవలసి యున్నది. విమర్శనకు జాకసన్ గూర్చిన మేలును మరచుట కృత్యమైతయనబడును.

జాన్సన్ సమకాలికులందరు అతనికి జూపియుండిన గౌరవము అతీతము. అతనికి గొప్ప మేధాశక్తికలదు. స్నేహితులెవరో అతనిని గుమగుడియొండెడివారు. తనలోనుండు అనంతశక్తి వారికి జాపుటలో అశ్చర్యములేదు. సంతాపము సారస్వతరూపముగ జాన్సన్ చూచుట శ్రేయము. ఎంతోజాగ

రూకతతో సంభాషించునపుడు స్వేచ్ఛాపువాడు. సమయ మ్మూర్తి అతనికి మెండు. (You are a fool) అనిఒకచో ఒకరు అతని ననినతక్షణమే తడుముకొనకుండ-Sir, You are no Judge అని వెంటనే జవాబిచ్చుట దీక్ష తార్కాణము. జాన్సన్ తనకంటె ఎయ్యనుముదిరియవలెని పెండ్లియాడుట తలపించెను. ఆమె చూచుటకైన అందముగనండదే, ఎండులకు పెండ్లి యాడితిని ఎవరో అడుగగా, మా పరస్పర అనురాగమే మా పెండ్లికి కారణమని అతడు జవాబిచ్చెను. అతనిభార్య చనిపోయినపుడు విలపించుచే వారి ప్రేమానుబంధమునకు సాక్షి. శివీకాలమున ఆమె నాత డాడరించుటకూడ మంచి నిదర్శనమే.

అతని వ్రాతలన్నియు చక్కని స్వాసభవముపై సాపింపబడుట చేతను అతడు పురాతనమునండి ఎచ్చు సాంప్రదాయములను పునాదిగా వేయుటచేతను మతభేదక శిలలను పరచుటచేతను తన కట్టడముల శిల్పతో నమర్చుటచేతను నైశాల్యవృద్ధితో సింహాసనోక్తముచేసి భావములకొక కారిత్యమైన మెరగు పూతనిచ్చుట చేతను అతని నిర్మాణములు రాజసాధములు గనిలచుట యేగాక గంభీరస్వరూపముల దాల్చియున్నవి. మనకు పెద్ద ప్రాకారములవలె కన్పట్టును. తారామండలమును తాకునట్లుగ పడును. దైవసంబంధ మగు విషయములలో ప్రజ్ఞ, జ్ఞానము మాపిన కార్తెల సంతసించువాడు. జాకసన్ నందు అట్టివిషయములు కనబడుటచే పొగడెనని వేరుగా చెప్పవలయునా! John. sons are rare; Boswells are perhaps still rarer. అని వ్రాసినాడు. జాకసన్ ఆంగ్ల దేశీయ వ్రాయుటలో ఒక డవి కార్తెల కొని చూడుట జ్ఞానపూరితము.

అత్యున్నత విశ్వవిద్యాలయమందు కొంతకాలమే విద్య గరపెను. వెనుక నొకపాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయుడుగ ప్రవేశించి దానిని మునివేసెను. చేయునది లేక, లండనునగరమునకు పయన మయ్యెను. నిరుద్యోగల భరించుటకు నగరము లున్నవి కదా! అదృష్టముండిన లండను పో నగత్తము లేకపోయెడిది. కాని అలకేనుటచే దురదృష్ట మేమియు చెమరలేదు. చిరుగుచొక్కాను ధరించి, చేత నేమియులేక దృఢకాయుడగు జాకసన్ దృఢమనస్కుడై లండనుపురమును ప్రవేశించెను. అదృష్టము ఎదురేలేదేనా! అచ్చట కొంతకాలము అల్లాడజొచ్చెను. పెద్దపనులు దొరికకుండెను. చిన్నపనులు చేయుటకు మనకు మధురకొనకుండెను. London, The Vanity of Human Wishes అనియు చెండుపద్యముల వ్రాయుటతో అదృష్టశ్రేణి బయట పడెను. వెనుక వ్యాసరచన గ్రహాని The Rambler, The Idler అనువాటిని సాగించెను. అతడు ఆంగ్లనిఘంటువును మొదలు ఎవరిసహాయమును లేక గూర్చుట అతని మనోదైర్యమును, విశేష శక్తి సామర్థ్యమును తెలియజేయును.

జాకసన్ ప్రాతసాంప్రదాయముల విడచువాడుకాదు. మనకాలములో ఫస్ట్ బస్ నలె కేవలము భౌతికల్యాణమును గూర్చి కలలగనుట అతనిని కలవరపరచుచుండెను. ప్రకృతిగూర్చి విశేషముగ ప్రస్తావించినను, వర్ణించినను, తన నిరసనను అసమ్మతిని చూపువాడు. పురాతన వ్రాతలను పూజించువాడు. ప్రాతకపుట పొగడువాడు. పాపకవివ్రాతల చదువుటచే దూషణకవిత్వము కొంతయలవడెను. అతని తీరులను ఆమోదించెను. అతని వ్యాసములకు దారిచూపిన స్పెక్టేటర్ గ్రంథము ననుసరించి వ్యాసముల జాకసన్ వ్రాసెను.

జాకసన్ కు విశేష ప్రత్యేకతకలదు. జాకసన్ తత్వము-చిరునగవు-మతభేద-ఇతరులలో కానరావు. తత్వయనందు, మతభేదయందు, వ్రాతలందు, శైలియందు, అతనియందు విశేషకాంత్య మున్నది. పిడుగునంటి పెద్దచూటలవాడుట అతనికి సరదా. అతడు డబ్బుండిన ఒకముక్క వ్రాసియుండుననుట కల్ల. డబ్బులేకుండుటచే వ్రాతలకు బూసెను. వ్రాయుటచే ధనము రాకుండెను. కాని క్షీరినిగడించెను. భుజించుటకు సరిగా ఆహారము లేక, తలదాచుకొనుటకు చిన్న కుటీరమైన లేక లండనునగరమున దుఃఖింపదుద్రమున యిదులాదుచు, పిడుగుండెనుట జాకసన్ కే తెలియవలయును. మనము తలపోయుట దుర్లభము.

అతడు నడచునపుడు కనుబొమలు ముడిపడినట్లుండుట ఆలోచనను నూచించును. శివీతమున అతనిలో కొన్ని వేలిచేట్టలున్నవి. యావనదళ దాటినవెనుక కూడ ప్రాకారములకుండు యినుపద్యారముల దుముకుటకు ప్రయత్నించినటుల వాడుక. ఏటవాలుగా నుండు ప్రదేశములనుండి దొల్లుటకు ఉత్సాహము జూపువాడు. అనితకి లేవీరిన కడుమ్రయును. ఒకచో రాత్రి ప్రమాణమున చెండుడజనుల కవలకు సోయగ ద్రవ్యమును పీల్చియుండినటుల వాడుక. మనలో విద్యార్థులు దీనిని విని ఆశ్చర్యపడరేమో! కానిండు వారలు జాన్సన్ బోలు వ్రాతకాండగునెడల సంతసమును చూపుదును. జాకసన్ బలశాలి. శాండోకాడు. అతడు గాటకాలలో కుర్చీవిడిచి ఆలకిపొయినపుడెవరోదాని నాకమించుట తలపించెను. అతడు తిరిగినచిన్నప్పుడు కూర్చుండుచు చొటులేకండెను. ఆ ఆకమించిన పెద్దమనిషి విడచునట్లునుపడలేదు. తటాకున జాకసన్ మనిషితో సహా కుర్చీని వైకత్తి దూరముగ పారవేసెనట.

వడిగా పోవు బండ్లయందు కూర్చుండిన మనకు న కొక ఆనందముకలుగునని అతని అభిప్రాయమై యుండెను.

అతనికి కొన్ని తిక్కలంపులుండెడివి. స్కాచ్ వారిని కడుసీచముగ చూచువాడు. ఇతరులకు మాపువాడు. ఇంగ్లండు నందు గుర్రములకు వాడబడు ఓట్ ధాన్యపు గింజలను స్కాట్లండునందు మనుష్యులకు త్రలే వాడుదురని అక్షేపణ చేసియుండెను. అతని విమర్శనలు బాగుండును. అక్కడక్కడ మతభేదమునము సమృద్ధిని చూపబలము. కొంతభాగము తలతిక్కగా కూడ యగపడును. పెక్కిస్వయర్ కల్యాణాంతనాటకములలో కడునేర్పుచూపెననియు మహానాటకములలో అంత రసముకానరాదు. యు అనతిచ్చెను. శిష్టరక్షణ, దుష్టశిక్షణ విధానములను పెక్కిస్వయర్ బోలు మహాకవి తననాటకములలో గమనింపకుండుట కడుభూరమగు విషయమని నుడివెను. అతడు తలచుదానిని ఇతరులకై వెరువక తెలియజేయువాడు. అతనికి భయమనునది తెలియదు; కాని చావునొగతి చర్చించినపుడు భయముమాసినటుల భేయింపబడి. అతడు స్విప్స్ మగూర్చి విస్తారముఖండించి యున్నాడు. శ్రీ, కాలిక్నూర్ని ప్రాయునపుడు నిర్దయతో ప్రవర్తించువాడు. తనవినుంపునకు కృతినందుకొనటకు సమృద్ధి తించి, వెనుకచూసిన నిరాదరణమునకు భర్తర్ ఫీల్డు ప్రభువునకు వ్రాసిన లేఖ నిరసనకు పర్యాయపడెను. ఈ లేఖయే ఇంగ్లండు నందు కృతిభర్తలపై కృతికర్త లాధారపడియుండినకాలపు అంత్యదశను సూచించుచున్నది.

ఒకచో పాఠశాల నొకదానిని తెరచి ముప్పురు శిష్యులే జేరినను వారికి విద్య చేర్చెను. అందు మున్నందు నాట్యశకు వన్నె తెచ్చిన డేవిడ్ గారికే ఒకడు. అట్టి శిష్యుడున్న గురువునకు గౌరవము తగ్గనా అట్టిగురువున్న అట్టి శిష్యునకు లోటుండునా?

రజల్లన్ అను మతభేదకనకలను బాక్ సన్ వ్రాసి యుండెను. అది నవల అని కొందరు, నవల అటుండుట నిర్వాగ్యమనియు, బాక్ సన్ నకు అపకీర్తియని కొందరు వాగ్వివాదములతో కాలక్షేపము గావించినను జగ్రంథము బాక్ సన్ భావ ప్రపంచమును మనకు వెల్లువొచ్చుచున్నది. అందొకసార్వభౌముని పుత్రుడగు రజల్లన్ గూర్చి వ్రాయబడినది. రజల్లన్ నకు మనశ్శాంతి గూర్చుటకు సామ్రాజ్యాధీశుడగు అతని తండ్రి అడిగిన డెల్ల నిచ్చి ఒక పెద్ద రాజభవనమున నుండరమగు లోయలో నుఖముగ పెంచుచు వచ్చెను. కాని రజల్లన్ నకు అచ్చట నుఖకరముగ లేదు. మనశ్శాంతి కలుగలేదు. లోకముం తెటిని చూచిన నుఖమునవస్తువు దొరకు నని తలచి, ఎవరికి తెలియకుండ ఇమ్మలాక్ అనుగురువు నొకనితో విదేశసంచారమునకు గడంగెను. అతనిచెల్లె లొకతె అతని వెంటాడించుటతో అతడామెను కూడ తనతో తీసికొని పోయెను. వివిధములగు సంఘముల జూచి, నానారాజ్యములు తిరిగి, అనుభవమును మారుచే మముల ధరించి కూడ సంపాదించి, నుఖమునది లోకమున లేచి నియు, లోకమున చెప్పునది చేయువారుండరనియు, చేయునది చెప్పువారుండరనియు నిరూపించుచు రజల్లన్ ఇల్లు చేరెను. ఇది కథ. ఇక బాక్ సన్ మతభేదకడవరకు ఒకేవిధమున వినువు కలిగించును. ఇమ్మలాక్ ములమున కొంత, రజల్లన్ ద్వారా కొంతసేరిని మనకు తెలియజేయుటలో నేర్పులేకపోలేదు. ఈ గ్రంథము నడిచు తల్లిచనిపోయినపుడు కర్మజరిపించుటకు డబ్బులేననితెలిస్తే వారముదినములలో కూర్చుండి ముగించియుండెనట! కథ కొంతపొందిక యుండుట ప్రశంసనీయమే. రజల్లన్ ను బాక్ సన్ వ్రాసిన కాలము ననే, వో తో శ్రీ ర్ అను నాతడు కాండైడ్ అను మతభేదక గ్రంథమును వ్రాసియుండెను. అందును ఇందును పోకడలు ఒకే తీరున నుండినను బాక్ సన్ వ్యక్తిత్వము వ్యక్తపడుచునే యుండును. ఈ గ్రంథమున బాక్ సన్ విచారమును తెలియును. దైవయత్నముచే మాత్రము సకలకార్యములు జగత్తున జరుగుచున్నవను తత్వమును బూనినటుల విశేషమగును.

కవుల చరిత్రను వీరేశలింగంగారు మనలో వ్రాసియుండినటుల బాక్ సన్ అంగకవులగూర్చి వ్రాసియుండెను. అందు ఏబది ఇరువురుకవుల జీవితచరిత్ర పొందు పరుపబడినది. 1762 లో గవర్న మెంటువారిగయకు పాత్రులై ఉపకారవేతనమును బడయుటచే అతనికి కొంతకాలంకలిగెను. కష్టములుగ గల్గెకైను. అతడు విరివిగామీతులకై ధనము వెచ్చించుచుండెను. వారలతని విడనాడకుండిరి. ఒకరికిచ్చి తాను సంత్సరిపడువాడు బాక్ సన్. తనకు మాలినధర్మము లేకున్నను అటుల చేయుట అతనికిలమును పెంపొందించుచున్నది. 1768లో బాస్వెత్ అను స్కాచ్ దేశీ యంతో పరిచయము కలిగెను. వీర లిరువురును స్కాట్లండు దేశమున ప్రయాణముచేసియుండిరి. 1784లో బాక్ సన్ వ్యాధి గ్రస్తుడై మరణించెను. అతని మృతకేళరము వెస్టుమినిస్టర్ ఎక్స్ చీలో స్నేహితులసమక్షమున పాలిపెట్టబడెను. బాస్వెత్ 1791లో బాక్ సన్ జీవితచరిత్రయందలి వివిధవిషయముల తెలియజేయుచు వ్రాసి పేరుపొందెను. బాక్ సన్ విలవ బాస్వెత్ బాగుగ గ్రహించెను. వన మిరువుర లును గ్రహింపగలము.

### శ్రీకృష్ణదేవరాయ స్తుతి

(తాడంకి సోమరాజుగారు, వేదూరు)  
సీ॥ దేదీప్యమానంబు దిశల విజృంభింప  
మించి ఖడ్గము జలిపించునాడు  
ధవభాక్త్యును నెక్కి ధారాశముగ రణ  
హృత్పలంబున స్వారి సలపునాడు  
నిజశక్తు లడల దిగ్విజయధ్వజముల  
నాటనాటను పెక్కు నాటునాడు  
ధరణీధవుల గొట్టి తలల గోటకుం గట్టి  
కంచుధంకాను మ్రోయించునాడు  
తే॥ నీదుశౌర్యంబు దేజంబు నిన్ను గాంచి  
కొదమసింగముమండల మడగజంబు  
తైళ తలచించి యుండి యాయానృపాలి  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!  
సీ॥ సీతార్యమునగదా! నిఖిల భూపతులకు  
నాంధ్రవీరుం డెన్న నడలుపుటై  
నీదానమహిమ సందిస్త మాటనుగదా  
తెలుగుదేశంబు కీర్తిని విహించె  
నీమాన్యతను గదా ప్రాముఖ్యమును గాంచె  
దేశభావలలోనఁ దెలుగుబాస  
నీవాసవిధాన నిపుణతచే గదా  
న్యాయదేశబయ్యె నాంధ్రభూమి  
తే॥ గీ॥ ఆనఘ! నాటికి నేటికి నాంధ్రులన్న  
నిపురు కప్పబడినదింత నిష్ట లనుచుఁ  
దేరుమాత్రము పోలేరు పృథ్వియందు  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!  
సీ॥ గండుశక్తులఁ బట్టి చెండినదై మున్ను  
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు  
సకలసామ్రాజ్య కాసదర్శియై మున్ను  
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు  
కాత్రవచ్చిస్తే సరణి యె పొలువారి  
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు  
జయపతాకము నెత్తె బాటినదై మున్ను  
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు  
తే॥ గీ॥ రంజిలునుండె నాంధ్రుల రక్తముందు  
నీవు నేర్పిన రణవిద్య నేటిదాక  
నీవు మాసినమార్గ మే నేటిదాక  
నీవు పెట్టినభిక్ష మే నేటిదాక  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!  
సీ॥ ఏవాడు స్వర్గంబు నేల నీవేగితో  
యానాడె విలపించె నాంధ్రమాత  
ఏనాడు సురగురు నీక్షింపఁజనితివో  
యానాడె దుఃఖించి రాంధ్రకవులు  
ఏనాడుదంభోలి నేపునఁ బట్టివో  
యానాడె చింతించె నాంధ్రభూమిక  
ఏనాడు సురహయం బెక్కు నుంకించివో  
యానాడె దిగులొండె నాధ్రహయము  
తే॥ గీ॥ యాచకాళికి మనమున నాశ లుడుగ,  
నాంధ్రమాతకు గర్భమం దన్ని రగుల,  
నగినాడవె స్వర్గంబు నాక్రమింప  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!  
సీ॥ కాంతుడై శేషుడు సంతసిల్లుచునండ  
నింతలో భూభార విడితివేమి  
కడుపారఁ దిని యాంధ్ర ఖడ్గ మువ్విళ్లార  
నింతలో తొడ్చాధ నడితివేమి  
ఆంధ్రభాషాతన్వ యైశ్వర్యమునఁయాగ  
నింతలో దారిద్ర్య విడితివేమి  
మీసములో మెలివెట్టి మెలగు నీయాంధ్రుల  
కింతలో దీనత్వ విడితివేమి  
తే॥ గీ॥ పాండిపంట్లఁ గలుముల బరగుచుండ  
నింతలో నింతకష్టంబు లిడితివేమి  
యాంధ్రమాతకు నాంధ్రుల కర్మలకును  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!  
సీ॥ ఆంధ్రభాషామోహనాంగీవిలాసముగ  
బాటింపఁజనితివో స్వర్గమునకు  
ఆంధ్రవీరులపార మెధిక్యమిడియని  
చూపింపఁజనితివో సురలకడకు  
అలసానిపెద్దన్న వై రావతముమీద  
నెక్కింపఁజనితివో నిండు కలిచి  
వలాయుధము భూలి పాల్చే యఁజనితివో  
యాంధ్రకృపాంధా రాగ్ని శిఖిల.  
తే॥ గీ॥ నాంధ్రదేశపతాకంబు నమరపురిని  
గలుపనుంకించి చనితివో నిగ్రహమున  
కోటిమన్యకరూప! సద్గుణకలాప!  
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!

### చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 ఏప్రిల్ 20వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు			
విద్యునుబస్తాలు			
కునుమ తెనాలిది	,,	ప 45 కలది	12 8 0 18 4 0
నెల్లూరిది	,,	డిబ్బో 42	,, 18 8 0 14 0 0
భిల్లి	,,	డిబ్బో 46	,, 16 0 0 17 0 0
రాగులు	రా. 164	బస్తా 1-8	,, 7 12 0 8 8 0
శువులు	,,	,,	19 0 0 20 0 0
2. ధాన్యము పప్పులు			
కందులు బస్తా 1-8	ర 205	,,	16 0 0 10 7 0
నెనగలు	,,	డిబ్బో	,, 16 0 0 18 0 0
కెనలు	,,	డిబ్బో	,, 14 0 0 16 0 0
మినుములు	,,	డిబ్బో	,, 17 8 0 18 0 0
జలవలు	,,	< 195	,, 8 4 0 9 8 0
3. నూనెపప్పులు			
శువులనూనె బా 1-8	,,	110 0 0	118 0 0
నెయ్యి బా 1-8	,,	14 0 0	19 0 0
కేరు నెనగవచ్చు బా 1-8	,,	40 0 0	41-0-0
కేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-8	రు 94	మి.కా.నూనె	92
అమడము బా 1-8	,,	98 0 0	100 0 0
4. చిల్లరపప్పులు			
చాయపకుపు బా 1-8	,,	100 0 0	108 0 0
కూరపకుపు	,,	60 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-8	,,	98 0 0	112 0 0
ధనియాలు	,,	బా 1-8	28 0 0 42 0 0
కంటూరుపాయకట్టు నీలిగుంబు ములుగు 1-8	రు 40	45	
జెల్లము బా 1-8	రు 28	0 0	49 0 0
అస్కా-చక్కెర బస్తా 1-8	,,	28 4 0	28 8 0
చింతపండు బా 1-8	,,	28 0 0	88 0 0
5. ఇనుము			
బ్రూరకం బా 1-8	,,	80 0 0	81 0 0
చురం	,,	24 0 0	80 0 0
రవుండు	,,	24 0 0	80 0 0
6. నూలు			
నం 20 తెన్ని సింహంయూరె	రు	7 12 0	
నం 6 ,, కటారి	,,	4 9 0	
నం 24 ,, లాడి	,,	3 10 0	
నం 40 బాబ్బురు 10 పా	,,	10 0 0	
నం 20 1/2 రెట్టలేడి	,,	6 10 0	
నం 40 రాడి	,,	8 9 0	
నం 4 తెన్ని మసీడు	,,	4 8 0	
44 నాండ్	,,	5 1	
7. రోహములు			
వెండి 100 తులం 1-8	రు 48	0 0 51 9 0	
బంగారు తులం 1-8	,,	21 18 0	22 0 0
నవరస 1-8	,,	18 6 6	
ఇత్తడి బా 1-8	,,	242 0 0	244-0-0
రాగి బా 1-8	,,	880-0-0	882-0-0
8. రంగులు			
అతిమేలు స్వీట్లరలందు అతిజరయిక్ సింహంయూరె			
1 పా 1-8 గ్రేలు 200 8 రు 47 0 0			
,,	నీలిరంగు 1 రతి	10 0	
,,	14 రతులు	1 10 0	
,,	18 రతులు	2 5 0	
,,	50 రతులు	3 3 0	
,,	1 అందరు	1 5 0	
రస్మి-టుబ్బాస్తా-బా-బా-అవకా (టర్ని, గడ్డ)	,,	3 4 0	
రాంగో 3 8	,,	1 0 0	
నిక 4	,,	1 2 0	

## ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంగ్లజిల్లాలో నుండువారికి పీ. పీ. లు పంపుట సాము వసూల చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామదల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజెంట్లుగా నేర్పరిచినాము. అంగ్లేజీ పోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజెంట్లకు వ్రాసి పత్రములు పంపెరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్చదారు	24-0-0
" ఆరుమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-2-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

## క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0	సంచికల సంపుటకు
వారపత్రిక "	1-4-0	పాఠశాలకు సంవిక 1-కి	1-0-0	తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

## భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కల్చదారు	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా "	3-9-0	"	3-0-0
విడిపత్రిక "	0-12-0	"	0-10-0

భారతి వెనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాబిన్ టైండు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) వెల రు. 9-0-0. పీ. పీ. చార్జీలు పన్నెరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:—నామదల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

## ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథాల నందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమూలముల కొకగ్రంథమువలెన ప్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) 0-5-0
- 2 జనపవరాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగు పీఠిక గలదు 3-5-0
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము 0-5-0
- 4 కమలాక్షి (చిన్న విచిత్రకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటేశ్వరుడుగారు, యమ్.ఎ., యల్.టి. 0-5-0
- 5 నీతినిధి: ఇది యొక యత్కృష్టనీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలండ్లకు ముం దొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదవడి యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు: శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు 0-5-0
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభద్రాగణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు నరసముగ వర్ణింపబడినది. నందరాయనూరముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. 0-10-0
- 7 భక్తుపదము (వచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము'న నందలిది. బౌద్ధ మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు: శ్రీ కళాంబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఎ., యల్. టి. 0-10-0
- 8 భీష్మండు (ఆయిదంకముల నాటకము): నాల్వదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ సెను గారిచే వ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము అనువాదకులు: శ్రీ పాణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యు. (ఆచర్యు) 0-0-0
- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుంభూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యు. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత చరిత్ర నీతియు నిందు వర్ణితము లైనవి 0-5-0
10. 'ఆత్మకథ' ప్రథమసంపుటము. శ్రీ గాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహ-సత్యప్రయోగముల కథ వివరింపబడినది. ఆ దర్శనీయమును ప్రదర్శించునది. మూలమునుండి శ్రీ శతావధాని వేటూరు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. 400 కు పైగ పుటలు గలవు. చక్కనియచ్చు, రేపడు. 0-0-0

కాశీనాథుని సంగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకడు.

నిజాం రాష్ట్ర ప్రతినిధి:—నామదల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.



Price Annas 10 only.  
**AMRUTANJAN DEPOT**  
**MADRAS & BOMBAY.**

చంద్రా నర్సరీలోటలు- నేలం జంకన్

8 సం॥ అంటుమాడిచెట్టు, ఇరవే పు అంటుచెట్టు 48 రు 7½. సేమ, స్వదేశ తయారీ పూరిష్టము, 24 దినములు నెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½. "కాడంబి పూలు" మదరాస్ పడి 8 రు 1, కాడంబి ఇతరం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

## వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి గ్రంథములు

మేఘసందేశము వ్యాఖ్యతో	రు. 2-8-0
అము క్తమాల్యద వ్యాఖ్యతో	" 8-0-0
శృంగారనైషధము "	" 6-0-0
ప్రతాపరుద్రీయనాటకము	" 1-4-0
నాగానంద నాటకము	" 1-0-0
కావ్యాలంకార చూడామణి 9 ఉల్లాసములు	" 1-0-0
కథాసరితాగరము 3 వాల్యూములు	" 6-0-0
కేటాగుపలయవారు: వేంకటరాయశాస్త్రి, 4 మల్లి కేశ్వరవీధి. జి. టి. మద్రాసు. అని వ్రాయవలెను.	

## నేషనల్ యిండియన్ లైపుయిస్ట్రా రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజిమెంటు క్లుప్తముగను తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలిటీచాలా సులభమైనది. ఆకం పెనీమిట అయ్యేఖర్చులన్నిటిని యిచ్చును, మీరు ప్రీమియములు మాత్రం కట్టుతుండవలెను. పాలిటీ రిస్కనుముకాగానే మీకు గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్నూవేర్డ్ మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములులేవు తక్షణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజెంట్లుగావుండుటకు వలయుబడిగల పెద్దమునుష్యులున్నూ అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్క. వ్యయర్,  
హైదరాబాద్ కలకత్తా. పిఫ్ ఏజెంట్లు,  
92-2 నార్తర్న్ సర్కారు, బెజవాడ.

## వల్లెటూరు గ్రంథమండలి, రాజమండ్రి

అద్వితీయమగు జాతీయ గ్రంథములు వెలువడుచుండును. సంవత్సర చందా పోస్టేజితో సహా 2-8-0 ఇదివరలో వెలువడినవి వివరములకు సావర్యం. 0-10-0 మహారాణి ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయి అ. 10 మేజిస్ట్రేట్ జీవితము అ. 10 ఇతర పుస్తకములు కూడ కలవు. కేటాలాగు కోరినవారికి పంపబడును. 112-1 ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి.